

Åklagarmyndighetens
årsredovisning

2021

Åklagarmyndigheten

Box 5553

114 85 Stockholm

www.aklagare.se

registrator@aklagare.se

Följ oss via

Innehåll

Riksåklagaren har ordet	2
Händelser under året	4
Om Åklagarmyndigheten	6
Uppdrag	6
Organisation	6
Åklagarmyndighetens ledningsgrupp	7
Från brottsanmälan till domstolsförhandling	8
Resultatredovisning	10
Principer för resultatredovisningen	13
Utredning och lagföring	16
Resultat för särskilda områden	31
Rättsutveckling och rättslig styrning	59
Internationell verksamhet	68
Kompetensförsörjning	76
Fakta i korthet	84
Verksamhetsstatistik	86
Personalstatistik	90
Statistik över intäkter och kostnader	91
Finansiell redovisning	92
Intern styrning och kontroll	109
Årsredovisningens undertecknande	111
Förteckning över särskild återrapportering	112

Riksåklagaren har ordet

En myndighet i tillväxt

VI I ÅKLAGARMYNDIGHETEN har genomfört vårt uppdrag väl under 2021. Vi befinner oss fortfarande i ett allvarligt läge vad gäller utvecklingen av de grövre brotten. Här kan jag konstatera att vi har växlat upp och ökat vår förmåga.

Åklagarmyndigheten är en myndighet i förändring. Året som gått har inneburit en historisk tillväxt. Aldrig tidigare har det utbildats så många åklagare. Sedan början av 2019 har antalet medarbetare ökat med över en femtedel, ca 22 procent. Vid slutet av 2021 kunde vi konstatera att vi var uppe i 1 133 åklagare, fler än någonsin tidigare. Vi ska fortsätta att växa på ett ändamålsenligt sätt och använda resurstillskotten så effektivt som möjligt.

Vi har under 2021 arbetat långsiktigt mot 2025 och därefter. Den strategiska planen ligger fast och vi ska vara minst 1 200 åklagare och det antal andra medarbetare som behövs. I det nyligen tillsatta utvecklingsrådet har vi också påbörjat diskussioner om framtidens åklagare.

Vi ska fortsätta att växa på ett ändamåls- enligt sätt och använda resurstillskotten så effektivt som möjligt.

Tillväxten kommer att bidra till en bättre arbetssituation men fler åtgärder behövs och har delvis genomförts under 2021. En prioriterad fråga är att kunna behålla våra erfarna medarbetare. Åklagarmyndigheten ska kunna erbjuda en arbetsplats med goda hållbara arbetsförutsättningar där medarbetarna kan utvecklas.

VILLKOREN SKA VARA KONKURRENSKRAFTIGA. Vi har under året arbetat med fler karriärvägar och utvecklingsmöjligheter för både åklagare och administratörer. För åklagare handlar det bland annat om teamledare, områdesteam, korttidstjänstgöring inom myndigheten och en tredje karriärväg för de mest skickliga. Satsningarna på breddat stöd i åklagarverksamheten i form av fler åklagarrevisorer och beredningsjurister har fortsatt. Två viktiga och centrala utvecklingsarbeten som pågått under 2021 är översynen av jourverksamheten och moderniseringen av grundutbildningen. Vi har även satt särskilt fokus på ledarskap och att utveckla cheferna i myndigheten.

Covid-19-pandemin var även under 2021 en utmaning för medarbetarna, men den har inte medfört någon negativ inverkan på verksamhetens resultat i stort. En positiv följd har varit att möjligheterna till arbete från annan plats än kontoret blivit tydliga. Vi har under det gångna året utvecklat formerna för att möjliggöra arbete på distans även efter pandemin.

ÅRET HAR KÄNNETECKNATS av en hög lagstiftningstakt med betydande förändringar inom straff- och straffprocessrätten. Nya regelverk har tagits om hand och börjat tillämpas eller förberetts med metodstöd och liknande för att kunna användas i den operativa verksamheten på ett rättssäkert och effektivt sätt.

De särskilt resurskrävande ärendena ligger på en fortsatt hög nivå och förväntas inte heller minska framöver. Vi ser samtidigt att vi i större utsträckning än tidigare kunnat leda allvarlig brottslighet i bevis i stora utredningar, med långa fängelsestraff som följd, särskilt i målen med tillgång till krypterad kommunikation.

Vi vill kunna se tydliga resultat av satsningarna och tillväxten och har därför under året arbetat vidare med att utveckla uppföljningen av verksamheten.

Medarbetarundersökningen under 2021 gav överlag mycket positiva siffror över hur medarbetarna upplever sin arbetsplats och ger stöd för att vi är på rätt väg, men visar också att arbetsbelastningen för åklagare fortfarande är alltför hög på många ställen.

Händelser under året

1 januari

Från årsskiftet får Åklagarmyndigheten en ny organisation med färre åklagarområden. Sju geografiska åklagarområden blir fyra. Skälet till omorganisationen är bland annat att större områden bedöms innebära en effektivare styrning av verksamheten och en större flexibilitet i att bland annat utjämna arbetstoppar mellan de olika arbetsplatserna.

10 mars

Företaget Universum listar årligen Sveriges mest attraktiva arbetsgivare bland studenter inom olika områden. När juriststudenterna i år sa sitt hamnade Åklagarmyndigheten på andra plats.

19 mars

Riksåklagaren överklagar en frikännande hovrättsdom om människoexploatering till Högsta domstolen. Lagstiftningen är ny och har dessutom visat sig svår att tillämpa. RÅ vill att HD ska uttala sig om hur begreppen "vilseledande", "svår situation" och "arbete under uppenbart orimliga villkor" ska tolkas och tillämpas.

23 juni

Riksåklagaren beslutar att polisen ska få möjlighet att utfärda böter på plats för dels den som spelar hög och störande musik, dels den som kör vattenskoter så att det stör. Nyordningen gäller från den 1 juli.

8 april

I regeringens ekonomiska vårproposition får myndigheten de tillskott som begärts samt ytterligare 40 miljoner kronor för innevarande år. Det innebär att satsningen på att rekrytera åklagare och andra nyckelpersoner kan fortsätta i ett högt tempo.

18 juni

Snabbare lagföring av brott föreslås bli permanent. Försöksverksamheten med ett snabbförfarande i brottmål bygger på ökad samverkan mellan myndigheterna i rättskedjan och ett ändrat arbetssätt hos polisen med fokus på tidiga utredningsåtgärder. Försöket har fallit väl ut och gett både snabbare lagföring och bättre kvalitet i utredningarna. Det beslutas att ytterligare tio åklagarkammare kopplas på 2022.

1 oktober

Rekordmånga nya åklagare anställda. 150 nya åklagare innan året är slut och fortsatt hög rekryteringstakt även framgent. Målet att ha 87 nya åklagare före semestrarna överträffades när hela 100 åklagare hann anställas.

24 november

Riksdagen beslutar om budget för 2022. Åklagarmyndigheten får de pengar som myndigheten begärt plus ytterligare 80 miljoner kronor för att fler åklagare ska kunna anställas.

2 juli

Riksåklagaren ansöker om resning i mordärende från 1996. Efter att dna från en misstänkt gärningsperson hittats ansökte RÅ om resning till nackdel för en person som frikänts från mord på en 16-årig flicka i Husum, Örnsköldsviks kommun. Den kompletterande förundersökningen lämnades in till HD under december. Beslut väntas under första halvåret 2022.

27 juli

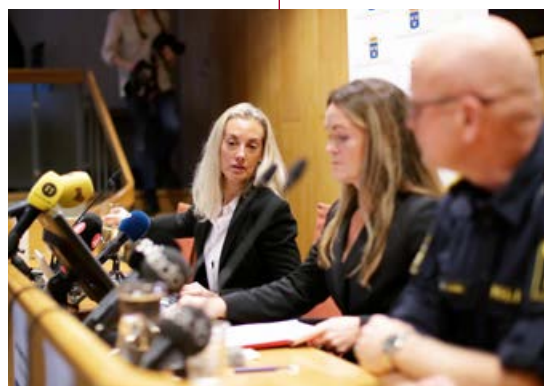
Åklagaren väcker åtal mot en iransk medborgare för dels folkrättsbrott, grovt brott, dels mord begångna i Iran 1988. Huvudförhandlingen väntas pågå till april 2022.

5 oktober

Riksåklagaren överklagar en morddom i ett indiciemål där en person friats eftersom hovrätten fann att det inte var ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade var gärningspersonen. De frågor som RÅ bedömer är av intresse ur prejudikatsynpunkt är vilka krav som kan ställas på indiciebevisning för att den ska vara tillräcklig för en fällande dom och vilka riktlinjer som ska gälla vid bevisvärderingen i dessa mål.

27 oktober

Åklagaren väcker åtal för mordet på en polis i Göteborg den 30 juni. Den 19 november dömer Göteborgs tingsrätt en 17-åring för mordet till åtta års fängelse. Domen överklagas inte.

Om Åklagarmyndigheten

Uppdrag

Åklagarmyndighetens uppdrag beskrivs i förordningen (2015:743) med instruktion för Åklagarmyndigheten och i myndighetsförordningen (2007:515). Bestämmelser om åklagarverksamheten och behörighetsregler för åklagare finns i rättegångsbalken och åklagarförordningen (2004:1265).

Enligt instruktionen ska Åklagarmyndigheten se till att personer som begår brott blir föremål för brottsutredning och lagföring. Myndigheten ska också arbeta för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet. Riksåklagaren ska, som högsta åklagare under regeringen, verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rättstillämpning. Ett jämställdhetsperspektiv ska tillämpas i utförandet av myndighetens uppgifter. Myndigheten har även i uppdrag att samverka med polisen, att delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot den grova och organiserade brottsligheten samt att arbeta för att förtroendet för åklagarväsendet upprätthålls. I uppdraget ingår dessutom att se till att möjligheterna till internationellt samarbete i brottsbekämpningen används och att bidra till internationellt bistånd och internationell fredsfrämjande verksamhet.

Vidare har myndigheten ett antal prioriterade områden. Dessa är ungdomsbrott, brott mot barn, sexualbrott, brott i parrelation, hedersrelaterad brottslighet, grov organiserad brottslighet och utbyte av brott.

Organisation

Åklagarväsendet består av Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Riksåklagaren är landets högsta åklagare och har ansvaret för ledning och tillsyn av åklagarväsendet. Riksåklagaren är också chef för Åklagarmyndigheten. Åklagarmyndigheten består av fyra åklagarområden, en nationell avdelning och en särskild åklagarkammare som tillsammans svarar för den operativa åklagarverksamheten. Därutöver finns ett utvecklingscentrum samt verksamheten vid huvudkontoret.

Åklagarområdena består av 32 allmänna kammare. De allra flesta brottstyper handläggs vid de allmänna kamrarna som har ett geografiskt ansvarsområde, oftast motsvarande ett län. På den nationella åklagaravdelningen handläggs ärenden om korruption och miljö- och arbetsmiljöbrott samt de ärenden som handläggs vid säkerhetspolisen. Här ingår även den operativa verksamheten vid Eurojust samt Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet, som handlägger bland annat ärenden om allvarlig, organiserad och/eller gränsöverskridande brottslighet.

Åklagarmyndighetens ledningsgrupp

Petra Lundh
Riksåklagare

Katarina Johansson Welin
Vice riksåklagare

Eva Lundström
Områdeschef Nord-Mitt

Mats Palm
Områdeschef Syd-Öst

Niklas Sannerholm
Områdeschef Väst-Bergslagen

Eva Thunegard
Områdeschef Stockholm

Thomas Häggström
Chef för Nationella åklagar-
avdelningen

Lennart Guné
Chef för Utvecklingscentrum

Ulrika Bingmark
Ekonomidirektör

Nicklas Lagrell
Personaldirektör

Marie-Louise Ollén
Rättschef

Karin Rosander
Kommunikationsdirektör

Anders Thoursie
It-direktör

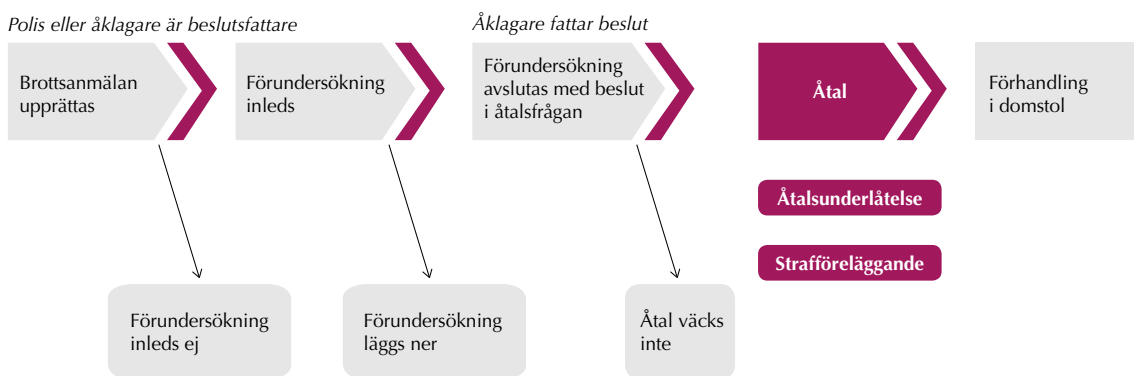
Särskilda åklagarkammaren är direkt underställd riksåklagaren och handlägger bland annat misstankar om brott av poliser.

Verksamheten vid Utvecklingscentrum bedrivs i Stockholm, Malmö och Göteborg. Utvecklingscentrum svarar för främst rättslig tillsyn och kontroll, rättslig utveckling, metodutveckling, kunskapsuppbyggnad och information.

Vid huvudkontoret finns fyra stöдавdelningar med olika centrala funktioner samt internrevisionen. Dessutom finns en rättsavdelning med bland annat ansvar för verksamheten i Högsta domstolen och övergripande internationella frågor, en tillsynsavdelning för riksåklagarens rättsliga tillsynsverksamhet samt en funktion som direkt under riksåklagaren handlägger resningsärenden.

Åklagarmyndigheten har ett insynsråd med uppgift att utöva insyn och ge myndighetschefen råd. Ledamöterna utses av regeringen. Rådet har inga beslutsbefogenheter. Ärenden om åklagaruppgiften eller tillsynsfrågor i enskilda fall behandlas inte i insynsrådet.

De flesta typer av ekobrott i Sverige handläggs, som huvudregel, av Ekobrottsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten lämnar en egen årsredovisning.

Från brottsanmälan till domstolsförhandling

Ovanstående figur är en översiktlig beskrivning av processen från brottsanmälan fram till åklagarbeslut och förhandling i domstol. Åklagarmyndigheten är en länk i kedjan polis, åklagare, domstol och kriminalvård. Inte sällan pågår dock en parallell hanterning av ärenden vid två eller flera av myndigheterna. Åklagarens huvuduppgifter är att leda brottsutredningar, besluta i åtalsfrågan och föra talan i domstol. I dessa funktioner är åklagaren självständig och fattar beslut på eget ansvar.

En brottsutredning äger rum inom ramen för en förundersökning. En förundersökning ska inledas så snart det finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Vid mindre allvarlig brottslighet leds förundersökningen av polisen som därefter överlämnar utredningen till åklagaren för beslut i åtalsfrågan. I vissa fall kan åklagaren fatta beslut om förundersök-

ningsbegränsning, vilket innebär att man begränsar en brottsutredning till att omfatta de mest väsentliga delarna eller att vissa brott inte alls utreds. Även polisen har behörighet att besluta om förundersökningsbegränsning under vissa förutsättningar.

I utredningar om mer allvarliga brott är åklagare förundersökningsledare. Polismyndigheten eller annan brottsutredande myndighet biträder åklagaren med att genomföra det operativa utredningsarbetet. När förundersökningen är klar ska åklagaren ta ställning till om åtal ska väckas. Om åklagaren bedömer att det finns tillräckliga bevis för att den misstänkta personen har begått brottet är huvudregeln att åklagaren är skyldig att väcka åtal.

När åklagaren väcker åtal ges en stämningsansökan in till domstolen.

Genom den beskrivning av brottet med tid och plats som stämningsansökan ska innehålla bestämmer åklagaren ramarna för rättegången i domstolen. Under rättegången är åklagaren den misstänkta personens motpart. Det ligger på åklagaren att fullt ut bevisa den åtalades skuld.

Åklagaren kan under vissa omständigheter lagföra en person genom att meddela åtalsunderlåtelse, vilket innebär att något straff inte döms ut för brottet. Däremot antecknas i belastningsregistret att den misstänkta personen har begått brott. En förutsättning för att ge åtalsunderlåtelse är att det står klart att ett brott har begåtts, oftast därför att personen har erkänt brottet.

Alla brott leder inte till rättegång vid en domstol. Är det ett mindre allvarligt brott som den misstänkta personen har erkänt, kan ärendet avgöras på ett förenklat sätt genom att åklagaren utfärdar ett strafföreläggande. Straffet kan då vara böter eller villkorlig dom som i de flesta fall kombineras med böter.

För brott som begåtts i näringsverksamhet och där straffet kan bli strängare än penningböter kan frågan om företagsbot bli aktuell.

ORDNINGS
VAKT

A woman with short dark hair and glasses is looking off to the side with a thoughtful expression. She is wearing a dark blue blazer over a light blue top with a lace collar. She has a black bag with brown straps over her shoulder. In the foreground, a hand is holding a blue and green folder with the Lyreco logo. The background is a bright, out-of-focus indoor space with large windows.

Resultatredovisning

Lyreco

Sammanfattande bedömning

Åklagarmyndighetens bedömning av verksamheten utgår från myndighetens resultatindikatorer. I den sammantagna bedömningen beaktas därtill de åtgärder som vidtagits för att säkerställa kompetensförsörjningen samt myndighetens arbete med rättsutveckling, rättslig styrning och internationell verksamhet.

Resultaten 2021 för de statistiska indikatorerna har varierat. Genomströmningstiden har minskat, men den är fortfarande längre än det riktvärde myndigheten har satt upp. Balansen av brottsmisstankar har minskat. Antalet ärenden med gamla brottsmisstankar har dock ökat, vilket behöver förbättras. Antalet personer som lagförts, ca 119 000, ligger på ungefär samma nivå som förra året då antalet ökade markant jämfört med tidigare år. Resultaten för de faktorer som myndigheten för egen del har störst möjlighet att påverka är goda. Det gäller tiden från färdig utredning till beslut och utvecklingen av antalet ärenden med förverkandeyrkanden.

Det har stor betydelse för arbetsinsatsen vilken brottstyp som misstankarna avser. De inkomna brottsmisstankarna i särskilt resurskrävande ärenden har ökat sett till en tid tillbaka. Sådana brottsmisstankar var betydligt fler 2021 jämfört med fem år tidigare, vilket har en betydande inverkan på verksamheten. Exempelvis har antalet brottsmisstankar om våldtäkt mot vuxna ökat med 11 procent. Myndighetens arbete med ärenden kopplade till Operativa rådet har fördubblats jämfört med föregående år. Många stora rättegångar, bland annat baserade på bevisning från krypterade tjänster, har resulterat i långa fängelsestraff.

Omfattande arbete har bedrivits för att säkerställa myndighetens kompetensförsörjning. För att långsiktigt åtgärda bristen på erfarna åklagare har myndigheten lyckats attrahera unga jurister och rekrytera ett historiskt stort antal nya åklagare. Det har medfört att erfarna medarbetare även behövt tas i anspråk för handledning och utbildning.

Pandemin har inneburit att myndigheten behövt anpassa sig till nya arbetssätt och att utbildningar och projekt fått skjutas på framtiden. De omfattande förändringarna på straff- och straffprocessrättens område har omhändertagits i myndighetens rättsliga utveckling. Det internationella samarbetet har varit intensivt. Flera omfattande förändringsprocesser har drivits och genomförts under året för att myndigheten, på relativt lång sikt, ska kunna fortsätta agera drivande, effektivt, rättssäkert och rättstryggt.

Den sammantagna bedömningen av verksamheten 2021 är att resultatet varit gott och i huvudsak utvecklats i rätt riktning.

Principer för resultatredovisningen

Definitioner

I redovisningen presenteras uppgifter utifrån begreppen ärenden, brottsmisstankar samt misstänkta och lagförda personer. Ett ärende kan omfatta en eller flera misstänkta personer som var och en misstänks för ett eller flera brott. Vilket av begreppen som används beror på vad som bedöms beskriva verksamhetsresultaten på ett adekvat sätt.

En brottsmisstanke är en koppling mellan ett brott och en misstänkt person. Ett brott kan ha flera misstänkta personer knutna till sig, det vill säga att flera personer är misstänkta för samma brott, och en misstänkt person kan ha flera brottsmisstankar riktade mot sig, det vill säga att personen är misstänkt för flera brott. Ett ärende kan innehålla en eller flera brottsmisstankar och en eller flera personer.

Statistiken över inkomna brott utan brottsmisstankar och beslutade brott är ett komplement till brottsmisstankestatistiken. De senare visar antalet brott där beslut fattats om själva brottet vilket endast undantagsvis sker om det finns en brottsmisstanke.

Andelen lagförda personer beräknas genom att dividera antalet personer för vilka lagföringsbeslut fattats med det totala antalet misstänkta personer för vilka beslut om lagföring eller avskrivning fattats. Andelen lagförda brottsmisstankar beräknas genom att dividera antalet brottsmisstankar för vilka lagföringsbeslut fattats med det totala antalet brottsmisstankar där beslut om lagföring eller avskrivning fattats. Vid beräkningen av lagföringsandelar exkluderas de brottsmisstankar eller personer som endast omfattas av beslut av administrativ karaktär, till exempel överflyttning mellan åklagarkammare eller att återföra ledningen av förundersökningen till polisen.

Antalet lagförda personer är antalet personer med lagföringsbeslut inom ramen för ett ärende. Samma person räknas på nytt om ett nytt lagföringsbeslut fattas i ett annat ärende. Med lagföring avses beslut om åtal, strafföreläggande, åtalsunderlåtelse eller företagsbot.

Måttet genomströmningstid avser endast sådana brottsmisstankar där åklagare varit förundersökningsledare.

Mått- och definitionsförändringar

Statistiken för överprövningar redovisas nu som antal ärenden, till skillnad från tidigare då varje enskild överprövningsbegäran räknades. Siffrorna för 2019–2020 har uppdaterats.

Statistiken om unga häktade personer utgår nu från att den häktade personen var under 18 år vid påbörjad häktning, istället för vid avslutad häktning som tidigare. Siffrorna för 2019–2020 har uppdaterats.

Statistik

Åklagarmyndighetens statistik för den brottsutredande verksamheten hämtas från myndighetens ärendehanteringssystem för brottmål, Cåbra.

Uppföljningen sker utifrån ärenden, brottsmisstankar och misstänkta personer. Informationen om ärenden och brottsmisstankar i systemet ändras kontinuerligt under arbetets gång och de beslut som fattas av en åklagare kan komma att ändras. Exempel på detta är att det kan komma in nya bevis i en nedlagd förundersökning som leder till att den återupptas. En nedlagd brottsmisstanke kan därmed i ett senare skede bli föremål för åtal, det vill säga ett lagföringsbeslut. Vid varje årsskifte görs ett uttag från systemet som ligger till grund för årets statistik.

I tabeller och diagram har standardregler för avrundning tillämpats, vilket innebär att summan av procentandelar inte alltid är 100 procent.

Uppgifter om dagar och förändringar uttryckt i procent avrundas till heltal i text.

Statistik redovisas uppdelat på kön för måtten inkomna brottsmisstankar, beslutade brottsmisstankar, antal misstänkta personer totalt, antal misstänkta personer med lagföringsbeslut, antal häktade personer och antal häktade personer med restriktioner. I redovisningen för samtliga mått finns ett antal där kön är okänt, dessa är dock av mindre omfattning och påverkar inte fördelningen.

Myndighetens anställda redovisas med uppdelning på kön och personalkategori. Sjukfrånvarostatistiken följer regleringen i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Åklagarmyndigheten har inte bedömt det som lämpligt att redovisa samtlig statistik könsuppdelad eftersom statistiken är baserad på de personer som är misstänkta för brott, vilket myndigheten inte kan påverka. Därmed går det inte att dra relevanta slutsatser ur ett jämställdhetsperspektiv om Åklagarmyndigheten gör ovidkommande skillnader mellan könen.

Statistiken i avsnittet *Häktningar och restriktioner* sammanställs av data från Kriminalvården, förutom statistik om unga häktades (15–17 år) möjligheter till kontakt med närstående och andra under häktningstiden, som hämtas från Cåbra.

Verksamhetsstatistiken finns samlad i kapitlet *Fakta i korthet* i resultatredovisningen.

Resultatindikatorer

Enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § i förordning om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheterna ta fram resultatindikatorer och redovisa enligt dessa, om det inte medför kostnader som menligt påverkar verksamheten. De huvudsakliga resultatindikatorer som Åklagarmyndigheten redovisar är lagförda brottsmisstankar, lagförda personer, genomströmningstid/beslutstid och balanser samt antalet ärenden med förverkandeyrkanden. I de fall där myndigheten har beslutat om riktvärden för önskvärda resultat redovisas det i samband med bedömningen.

Intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter och kostnader fördelas enligt redovisningens övergripande indelning i områdena *Utredning och lagföring*

samt *Rättsutveckling och rättslig styrning*. Intäkter och kostnader redovisas i slutet av respektive avsnitt samt i *Fakta i korthet*. Fördelningen baseras på två tidmätningar som genomfördes under våren och hösten 2021. Baserat på samma tidmätningar delas kostnaderna för utredning och lagföring därutöver upp i styckkostnader per beslutad brottsmisstanke och brottsgrupp.

Temporär lösning för hantering av stora ärenden

De gemensamma regler och principer som i dag finns inom rättsväsendet för hur ett brott ska definieras och hur antal brott ska beräknas har visat sig svåra att efterleva i mycket omfattande utredningar om seriebrottslighet och i åtföljande åtal och domar. Detta beror både på de administrativa stödsystemens tekniska begränsningar och på svårigheten för användaren att få en tillräckligt god överblick över den samlade brottsligheten för att kunna särskilja de olika brottstillfällena för beslut. Rättsväsendets myndigheter har därför gemensamt kommit överens om en temporär lösning för att hantera stora mål som i korthet innebär att alla brottsmisstankar inte behöver registreras. Lösningen har använts för 6 olika ärenden under 2021 och omfattar 2 608 brottsmisstankar.

Systemförändring

Under 2020 gjordes förändringar i ärendehanteringssystemet Cåbra i syfte att förbättra och förenkla uppföljningen av brottsutbytesyrkanden. Det innebär att årsredovisningens siffror över förverkandeyrkanden från senare delar av året samt 2021 utgår från data i strukturerad form som kan sammanställas maskinellt. Detta till skillnad från tidigare då en omfattande manuell hantering och kvalitetssäkring krävts vid sammanställning av data.

Jämförelsetal

Uppgifter som redovisas i tabeller och diagram återges med jämförelsetal två år bakåt i tiden där så är möjligt.

Utredning och lagföring

Åklagare har till uppgift att handlägga de ärenden som polisen, och i viss mån andra myndigheter, överlämnar för att åklagare ska leda förundersökningen eller besluta i åtalsfrågan. Åklagare kan inte i någon större utsträckning påverka omfattningen av inflödet, utan det beror på samhällsutvecklingen och på hur de utredande myndigheterna arbetar.

Resultatet redovisas i tre huvudsakliga hänseenden: utvecklingen av volymer (inkomna, avslutade och balanserade ärenden och brottsmisstankar), utvecklingen av tider (genomströmningstid och beslutstid) och utvecklingen av lagföring (lagföringsbeslut och avskrivningsbeslut).

Resultatet redovisas i första hand för verksamheten som helhet, men också särskilt för myndighetens prioriterade områden och för områden där myndigheten har särskilda återrapporteringskrav.

Uppgiften att leda förundersökningar är delad mellan åklagare och de utredande myndigheterna utifrån en reglering mellan berörda myndigheter.

Det är främst vid allvarigare brottslighet som förundersökningen leds av åklagare medan polisen leder förundersökningen om saken är av enkel beskaffenhet. Det är en uppdelning som har blivit tydligare över åren, vilket innebär att en större andel förundersökningar leds och – när det är motiverat – läggs ned av polisen eller annan utredande myndighet i stället för att ärendet överlämnas till Åklagarmyndigheten för åklagarinråde.

Utvecklingen av volymer

- Inflödet av brottsmisstankar har minskat med drygt 6 procent medan inkomna ärenden har ökat med knappt 1 procent. Utfödet i form av beslutade brottsmisstankar har minskat med 7 procent men avslutade ärenden ligger drygt 1 procent högre jämfört med förra året.
- Vid årets slut var 5 procent färre brottsmisstankar i balans jämfört med ett år tidigare, vilket beror på en stor minskning av antalet misstankar där åtal väckts. Minskningen har skett från en ovanligt hög nivå. Antalet balanserade misstankar i handläggningsskeden innan åtal väckts har minskat något.
- Antalet brottsmisstankar under utredning som efter ett år ännu inte beslutats i åtalsfrågan har minskat med 1 procent medan antalet ärenden med så gamla brottsmisstankar har ökat med 6 procent.
- Att balansen av brottsmisstankar minskat är en positiv utveckling. Med beaktande av att inflödet minskat och att antalet ärenden med gamla brottsmisstankar ökat kan dock balansutvecklingen sammantaget inte ses som positiv.

Inkomna ärenden och brottsmisstankar

Inflödet mäts med måtten inkomna ärenden och brottsmisstankar. Dessa mått kompletterar varandra. Ärenden är ett stabilt mått som indikerar den långsiktiga trenden medan brottsmisstankar ger ett utökat underlag för analys eftersom dessa innehåller detaljerad information.

Ett ärende kan avse annat än ansvar för brott, till exempel begäran om kontaktförbud, yttrande i ärenden om rättspsykiatrisk vård och ansökan om internationellt rättsligt samarbete. Ärenden som avser annat än ansvar för brott utgjorde under 2021 knappt 4 procent av alla inkomna ärenden.

Antalet inkomna ärenden uppgick under 2021 till 182 734, vilket är i nivå med 2020 då 181 394 ärenden kom in. Av *tabell 1* framgår samtliga inkomna ärenden och brottsmisstankar de senaste tre åren. Antalet inkomna brottsmisstankar uppgick till 428 671, vilket är en drygt 6-procentig minskning jämfört med året innan då antalet inkomna brottsmisstankar var ovanligt högt. Det minskade inflödet är något mer påtagligt för brottsmisstankar i polisleda förundersökningar (-7 procent) än i åklagarledda (-5 procent).

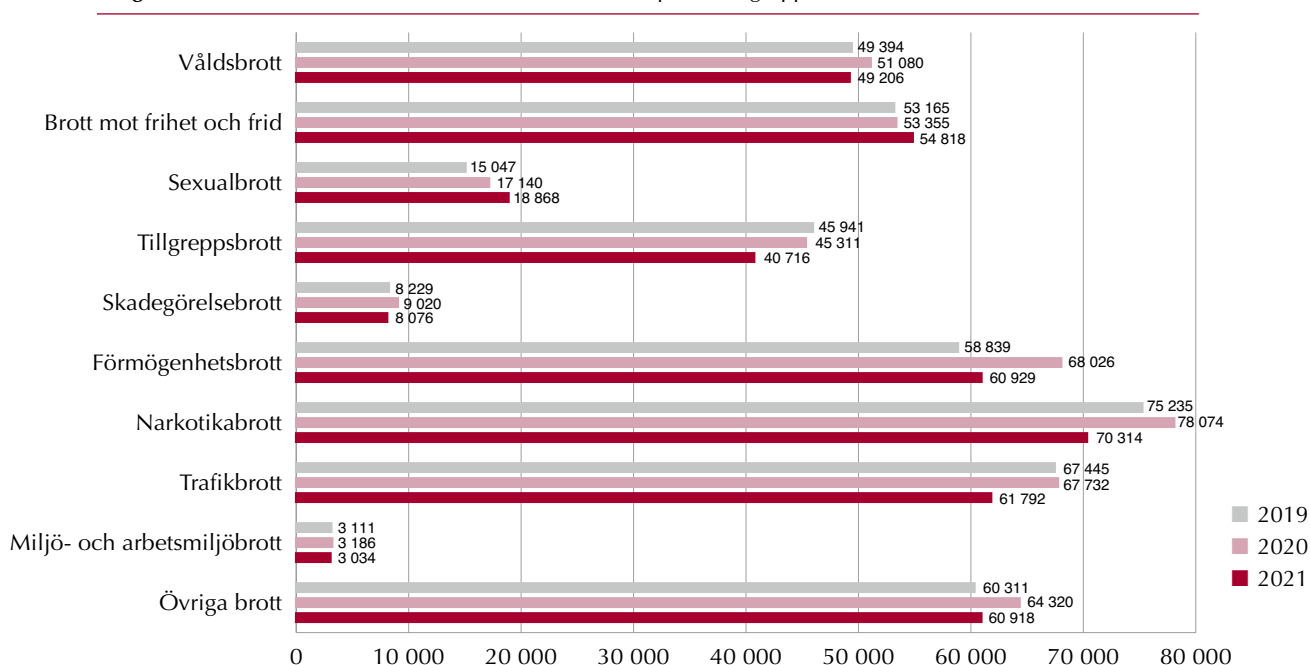
Tabell 1 Antal inkomna ärenden och brottsmisstankar 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna ärenden	182 734	181 394	171 908	1 340	0,7%
Inkomna brottsmisstankar	428 671	457 244	436 717	-28 573	-6,2%

Av de inkomna brottsmisstankarna rör 20 procent en kvinnlig misstänkt och 80 procent en manlig misstänkt. För knappt 1 procent är könet på den misstänkta personen okänt. Fördelningen är oförändrad jämfört med året innan.

Utvecklingen av inflödet varierar inom de olika brottsgrupperna. Av *diagram 1* framgår antalet inkomna brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. Inflödet 2021 har minskat för alla brottsgrupper förutom sexualbrott och brott mot frihet och frid som

Diagram 1 Antalet inkomna brottsmisstankar 2019–2021 per brottsgrupp

har ökat med 10 respektive knappt 3 procent. Sexualbrotten har ökat med 1 728 inkomna brottsmisstankar. Den antalsmässigt kraftigaste nedgången av inkomna brottsmisstankar har skett av narkotikabrott (-7 760), motsvarande 10 procents minskning. Också förmögenhetsbrotten har minskat med 10 procent (-7 097). Trafikbrott, som i huvudsak är polisleda, har minskat med 5 940 misstankar, motsvarande 9 procent.

Utvecklingen av inflödet ser olika ut för olika brottstyper. Eftersom olika typer av brott hanteras på olika sätt är det därför viktigt att inte bara följa utvecklingen för det totala antalet inkomna brottsmisstankar utan även sett till olika brottstyper. Vikten av detta har identifierats även inom ramen för arbetet med det myndighetsgemensamma regeringsuppdraget om bedömningar av framtida verksamhetsvolym (det så kallade prognosprojektet). Rättskedjans myndigheter har där kommit överens om en indelning av verksamhetsvolymerna i tre kategorier, särskilt resurskrävande brott, initialt volymstarka brott och övriga brott. Kategoriseringen utgår från brottskoder, vilket gör den tillämpbar på Åklagarmyndighetens inflöde även om indelningen i brottstyper inom respektive brottskategori skiljer sig något åt jämfört med Åklagarmyndighetens interna brottstyper.

Det är viktigt att framhålla att statistik som bygger på brottsmisstankar är förhållandevis känslig för enstaka mycket stora ärenden, vilket innebär att stora variationer mellan år kan ha sin grund i ett fåtal ärenden. Efter att ett undantag med en temporär lösning för hantering av stora ärenden införts 2019 har det dock blivit

I brottstypen sexualbrott har inflödet ökat för både våldtäkt och övriga sexualbrott. Sexualbrott ingår vanligen i åklagarledda förundersökningar men en tredjedel av ökningen hör till polisleda sexualbrottsutredningar och består nästan helt av köp av sexuell tjänst där antalet mer än fördubblats. Om sexköpen exkluderas kvarstår en ökning av sexualbrotten med 7 procent. Att brott mot frihet och frid ökat beror på det nya barnfridsbrottet. Det har inkommit 3 850 sådana brottsmisstankar. Om dessa inte ingått skulle brott mot frihet och frid minskat med 4 procent.

För narkotikabrotten har både åklagarledda och polisleda brottsmisstankar minskat. Det gäller både enkla narkotikabrott (innehav och bruk) och övriga narkotikabrott (vanligen överlåtelse). För förmögenhetsbrotten har de åklagarledda bedrägerierna minskat påtagligt under flera år. Ser man till de polisleda förundersökningarna är det bidragsbrotten som minskat mest i antal. Inflödet av bidragsbrotten ökade kraftigt 2020 på grund av många redovisade ärenden från Polismyndigheten. Trots minskningen 2021 är inflödet av bidragsbrott på en klart högre nivå än 2019.

I det myndighetsgemensamma prognosprojektets kategori särskilt resurskrävande brott återfinns t.ex. mord och dråp, allvarliga narkotikabrott, våldtäkt och vapenbrott. För den kategorin var antalet inkomna brottsmisstankar till Åklagarmyndigheten ca 28 procent fler 2021 jämfört med 2016. För kategorin initialt volymstarka brott, där t.ex. trafikbrott, tillgreppsbrott, bedrägerier och bidragsbrott samt skadegörelsebrott ingår, har utvecklingen varit den motsatta. Antalet inkomna brottsmisstankar om sådana brott har minskat med ca 4 procent 2021 jämfört med fem år tidigare. För övriga brott, som till exempel brott mot frihet och frid och sådana narkotikabrott som inte kategoriseras som särskilt resurskrävande, ses en ökning med ca 8 procent vid samma jämförelse. Det är således tydligt att inflödets utveckling på lång sikt ser olika ut för olika typer av brott.

mindre vanligt att enskilda stora ärenden påverkar statistiken, se i avsnitten *Principer för resultatredovisningen* samt *Avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar*.

Hur förundersökningsledarskapet är fördelat skiljer sig åt mellan och inom olika brottsgrupper, vilket framgår i kommentarerna till inflödet ovan. Polisen är i större utsträckning förundersökningsledare i till exempel trafikbrott och enklare narkotikabrott och åklagare är ofta förundersökningsledare till exempel vid brott mot frihet och frid, vissa typer av våldsbrott och sexualbrott. Se fördelning för samtliga brottsgrupper i tabell under *Fakta i korthet*. Där finns också uppgifter om antalet inkomna brott utan brottsmisstankar (se inledande avsnitt om definitioner).

Avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar

Utfördet mäts med måtten avslutade ärenden och beslutade brottsmisstankar per år. Under 2021 avslutades 189 034 ärenden vilket är drygt 1 procent fler beslut jämfört med 2020.

Tabell 2 Antal avslutade ärenden 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring	Förändring
				antal	procent
	2021–2020	2021–2020			
Avslutade ärenden	189 034	186 498	176 246	2 536	1,4%

Sett till brottsmisstankar har 439 654 beslut fattats under 2021, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2020 då 472 398 beslut fattades. Antalet beslutade brottsmisstankar har minskat något mer än antalet inkomna brottsmisstankar (drygt 6 procent), se vidare i avsnittet *Brottsmisstankar i balans*.

För beslutade brottsmisstankar finns, till skillnad från för ärenden, möjlighet att följa upp vilken typ av beslut som fattats. Lagföringsbesluten utgör den största beslutsgruppen. Fyra av fem lagföringsbeslut är beslut om åtal medan strafförelägganden utgör en knapp sjättedel. Den återstående delen utgörs främst

Tabell 3 Beslutade brottsmisstankar 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring	Förändring
				antal/ %-enheter	procent
	2021–2020	2021–2020			
Beslutade brottsmisstankar	439 654	472 398	445 384	-32 744	-6,9%
FU inleds inte	1,5%	1,3%	1,4%	0,2	
FU läggs ned	28,1%	27,4%	26,6%	0,8	
Åtal väcks inte	5,0%	5,0%	4,1%	0,0	
Lagföringsbeslut*	51,8%	52,9%	53,1%	-1,0	
Övriga beslut**	13,5%	13,4%	14,8%	0,0	

* Här ingår strafföreläggande, åtalsunderlåtelse, åtal och företagsbot som ersätter personligt straffansvar.

** Här ingår förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas och andra administrativa beslut som avslutar åklagarhandläggningen.

av åtalsunderlåtelse men också beslut om företagsbot. Andelen lagföringsbeslut ligger 1 procentenhet lägre jämfört med 2020, en minskning med 21 849 beslut. Se vidare i avsnittet *Lagföring*.

Av de beslutade brottsmisstankarna avser knappt 20 procent en kvinnlig misstänkt och knappt 80 procent en manlig misstänkt. Könsfördelningen är därmed densamma som för inkomna brottsmisstankar och oförändrad jämfört med förra året.

Andelen och fördelningen av beslut i åtalsfrågan samt könsuppdelad statistik redovisas i tabell under *Fakta i korthet*. Antalet beslutade brott återfinns också där.

Åklagares beslut att inte inleda eller att lägga ned en förundersökning kan bland annat ha stöd i reglerna om förundersökningsbegränsning. Det vanligaste skälet till förundersökningsbegränsning är att koncentrera brottsutredningar till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Omfattningen av förundersökningsbegränsningar framgår av *tabell 4* nedan.

Av åklagarnas beslut om att inte inleda förundersökning är cirka 54 procent beslut om förundersökningsbegränsning, vilket är knappt 5 procentenheter lägre jämfört med föregående år. Förundersökningsbegränsningarna vid beslut att inte inleda förundersökning rör oftast åtalsprövningar för ärekränkingsbrott. Det andra vanliga skälet att åklagare inte inleder förundersökning är att uppgifterna i ärendet inte har gett anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har begåtts. Denna motivering används i närmare 4 av 10 fall.

Som *tabell 4* visar har åklagare under 2021 lagt ned förundersökningar med hänvisning till reglerna om förundersökningsbegränsning i drygt 15 procent av fallen, vilket är en lägre andel än föregående år då andelen var ovanligt hög. I slutet av september 2021 trädde nya riktlinjer om förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse i kraft.

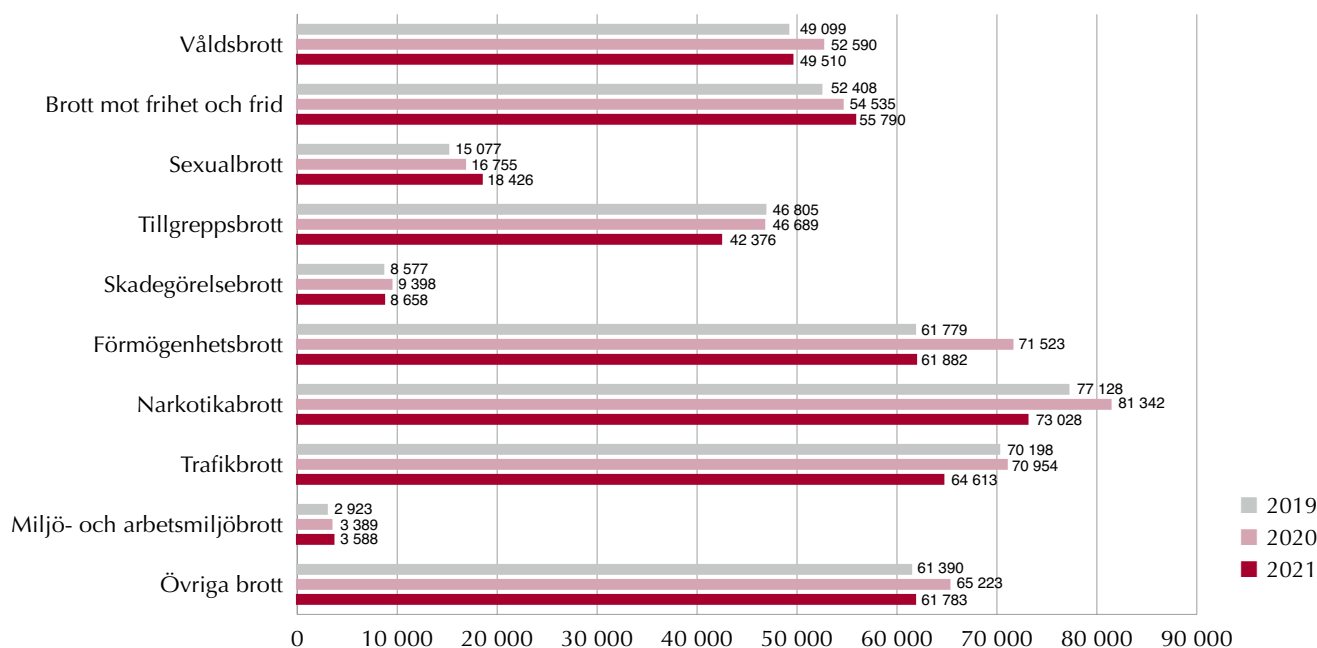
Den vanligaste motiveringen är dock bevisproblem, vilket är fallet i närmare 6 av 10 beslut om nedlagd förundersökning. I 17 procent av besluten att lägga ned förundersökningen har det motiverats med att det inte längre finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats.

Under 2021 hanterades 2 608 brottsmisstankar i den för rättskedjans myndigheter gemensamma temporära lösningen för stora ärenden. Den innebär att misstankarna inte behöver registreras på vanligt sätt. 1 612 av brottsmisstankarna hör till ett och samma ärende. Det har fattats beslut om lagföring för samtliga brottsmisstankar och majoriteten av brottsmisstankarna rör förmögenhetsbrott. Förmögenhetsbrott är en brottstyp där det tidigare har varit relativt vanligt med mycket stora ärenden, vilket påverkat statistiken.

2020 hanterades 6 500 brottsmisstankar i den temporära lösningen för stora ärenden och 2019 hanterades ett ärende med drygt 100 brottsmisstankar. De brottsmisstankar som hanterats i den temporära lösningen ingår inte i tabeller och diagram i avsnittet *Utredning och lagföring*.

Tabell 4 Förundersökningsbegränsningar 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Förundersökning inleds inte	6 808	6 235	6 119	573	9,2%
varav förundersökningsbegränsningar	3 655	3 652	3 618	3	0,1%
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds	53,7%	58,6%	59,1%	-4,9	
Förundersökning läggs ned	123 619	129 243	118 689	-5 624	-4,4%
varav förundersökningsbegränsningar	19 100	20 852	17 803	-1 752	-8,4%
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inte inleds	15,5%	16,1%	15,0%	-0,7	

Diagram 2 Antalet beslutade brottsmisstankar 2019–2021 per brottsgrupp

Av *diagram 2* framgår antal beslutade brottsmisstankar uppdelat per brottsgrupp. En minskning har skett i alla brottsgrupper förutom sexualbrott och brott mot frihet och frid, vilket överensstämmer med bilden av inflödet (se *diagram 1*). Utöver sexualbrott och brott mot frihet och frid har även miljö- och arbetsmiljöbrott ökat även om det till antalet rör sig om en relativt liten volym. Beslut om sexualbrott har ökat med 10 procent och brott mot frihet och frid har ökat med drygt 2 procent. Förmögenhetsbrotten har minskat mest med knappt 14 procent jämfört med 2020. Se vidare i avsnittet *Lagföring*.

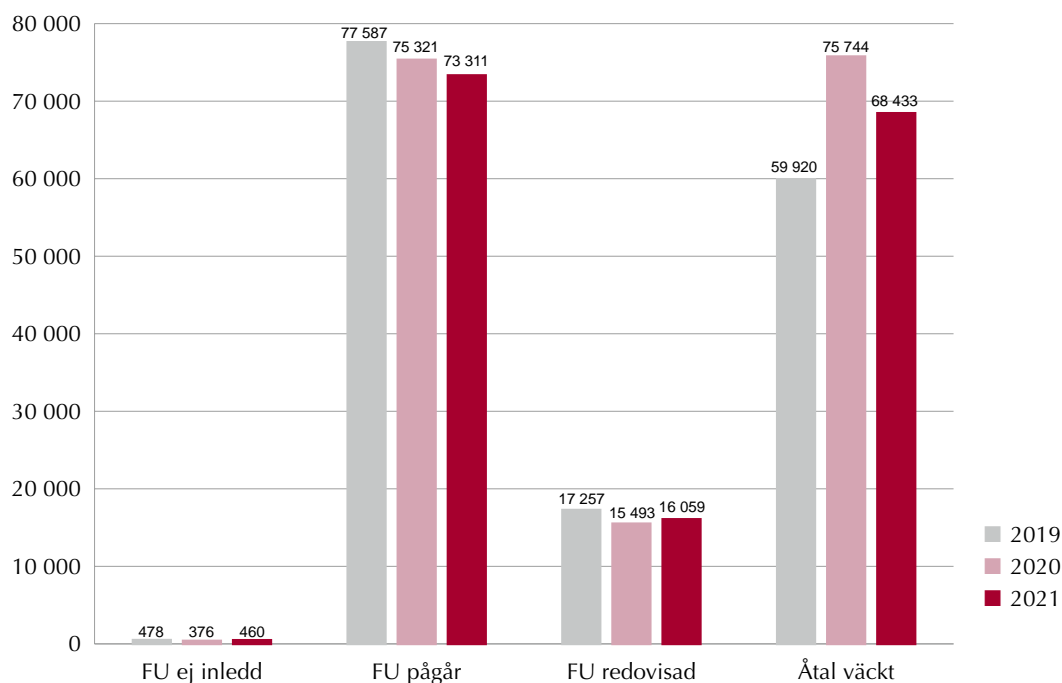
De balanserade brottsmisstankarna delas in efter vilken status i handläggningen (se avsnittet *Från brottsanmälan till domstolsförhandling*) de befinner sig i vid måttillfället. Indelningen sker i fyra grupper: förundersökning ej inledd, förundersökning pågår, förundersökning redovisad samt åtal väckt. Brottsmisstankar i gruppen förundersökning pågår hanteras av Åklagarmyndigheten gemensamt med polisen och andra utredande myndigheter och brottsmisstankar i gruppen åtal väckt hanteras gemensamt med domstolarna.

För brottsmisstankar i grupperna förundersökning ej inledd och förundersökning redovisad utgörs nästa åtgärd regelmässigt av ett beslut av åklagare, varför myndighetens möjligheter att påverka balanssituationen för dessa grupper är större.

Brottsmisstankar i balans

Med brottsmisstankar i balans avses brottsmisstankar som på något sätt är under handläggning vid Åklagarmyndigheten. När brottsmisstankar registreras hos åklagare läggs de till balansen och när de avslutas räknas de bort. Tidigare avslutade brottsmisstankar kan öppnas igen för kompletterande handläggning och återförs då till balansen. Brottsmisstankarna blir i dessa fall avslutade vid mer än ett tillfälle, men räknas som inkomna endast en gång. Detta innebär att förändringar av balanserna inte är detsamma som skillnaden mellan inkomna och beslutade brottsmisstankar.

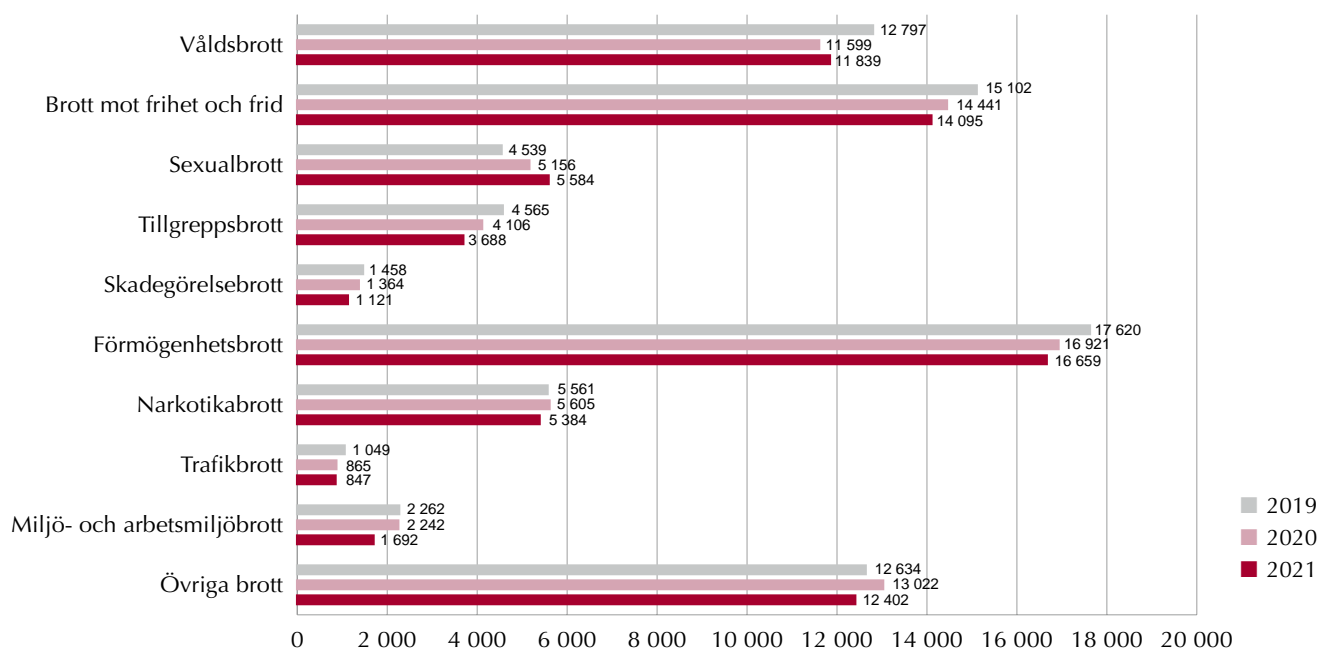
I *diagram 3* är de balanserade brottsmisstankarna fördelade på respektive handläggningsläge vid utgången av de tre senaste åren. Totalt sett var balansen lägre vid utgången av 2021 jämfört med ett år tidigare. Minskningen var 8 671 brottsmisstankar, vilket motsvarar drygt 5 procent. Balansen har minskat för status-

Diagram 3 Antal brottsmisstankar i balans vid utgången av åren 2019–2021

grupperna förundersökning pågår och åtal väckt men ökat något för förundersökning redovisad och förundersökning ej inledd, se *diagram 3*. Under 2020 påverkades balanssituationen av pandemin. Det är särskilt tydligt för gruppen åtal väckt. Den ökade kraftigt under året då resurser frigjordes för avarbetning både inom Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Under 2021 har antalet brottsmisstankar i status åtal väckt åter minskat, men inte till 2019 års nivå.

Utvecklingen av innehållet i de pågående förundersökningarna är av särskilt intresse. I *diagram 4* redovisas balanserade brottsmisstankar där förundersökning pågår uppdelat per brottsgrupp. De flesta brottsgrupper uppvisar ett minskat antal brottsmisstankar, både jämfört med 2020 och med 2019. För brottsgrupperna våldsbrott och sexualbrott har antalet brottsmisstankar där förundersökning pågår ökat med 2 respektive 8 procent jämfört med 2020. Utvecklingen av sexualbrott under utredning ligger i linje med det ökade inflödet av brottsmisstankar.

Brottsutredning är färskvara. Det är därför viktigt att det inte går för lång tid innan brott utreds färdigt. Av de balanserade brottsmisstankar där åtal inte väckts vid slutet av 2021 var det 16 procent, det vill säga knappt var sjätte brottsmisstanke, som kommit in till åklagare mer än ett år tidigare. Antalet brottsmisstankar som är äldre än ett år har dock minskat med 1 procent till 14 119 från året innan. Minskningar kan ses för brott mot frihet och frid (-32 procent, -625), miljö- och arbetsmiljöbrott (-30 procent, -257) samt tillgrepsbrott (-11 procent, -76). Den kraftiga minsk-

Diagram 4 Antal brottsmisstankar i balans FU pågår per brottsgrupp vid utgången av åren 2019–2021

ningen av gamla balanser om brott mot frihet och frid beror delvis på att det väckts åtal i ett ärende med flera hundra misstankar om dataintrång som därmed bytt statusgrupp. Övriga brottsgrupper har ett ökat antal gamla balanserade brottsmisstankar där åtal inte väckts. Störst är ökningen, både procentuellt och antalsmässigt, för sexualbrott (+41 procent, +193). Att de gamla balanserna ökar för sexualbrott, som i regel är prioriterade, är bekymmersamt. Vad ökningen av de gamla balanserna för sexualbrott beror på är svårt att hitta ett entydigt svar på även om det i vart fall delvis kan vara kopplat till det ökade inflödet för brottsgruppen. Det är en angelägen fråga för Åklagarmyndigheten att tillsammans med Polismyndigheten fokusera på att utredningar inte ska pågå för lång tid.

Balanssituationen för brottsmisstankar kan inte sällan påverkas av stora ärenden, vilket illustreras av utvecklingen för brott mot frihet och frid, se ovan. För att tydligare kunna se trender är därför även antalet ärenden som innehåller brottsmisstankar som är äldre än ett år av intresse. Dessa har ökat till 4 098 i slutet av 2021 jämfört med 3 876 i slutet av 2020, vilket motsvarar en ökning med 6 procent. Att antalet ärenden med gamla brottsmisstankar har ökat igen är en negativ utveckling. Dock är antalet fortfarande något lägre än vid utgången av 2019.

Utvecklingen av tider

- Totalt sett är tiden från det att en anmälan kommer in till åklagare till dess att beslut fattats 139 dagar vilket är 4 dagar kortare jämfört med året innan.
- När förundersökningarna är slutförda tar det i genomsnitt 19 dagar för åklagarna att fatta beslut. Beslutstiden har ökat med 1 dag jämfört med föregående år.
- Att genomströmningstiderna har minskat är positivt men de genomsnittliga tiderna är fortfarande längre än riktvärdet på 115 dagar. Beslutstiden, som myndigheten har störst möjlighet att påverka, håller sig trots viss ökning med god marginal under riktvärdet på 30 dagar, vilket är bra.

Genomströmningstid

För brottsmisstankar i förundersökningar som leds av åklagare mäts tiden från att en anmälan om brott kommer in till en åklagarkammare fram till att åklagaren har beslutat i ärendet, det vill säga den tid som ett misstänkt brott utreds under åklagares ledning. Denna tid kallas genomströmningstid och det är den genomsnittliga tiden som redovisas i statistiken. Myndighetens riktvärde för genomströmningstid är 115 dagar.

Den totala genomsnittliga tiden från att anmälan inkommit till åklagare till dess att beslut fattats minskade under 2021 med 4 dagar till 139 dagar (144 dagar 2020), se *tabell 5*. Det är längre tid än det riktvärde på 115 dagar som satts upp inom myndigheten. Totalt sett fattades hälften av alla beslut inom 66 dagar (median-tid). Den genomsnittliga genomströmningstiden har jämfört med 2020 ökat för tillgreppsbrott och narkotikabrott, se *diagram 5*. För övriga brottsgrupper har genomströmningstiden minskat.

Det krävs dock typiskt sett längre tid för att komma fram till ett åtalsbeslut än ett nedläggningsbeslut. Som *diagram 6* visar har tiden ökat från 161 till 178 dagar för den del av brottsmisstankarna där åtal väckts. Minskningen av genomströmningstiden totalt sett beror på att tiden fram till beslut om att lägga ned förundersökningen har minskat från 138 till 124 dagar.

Brottsgruppen förmögenhetsbrott innefattar stora volymer och den genomsnittliga genomströmningstiden är lång. Dessutom registreras ibland enstaka förmögenhetsbrottsärenden med så många brottsmisstankar att de påverkar totalstatistiken. Det finns därför anledning att se hur genomströmningstiden utvecklas om

Minskningen av genomströmningstiden fram till nedlagd förundersökning och ökningen av tiden fram till åtalsbeslut gäller de flesta brottsgrupper. Det är alltså en allmän utveckling. Att tiden fram till åtalsbeslut har ökat kan i vart fall delvis ha sin grund i att många brottsutredningar har blivit mer komplexa, till exempel med kopplingar till krypterade kommunikationstjänster där det allt oftare krävs internationella kontakter för bevisåkring.

Tabell 5 Genomströmningstid och beslutstid 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	139,4	143,8	140,6	-4,4	-3,1%
Beslutstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	18,8	17,7	19,2	1,2	6,7%

Diagram 5 Genomströmningstid i dagar (medelvärde) 2019–2021, per brottsgrupp

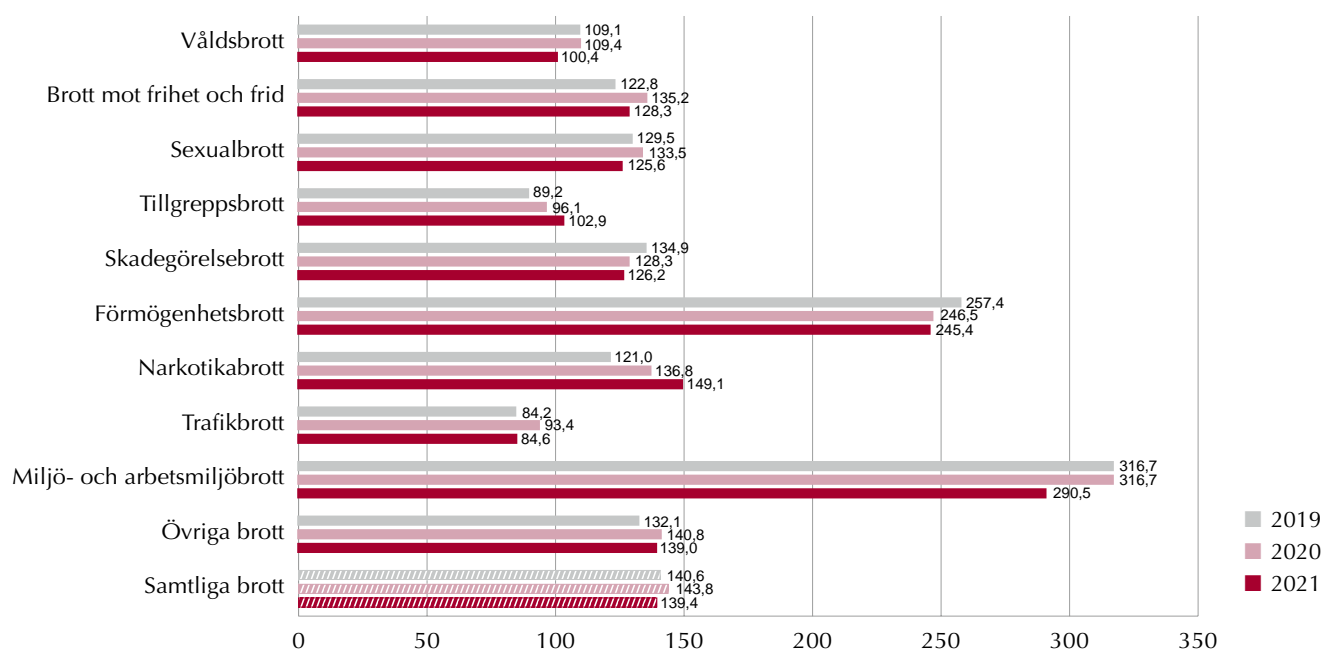
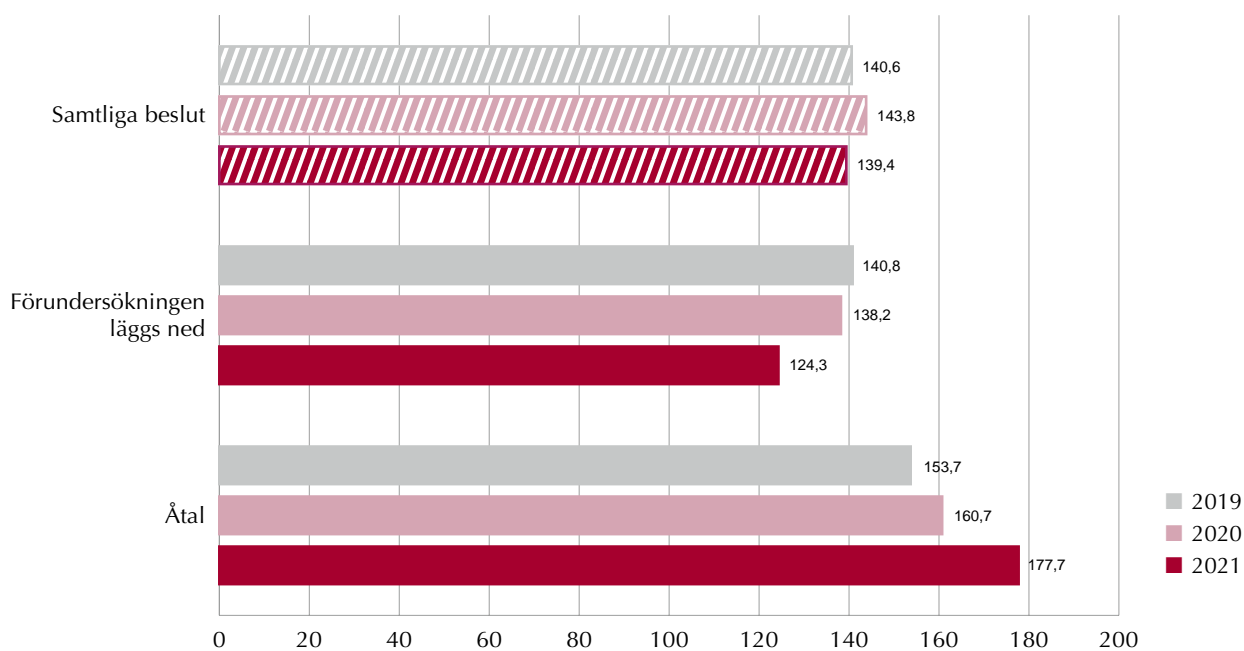

Diagram 6 Genomströmningstid i dagar (medelvärde), 2019–2021

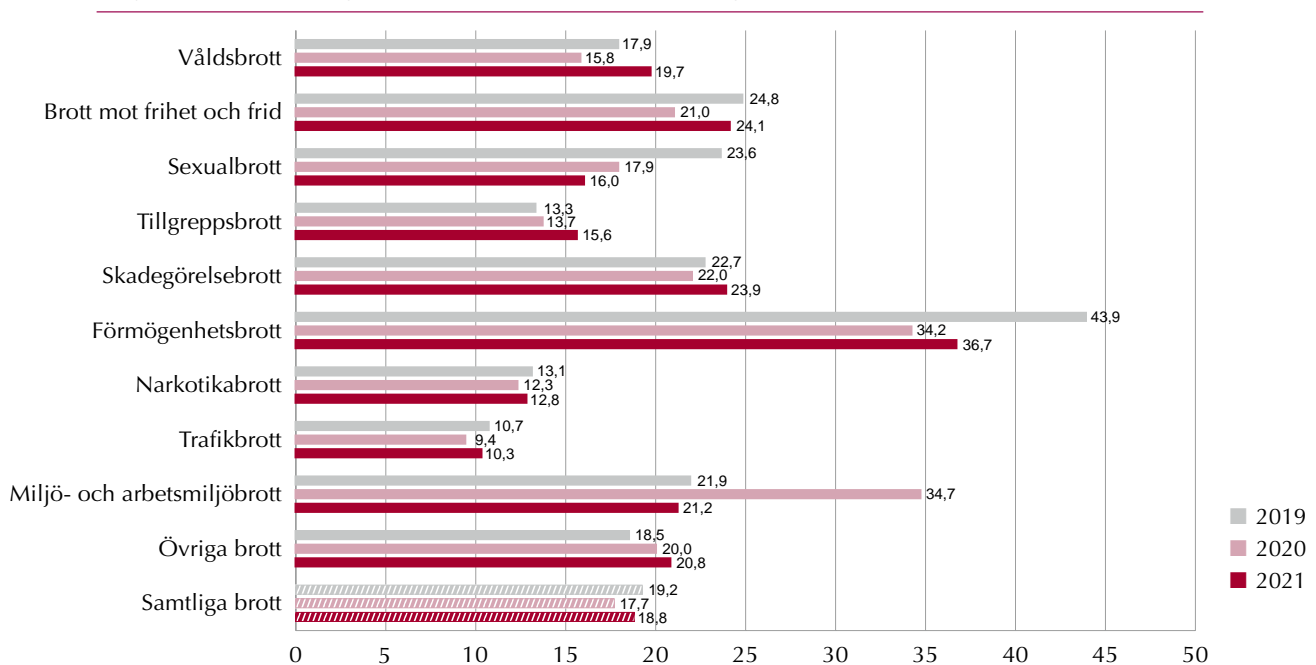
den brottsgruppen utesluts. För 2019, 2020 och 2021 blir tiden då 121, 128 och 125 dagar. Myndighetens totala genomströmningstid 2021 minskar alltså med 14 dagar om förmögenhetsbrotten exkluderas. Detta kan jämföras med 2015 då förmögenhetsbrottens påverkan på den totala genomströmningstiden var 58 dagar. Då ingick ett fåtal stora ärenden med sammanlagt nära 30 000 brottsmisstankar i underlaget. Under 2021 har inget sådant stort ärende identifierats. I och med den temporära lösningen för att hantera stora ärenden förväntas inte sådana enstaka förmögenhetsbrottsärenden påverka statistiken i samma utsträckning längre.

Beslutstid

Utöver genomströmningstid mäts även tiden från beslutsunderlag, det vill säga att en färdig brottsutredning – åklagarledd eller ledd av annan – kommer in till Åklagarmyndigheten, fram till dess att åklagaren har fattat beslut. Denna tid kallas beslutstid. Även statistiken över beslutstid avser den genomsnittliga tiden som brottsmisstankar väntar på beslut. Myndighetens riktvärde för beslutstid är 30 dagar.

För brottsgrupper där beslutsunderlaget generellt sett utgörs av mer omfattande utredningar, till exempel förmögenhetsbrott och miljöbrott, tar det ofta något längre tid att fatta beslut, medan det för enklare ärenden, som återfinns i till exempel grupperna trafik- och tillgreppsbrott, kan gå snabbare. Sammantaget har den genomsnittliga tiden från inkommet beslutsunderlag till beslut under 2021 uppgått till knappt 19 dagar vilket är drygt 1 dag längre jämfört med föregående år men i princip oförändrat jämfört med 2019, se *tabell 5*. De 19 dagarna i genomsnitt kan jämföras

Diagram 7 Beslutstid i dagar (medelvärde) 2019–2021, per brottsgrupp

med medianvärdet för beslutstiden som är 5 dagar. Beslut har alltså hunnit fattas inom denna tid för hälften av alla brottsmisstankar med inkomna beslutsunderlag.

Av *diagram 7* framgår att beslutstiden minskat för sexualbrott och miljö- och arbetsmiljöbrott men ökat för övriga vid en jämförelse med året innan då beslutstiden för flera av brottsgrupperna var kortare än tidigare. Tiden för miljö- och arbetsmiljöbrott har minskat med drygt 13 dagar. Den långa beslutstiden 2020 för den brottsgruppen berodde delvis på ett stort ärende. Trots att beslutstiden ökat något jämfört med förra året är den alltså klart kortare än de 30 dagar som är myndighetens riktvärde, vilket är positivt.

Utvecklingen av lagföring

- Antalet brottsmisstankar med lagföringsbeslut har minskat med 9 procent. Lagföringsbesluten har minskat i 7 av 10 brottsgrupper.
- Jämfört med förra året har 1 509 färre personer åtalats eller på annat sätt lagförts för brott, en minskning med 1 procent.
- En del i Åklagarmyndighetens uppdrag är att se till att personer som begår brott blir föremål för lagföring. Det är svårt att ange konkreta riktvärden för antalet lagförda personer, men mot bakgrund av antalet anmälda brott borde det finnas utrymme för att med bibehållen rättssäkerhet lagföra fler. Även om antalet lagförda personer minskat något jämfört med förra året finns en positiv ökande trend sett ur ett längre perspektiv. Att antalet brottsmisstankar med lagföringsbeslut har minskat är dock en negativ utveckling.

Lagföring

I begreppet lagföring ingår åklagarens beslut om åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse (en åtalsunderlåtelse innebär en notering i belastningsregistret men inte någon påföljd) samt beslut om företagsbot som ersättning för straff. Myndigheten har flera mått för att följa resultatutvecklingen för lagföring: antal och andel personer som lagförts samt antal och andel brottsmisstankar som avslutats med lagföring.

Definition av lagföringsandelar redovisas i avsnittet *Principer för resultatredovisningen*.

Åklagare vid Åklagarmyndigheten har totalt sett under året lagfört 118 739 personer vilket är en minskning med drygt 1 procent jämfört med föregående år (120 248 personer 2020). Jämfört med 2019 är det dock fortfarande en ökning med drygt 6 procent. Detta framgår av *tabell 6*.

Av de personer som har berörts av åklagarbeslut har drygt 65 procent lagförts för minst ett brott. Andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut är knappt 60 procent. Av det totala antalet personer som blivit föremål för åklagares beslut under 2021 var ungefär 20 procent kvinnor och 80 procent män. Av de personer som lagförts utgjorde drygt 17 procent kvinnor och 82 procent män.

En del av Åklagarmyndighetens uppdrag är att se till att personer som begår brott blir föremål för lagföring. Även om Åklagarmyndighetens statistik i huvudsak utgår från brottsmisstankar är det därför viktigt att också följa antalet lagförda personer. Måttet lagförda personer är också ett bra komplement till statistiken för brottsmisstankar med lagföringsbeslut för olika brottsgrupper eller andra specifika områden. Det är dock viktigt att komma ihåg att samma individ och samma brott kan ingå i flera kategorier. För vissa brottstyper är det särskilt vanligt att många brottsmisstankar riktas mot samma person. Det gäller till exempel brott i parrelation och brott mot barn. I sådana ärenden är det av intresse att följa om den misstänkta personen lagförts för åtminstone ett av dessa brott. Åklagarmyndigheten följer detta löpande (se *Resultat för särskilda områden*).

Tabell 6 Lagföringsbeslut 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Antal brottsmisstankar med lagföringsbeslut	227 825	249 674	236 708	-21 849	-8,8%
Andel brottsmisstankar med lagföringsbeslut	59,9%	61,1%	62,4%	-1,2	
Antal personer med lagföringsbeslut	118 739	120 248	111 774	-1 509	-1,3%
Andel personer med lagföringsbeslut	65,3%	65,2%	65,7%	0,1	

Det totala antalet lagföringsbeslut minskade från 249 674 år 2020 till 227 825 år 2021. Minskningen är tydligare för brottsmisstankar i åklagarledda förundersökningar som minskat med 12 procent, medan de polisledda minskat med 7 procent. Sammantaget är minskningen knappt 9 procent, vilket framgår av *tabell 6*. Antalet lagföringsbeslut var visserligen ovanligt högt 2020, men antalet 2021 var även lägre än 2019. Det kan konstateras att andelen brottsmisstankar med lagföringsbeslut minskat något 2021 jämfört med de två föregående åren.

Av *diagram 8* framgår antalet brottsmisstankar som lett till lagföring uppdelat per brottsgrupp. Antalet lagförda brottsmisstankar har minskat i alla brottsgrupper förutom brott mot frihet och frid, sexualbrott och miljö- och arbetsmiljöbrott, vilket i stort överensstämmer med utvecklingen för inflöde och beslutade brottsmisstankar (se *diagram 1 och 2*). För 2020 påverkades antalet lagförda brottsmisstankar om miljö- och arbetsmiljöbrott

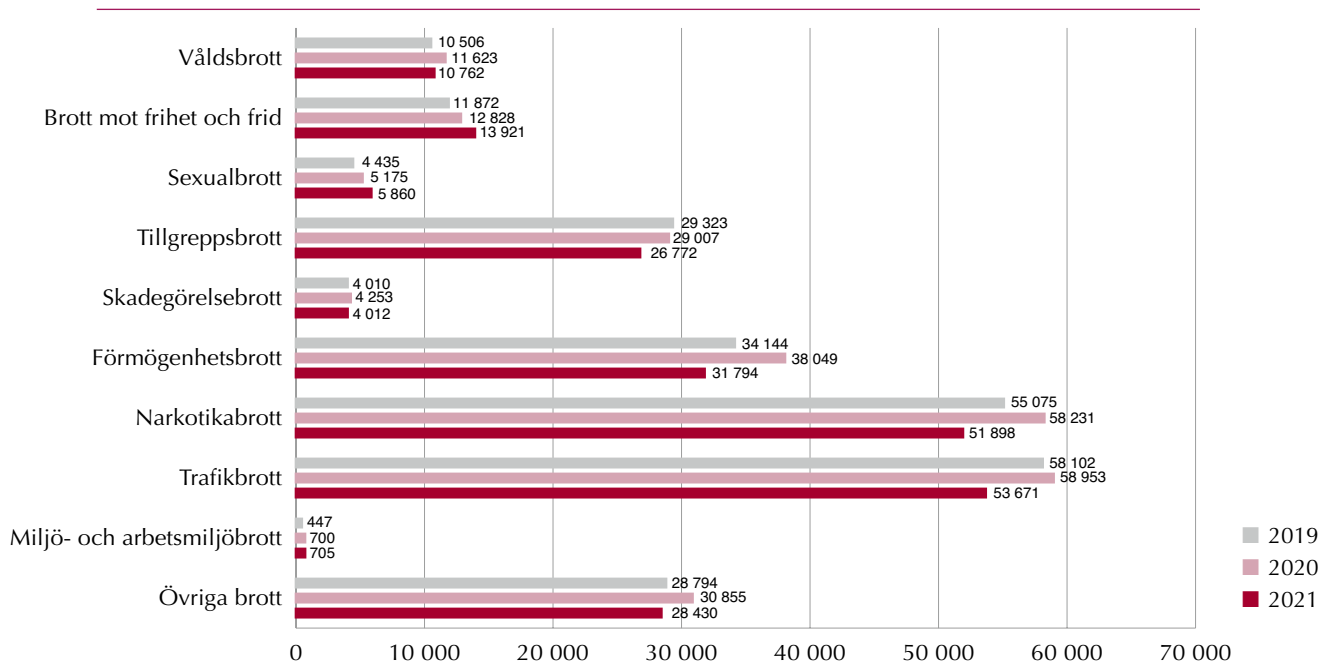
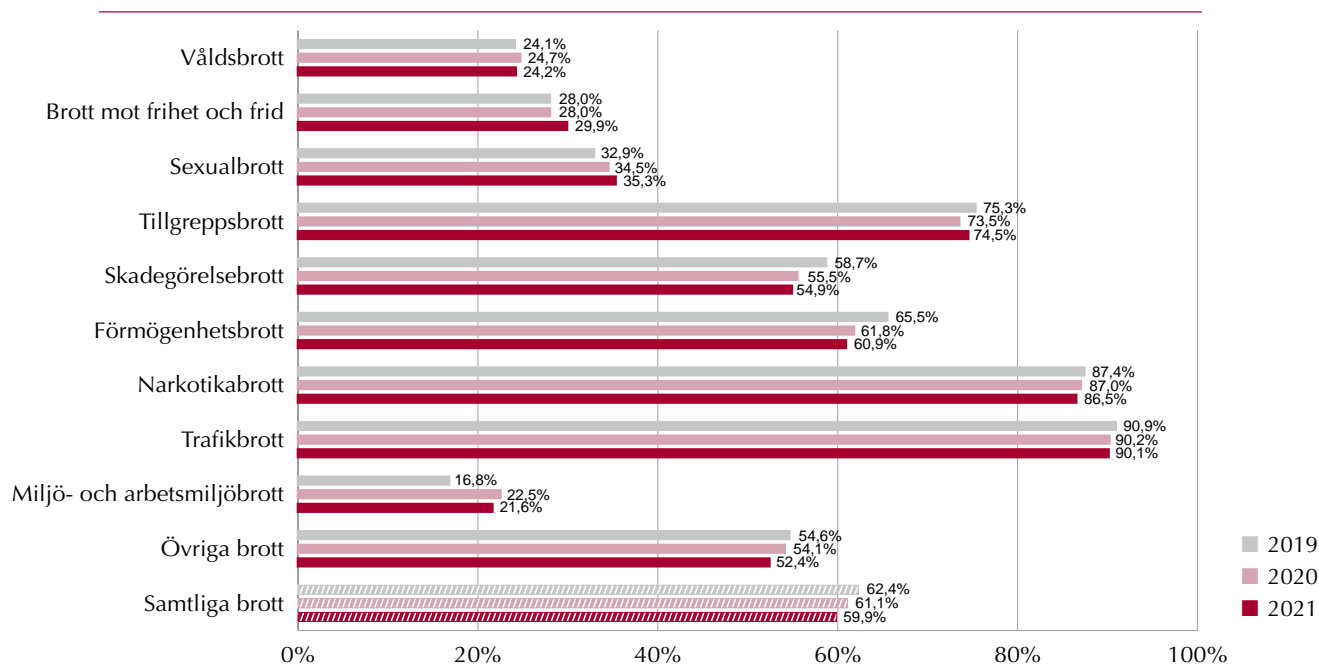
Diagram 8 Antal brottsmisstankar som lett till lagföring 2019–2021 per brottsgrupp

Diagram 9 Andel brottsmisstankar som lett till lagföring 2019–2021 per brottsgrupp

Lagföringsstatistiken påverkas på totalnivå av fler faktorer än förmågan att samla bevisning till stöd för åtal eller annan lagföring. Inte minst påverkas lagföringsnivån av ärendesammansättningen. Inom vissa brottsgrupper leder nio av tio brottsmisstankar till lagföring. Det är fråga om enkla brott som utreds av polis och redovisas som färdiga utredningar, det vill säga efter en bedömning av att underlaget kan leda till lagföring. I andra brottsgrupper ligger lagföringsnivån kring tre av tio brottsmisstankar. Redan små förändringar av ärendesammansättningen påverkar därför den totala lagföringsnivån.

av ett stort ärende med 200 lagförda brottsmisstankar. Antalet för 2021 är nästan lika högt, vilket inte kan kopplas till något enskilt ärende. För den brottsgruppen har alltså antalet lagförda brottsmisstankar ökat trots ett något minskat inflöde.

Både antalet och andelen (se *diagram 9*) brottsmisstankar med lagföringsbeslut har minskat för förmögenhetsbrott 2021 jämfört med 2019 och 2020. Förmögenhetsbrotten är den brottsgrupp där antalet lagföringsbeslut minskat mest sedan 2020 (-16 procent). Eftersom det för denna brottsgrupp är vanligt att samma person misstänks för många brott kan ett fåtal ärenden påverka statistiken. Det är därför bra att komplettera bilden med antalet lagförda personer. Antalet lagförda personer för förmögenhetsbrott har ökat. 2021 lagfördes 7 049 personer för förmögenhetsbrott medan motsvarande antal för 2020 var 6 877. År 2019 var antalet betydligt lägre (5 305).

Totalt sett har andelen brottsmisstankar som lett till lagföring minskat med drygt 1 procentenhet jämfört med året innan. Sett till andelen lagförda brottsmisstankar är lagföringsnivån relativt stabil för flera brottsgrupper även om en svag minskning kan ses i vissa fall de senaste åren.

För brottsgrupperna brott mot frihet och frid samt sexualbrott har lagföringsandelen ökat jämfört med 2020.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under 2021. Sammanlagt har 96 procent av den totala tiden använts till området utredning och lagföring vilket är samma nivå som förra året. Av myndighetens

totala kostnader om 1 869 miljoner kronor (1 736 miljoner kronor 2020) har 1 800 miljoner kronor (1 665 miljoner kronor 2020) fördelats på utredning och lagföring. Den genomsnittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke var 4 093 kronor under 2021 (3 738 kronor 2020). Ökningen av styckkostnaden på nära 10 procent beror både på att kostnaderna ökat och på att antalet beslutade brottsmisstankar minskat. Styckkostnadsutvecklingen kan inte utan vidare ses som ett tecken på minskad produktivitet, dels eftersom ärendesammansättningen långsiktigt utvecklats i en riktning som gjort att ärendena blivit alltmer komplexa och kompetens- och tidskrävande att handlägga, dels för att tillkommande resurser används för att höja svårsmätta aspekter av kvalitet i handläggningen. Det kan dock antas att den omständigheten att ett stort antal åklagare rekryterats under 2021 och är under utbildning tillfälligt påverkar produktiviteten. Den genomsnittliga kostnaden för att handlägga en brottsmisstanke avseende olika brottsgrupper framgår i tabeller i *Fakta i korthet*.

Det bör observeras att det handlar om genomsnittsvärden och att kostnaden kan variera avsevärt för brottsmisstankar inom samma brottsgrupp. För de brottsgrupper som har en hög andel åklagarledda förundersökningar är tidsåtgången högre och därmed även kostnaderna. I miljö- och arbetsmiljöbrott, sexualbrott, våldsbrott och brott mot frihet och frid är andelen åklagarledda förundersökningar över 80 procent medan den i trafikbrott är lägre än 10 procent.

Resultat för särskilda områden

Ungdomsbrott

Begreppet ungdomsbrott avser brott som begåtts av ungdomar som har fyllt 15 men inte 18 år. Sådana brott ligger till grund för 7 procent av alla brottsmisstankar som hanteras inom Åklagarmyndigheten.

Inom alla åklagarområden finns särskilda åklagare som hanterar ungdomsärenden. Samtliga områden har nätverk för de åklagare som arbetar med ungdomsbrott samt särskilt utsedda kontaktåklagare. Uppgiften för kontaktåklagarna är bland annat att fungera som informationskanal och bidra till att bereda olika juridiska frågor som rör ungdomsbrott. En konferens för ungdomsåklagare genomfördes under 2021.

Under året kom det till åklagare in 27 965 brottsmisstankar som avsåg ungdomsbrott. Det är en minskning med 2 748 brottsmisstankar jämfört med 2020.

I en förundersökning där den misstänkta inte fyllt 18 år och som gäller brott som kan ge fängelse ska enligt lag beslut i åtalsfrågan fattas senast inom sex veckor från dagen då personen delgavs misstanke om brott. Tidsfristen får dock överskridas i vissa fall, exempelvis vid en omfattande utredning med många personer att förhöra eller vid ärenden där tekniska undersökningar behöver genomföras. I vilken utsträckning fristen hålls mäts genom att följa upp bevakningsfrister. Under 2021 har tidsfristerna hållits i 57 procent av fallen. Fristerna registreras manuellt och genomförda granskningar visar att det finns vissa brister i registreringen. Det är därför svårt att mot bakgrund av denna statistik uttala sig om i vilken utsträckning Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten förmått att hålla den tidsfrist som lagstiftaren har satt upp för dessa ärenden. Myndighetens riktvärde för genomströmningstiden

Misstankar om ungdomsbrott handläggs både i polis- och åklagarledda förundersökningar. Sammantaget är det 56 procent av de inkomna ungdomsbrotten som ingår i polisledda förundersökningar, det vill säga något större andel än vad som gäller för myndighetens totala inflöde (51 procent). De vanligaste ungdomsbrotten är tillgrepps- och narkotikabrott. Sådana brott utgör tillsammans en tredjedel (34 procent) av ungdomsbrotten som handläggs av åklagare, att jämföra med det totala antalet inkomna misstankar till åklagare där dessa brottsgrupper utgör en fjärdedel (26 procent). Sexualbrott är förhållandevis vanligt bland ungdomsbrott men utgör ändå en mindre del (7 procent) än de gör totalt sett. Antalet brottsmisstankar om sexualbrott och förmögensbrott har under 2021 ökat till knappt respektive drygt 2 000 misstankar.

Tabell 7 Ungdomsbrott. Sammanfattande tabell 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	27 965	30 713	29 521	-2 748	-8,9%
Beslutade brottsmisstankar	28 502	31 590	29 169	-3 088	-9,8%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	16 547	18 217	17 072	-1 670	-9,2%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	64,1%	64,3%	66,5%	-0,2	
Antal lagförda personer	10 581	11 553	10 471	-972	-8,4%
Genomströmningstid (dagar)	126,9	129,6	117,6	-2,7	-2,1%
Beslutstid (dagar)	16,0	15,3	15,9	0,6	4,1%
Balanserade brottsmisstankar	6 174	6 485	6 596	-311	-4,8%
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	56,8%	56,4%	57,7%	0,4	

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

är 90 dagar eller kortare och för beslutstiden 15 dagar eller kortare i förundersökningar med unga lagöverträdare. Genomströmningstiderna för 2021 ligger på 127 dagar. Även om det är positivt att tiden har minskat med 3 dagar jämfört med 2020, indikerar det faktum att genomströmningstiden är 37 dagar längre än myndighetens riktvärde på 90 dagar att tidsfristen fortfarande överskrids i alltför hög utsträckning. Det finns ingen uppenbar förklaring till det förutom att brott av unga inte sällan är komplicerade och kan kräva en mängd förhör och andra utredningsåtgärder. Beslutstiden har ökat marginellt jämfört med 2020 och ligger nu på 16 dagar i genomsnitt vilket är 1 dag längre än myndighetens riktvärde på 15 dagar. Av de beslutade brottsmisstankarna har 64 procent lett till lagföring, vilket är samma nivå som för 2020.

Åklagare har under 2021 fattat beslut om att lagföra 10 581 ungdomar mellan 15 och 18 år, vilket är en minskning med 972 personer (8 procent) jämfört med 2020. Minskningen ligger på motsvarande nivå som för inflödet.

Arbetet mot sexualbrott, brott i parrelation, brott mot barn och brott med hedersmotiv

I årets regleringsbrev finns ett återrapporteringskrav som berör ett flertal brottskategorier. Åklagarmyndigheten ska redovisa hur det brottsutredande arbetet och dess resultat har utvecklats på områdena brott i parrelation, brott mot barn och våldtäkt mot vuxna samt köp av sexuella tjänster och människohandel. För brott mot barn ska en särredovisning lämnas för sexualbrott mot barn och utvecklingen av internetrelaterade brott mot barn beskrivas särskilt. Vidare ska Åklagarmyndigheten redovisa vilket fortsatt

utvecklingsarbete som bedrivs för att öka förutsättningarna för uppkläring av sexualbrott mot barn, brott med hedersmotiv, inklusive könsstympning, äktenskapstvång och barnnätkenskapsbrott, samt höja kompetensen i organisationen avseende dessa brott för att på så vis bidra till att stärka hela rättskedjan.

Brott i parrelation, brott mot barn och sexualbrott är sedan många år tillbaka prioriterade områden inom myndigheten och resultaten för dessa brottskategorier har redovisats särskilt även i tidigare årsredovisningar. Även arbetet mot brott med hedersmotiv har redovisats särskilt. I år har redovisningen för dessa områden anpassats till åiterrapporteringskravet i regleringsbrevet. Förra årets redovisning av uppgifter om sexualbrott utgick från myndighetens interna uppföljning av det prioriterade området och innefattade samtliga brott i brottsbalkens sjätte kapitel utom sexuellt ofredande i form av exhibitionism, koppleri och köp av sexuell tjänst. Den största delen av de brott som innefattas av denna definition av sexualbrott ingår antingen i brottskategorin brott i parrelation eller i redovisningarna av våldtäkt mot vuxna respektive sexualbrott mot barn. Åklagarmyndigheten har därför valt att i år inte särskilt redovisa uppgifter om brottskategorin sexualbrott eftersom den till stor del skulle överlappas av andra redovisningar.

Allmänt om brott i parrelation, sexualbrott samt brott mot barn

Brott i parrelation, sexualbrott samt brott mot barn har under året varit fortsatt prioriterade inom myndigheten. Detta är också brottskategorier som är centrala i myndighetens bidrag till att uppnå målen för jämställdhetspolitiken (jämställdhetsintegration).

Kategorin brott i parrelation fångar våldsbrott, brott mot frihet och frid samt sexualbrott där Brottsförebyggande rådets brottskoder urskiljer att relationen mellan misstänkt och målsägande är eller har varit en parrelation. De senaste åren har ett flertal sådana brottskoder tillkommit och samtidigt har gamla brottskoder upphört. Att fler brott går att identifiera som brott i parrelation påverkar tillsammans med avvikelser vid kodningen av anmälda brott i denna kategori möjligheterna att dra slutsatser av utvecklingen av statistiken för den del som utgör brott i parrelation. Begreppet brott mot barn avser här våldsbrott, sexualbrott, rån samt brott mot frihet och frid mot personer under 18 år när det, som oftast är fallet, finns särskilda brottskoder som omfattar målsägandens ålder.

Som nämndes i inledningen av detta avsnitt utgörs myndighetens prioriterade område sexualbrott av samtliga brott i brottsbalkens sjätte kapitel utom sexuellt ofredande i form av exhibitionism, koppleri och köp av sexuell tjänst.

Det här avsnittets kategorier av brott är ofta svåra att utreda, vilket kan leda till längre utredningstider. Enstaka ärenden med många brottsmisstankar kan påverka resultaten mellan olika år. De bevisvärigheter som ofta finns leder inte sällan till att en stor del av brottsmisstankarna läggs ned.

Inom alla åklagrområden finns åklagare med särskild utbild-

ning för att hantera dessa ärendetyper. Särskilt utsedda åklagare finns för exempelvis brott mot barn och brott i parrelation. Det operativa arbetet med brott i parrelation och sexualbrott bedrivs oftast i särskilda åklagargrupper och i nära samarbete med polisen. Grupperna leds vanligtvis av seniora åklagare med särskild utbildning och erfarenhet. Inom ramen för regionala och lokala samverkansgrupper och projektarbeten, ofta gemensamma med polisen, har olika aktiviteter och utbildningar genomförts. Ett fortsatt arbete har exempelvis skett tillsammans med polisen för att förbättra regionala och lokala rutiner för att handlägga kontaktförbud. Det finns också nätverk för åklagare som arbetar med utredningar av brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn. Under de senaste åren har insatserna på området ytterligare förstärkts genom att nationella ämnesspecialisttjänster har inrättats inom brottsområdena sexualbrott, brott mot barn och brott i parrelation. I ansvaret för ämnesspecialisterna ingår bland annat att leda de nationella rättsliga nätverken. De bidrar också till annan kompetensutveckling inom myndigheten och att ytterligare förstärka arbetet inom sina respektive sakområden, vilket syftar till ökad enhetlighet och effektivitet.

Ett erfarenhetsseminarium har genomförts för åklagare som handlägger brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn. Vid seminariet presenterades rättslig utveckling och metodutveckling, med ett särskilt fokus på sexualbrott.

Även under 2021 har utvecklingen av rättspraxis när det gäller den sexualbrottslagstiftning som trädde i kraft den 1 juli 2018 följts noggrant. Det pågår ett arbete med att ta fram ett metodstöd som syftar till att utgöra stöd för åklagare som handlägger sexualbrott mot vuxna.

Den tematiska tillsynen av handläggningen av ansökningar om kontaktförbud som redovisades tillsammans med Polismyndigheten under april 2020 har lett till fortsatt arbete med att undersöka möjligheterna att utarbeta ett verktyg för lokal och strategisk uppföljning. Under året har ett arbete påbörjats med en probleminventering av det metodstöd som polis och åklagare arbetat med de senaste åren, *Ett utvecklat bästa arbetssätt inom brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn*. Ett stort antal studiebesök på olika åklagarkammare och utredningssektioner inom polisen har genomförts som kommer ligga till grund för en uppdatering av metodstödet. En översyn och omarbetning av metodstödet för brott mot barn har påbörjats.

Den e-utbildning som Nationellt centrum för kvinnofrid tidigare tagit fram finns fortsatt tillgänglig för samtliga anställda inom Åklagarmyndigheten. Utbildningen finns också tillgänglig för åklagarna inom Ekobrottsmyndigheten, eftersom vissa av dem ingår i Åklagarmyndighetens jourverksamhet.

Den 1 juli 2021 trädde barnfridsbrottet ikraft och en noggrann uppföljning av utvecklingen av rättspraxis har inletts.

Den studie som påbörjades 2020 för att undersöka om åklagarens underrättelseskyldighet till Socialstyrelsen enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och

dödsfall efterlevs har slutförts och sammanställts i en rapport. I rapporten konstateras att åklagare bara i mycket begränsad utsträckning fullgör skyldigheten att underrätta Socialstyrelsen. Åklagarmyndighetens operativa chefer har under andra halvåret 2021 påbörjat ett arbete för att säkerställa att underrättelse-skyldigheten fullgörs fullt ut.

Särskilt om brott i parrelation

Som nämnts ovan är det för brott i parrelation svårt att avgöra om förändringar av inflöde, beslut och lagföring är faktiska förändringar eller en följd av ändrade brottskoder och bristande kvalitet i registreringen. Siffrorna tycks ha stabiliserats under 2020 och 2021, men tidigare förändringar av kodstrukturen kan förutsättas påverka särskilt uppgifterna om beslut och lagföring för 2020. Behovet av förbättrad kvalitet i registreringen har uppmärksamats i samverkan med Polismyndigheten och Brottsförebyggande rådet.

Av *tabell 8* framgår resultaten för området brott i parrelation. Det inkom 33 960 brottsmisstankar registrerade som brott i parrelation under 2021, det vill säga ungefär lika många som året innan. Nästan samtliga av dessa handläggs i åklagarledda förundersökningar. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut var drygt 109 dagar, och beslutstiden har ökat från 15 till 20 dagar det senaste året. Antalet balanserade brottsmisstankar har ökat något. Att tiderna och balansen för brott i parrelation har ökat är en negativ utveckling. Såväl genomströmningstiden som beslutstiden är emellertid alltjämt kortare än myndighetens riktvärden på 115 respektive 30 dagar, vilket är bra. Det indikerar att brottstypen prioriteras. Den probleminventering av metodstödet på området som nämns ovan är en viktig åtgärd för att säkerställa en effektiv hantering av brott i parrelation.

Brott i parrelation begås som regel i hemmet och det saknas ofta vittnen som sett själva händelsen, teknisk bevisning eller annan stödbevisning. Det, tillsammans med att det finns lojaliteter och andra känslomässiga bindningar mellan den misstänkta och målsäganden, påverkar förutsättningarna för att utreda och lagföra sådana brott. Införandet av barnfridsbrottet den 1 juli 2021 kan påverka möjligheten att inhämta stödbevisning i den här typen av ärenden och kan möjligen också påverka genomströmningstiden i de fall dessa brott utreds parallellt.

Tabell 8 Brott i parrelation. Sammanfattande tabell 2020–2021*

	2021	2020	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	33 960	34 210	-250	-0,7%
Beslutade brottsmisstankar	34 026	31 516	2 510	8,0%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	5 586	4 913	673	13,7%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring **	18,7%	17,5%	1,2	
Antal lagförda personer	3 023	2 926	97	3,3%
Genomströmningstid (dagar)	109,3	101,2	8,1	8,0%
Beslutstid (dagar)	20,2	14,5	5,7	39,4%
Balanserade brottsmisstankar	12 410	12 105	305	2,5%

* Endast två år visas i tabellen p.g.a. tidigare omfattande förändringar av brottskodsstrukturen samt registreringsrutiner vilket gör att jämförelse med 2019 blir missvisande.

** I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring är 19 procent, vilket är betydligt lägre än för de flesta andra brottsgrupper och brottskategorier, men något högre än föregående år. Antalet för brott i parrelation lagförda personer har ökat med 97 personer (+3 procent).

Särskilt om våldtäkt mot vuxna

Under 2021 inkom 4 943 brottsmisstankar om våldtäkt mot vuxna. Det är en ökning med knappt 11 procent från föregående år. Antalet inkomna brottsmisstankar har ökat stadigt sedan 2015, med över 10 procent de flesta år. Det har inneburit att antalet nästan fördubblats på sex år. Av de beslutade brottsmisstankarna har ungefär 13 procent lett till lagföring, vilket är på samma nivå som året innan men lägre än 2019. 438 personer har lagförts, vilket innebär en minskning med 14 personer (-3 procent) jämfört med föregående år, men fler än 2019. Genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har minskat med 6 dagar till 120 dagar medan beslutstiden ökat något till knappt 10 dagar, se *tabell 9*. Antalet balanserade brottsmisstankar har ökat med drygt 14 procent. Att genomströmningstiden för brottsmisstankar om våldtäkt mot vuxna har minskat är i sig positivt, men den är fortfarande längre än myndighetens riktvärde på 115 dagar. Riktvärdet tar emellertid sikte på medelgenomströmningstiden på aggregerad nivå, det vill säga som ett genomsnitt för handläggningstiden för både komplicerade och mindre komplicerade ärenden. Eftersom våldtäkt mot vuxna innefattar ett relativt litet antal brottsmisstankar och brottstypen som regel är komplicerad att utreda är det svårt att sätta genomströmningstiden för denna specifika brotts-typ i direkt relation till riktvärdet. Beslutstiden ligger långt under riktvärdet för beslutstid, 30 dagar, vilket är förväntat eftersom det är vanligt förekommande att den misstänkte är häktad i de ärenden där åtal väcks.

Förundersökningar om våldtäkt mot vuxna leds nästan uteslutande av åklagare.

Den absoluta majoriteten, 96 procent, av brottsmisstankarna gäller våldtäkt mot kvinna. Av dessa är lite mer än 40 procent kodade som brott i parrelation och ungefär lika många som annan relation. I 16 procent av de inkomna brottsmisstankarna har gärningsmannen angivits som obekant för kvinnan. Endast en liten del av de inkomna brottsmisstankarna rör oaktsam våldtäkt. Yrkanden om ansvar för oaktsam våldtäkt framställs emellertid inte sällan i andra hand och syns då inte i statistiken.

Tabell 9 Våldtäkt mot vuxna. Sammanfattande tabell 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	4 943	4 473	4 248	470	10,5%
Beslutade brottsmisstankar	4 713	4 482	4 253	231	5,2%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	599	576	649	23	4,0%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	13,1%	13,1%	16,0%	-0,1	
Antal lagförda personer	438	452	425	-14	-3,1%
Genomströmningstid (dagar)	119,9	125,9	118,2	-6,0	-4,8%
Beslutstid (dagar)	9,7	9,1	8,1	0,6	7,0%
Balanserade brottsmisstankar	1 820	1 593	1 546	227	14,2%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Våldtäkt är en brottstyp där det ofta uppkommer bevissvårigheter. Ofta står ord mot ord med begränsade möjligheter att inhämta vittnesuppgifter eller teknisk bevisning. Det är en förklaring till att andelen lagförda brottsmisstankar är lägre för våldtäkter än för de flesta andra brott. Antalet lagförda personer har minskat jämfört med 2020, men det är fler än 2019. Liksom antalet inkomna brottsmisstankar har antalet misstänkta personer ökat kraftigt på längre sikt. Antalet lagförda personer har procentuellt sett ökat något mer än antalet misstänkta personer.

Särskilt om brott mot barn, inklusive sexualbrott mot barn (även internetrelaterade)

Brott mot barn ska utredas med särskild hänsyn till barns utsatta situation. Införandet av barnfridsbrottet den 1 juli 2021 har medfört att även barn som bevittnar vissa brott mellan närstående blir målsägande. Utredningar om brott mot barn handläggs oftast av särskilda åklagargrupper i nära samarbete med framför allt polisen, socialtjänsten och sjukvården. Samverkan sker till stor del i de barnahus som numera finns på många orter i landet. Arbetet är inriktat på att leva upp till det skyndsamhetskrav som lagstiftaren har satt upp för dessa utredningar samt åklagares närvaro vid barnförhören.

Under 2021 inkom 38 330 brottsmisstankar som avsåg brott mot barn. Inflödet har ökat med 9 procent jämfört med föregående år. Av de inkomna brottsmisstankarna har 94 procent handlagts i åklagarledda förundersökningar.

Det ovan nämnda skyndsamhetskravet innebär att en förundersökning som innehåller brott mot barn ska vara avslutad och beslut fattat i åtalsfrågan så snart det kan ske och senast inom 90 dagar från den tidpunkt då det finns någon som är skäligen misstänkt för brottet. Detta mäts genom att följa upp bevakningsfrister. Under 2021 har bevakningsfristerna hållits i knappt 62 procent av fallen, vilket kan jämföras med 60 procent 2020 och 58 procent 2019. Att andelen hållna frister har ökat är positivt, men fristerna registreras manuellt och genomförda granskningar visar att det sannolikt finns vissa brister i registreringen, vilket medför att antalet registrerade frister antagligen är för få.

Åtgärder har vidtagits för att ge ett bättre stöd för fristregistrering, vilket synes ha gett viss effekt i form av ett ökat antal registrerade frister även om en underregistrering fortfarande kan förmodas. Mot denna bakgrund är det svårt att, baserat på friststatistiken, uttala sig om i vilken utsträckning Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten förmår att hålla den tidsfrist som lagstiftaren har satt upp för dessa ärenden. Myndigheten följer därför även genomströmningstiden från inkommen brottsmisstanke om brott mot barn till beslut. Myndighetens riktvärde är att medeltiden från inkommen anmälan till beslut i här aktuella ärenden ska vara 90 dagar eller kortare. Medelvärdet för genomströmningstiden från inkommen anmälan till beslut har 2021 minskat med 7 dagar till 94 dagar. Att tiden har minskat är positivt i sig, men det faktum att den fortfarande är längre än myndighetens rikt-

Det ökade inflödet av misstankar om brott mot barn förklaras av det nya barnfridsbrottet som infördes den 1 juli 2021 i syfte att stärka det straffrättsliga skyddet för barn som bevittnar vissa brott mellan närstående. Det har under andra halvåret kommit in 3 850 sådana misstankar och om dessa exkluderas är det istället en minskning med 2 procent.

värde indikerar att Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten inte fullt ut förmår hålla den tidsfrist som lagstiftaren har satt upp för dessa ärenden. Att genomströmningstiden för brottsmisstankar där målsäganden är under 18 år är betydligt kortare än genomströmningstiden totalt sett (139 dagar) visar dock att ärendena prioriteras. Den påbörjade översynen och omarbetningen av metodstödet för brott mot barn som nämns ovan är en viktig åtgärd för att säkerställa en effektiv hantering av brottstypen. Beslutstiden har ökat med 1 dag till knappt 20 dagar i genomsnitt. Riktvärdet för beslutstiden är 20 dagar eller kortare. Omfattningen av balanserade brottsmisstankar har ökat med 14 procent jämfört med ett år tidigare. Ökningen förklaras i sin helhet av det nya barnfridsbrottet.

Tabell 10 Brott mot barn. Sammanfattande tabell 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	38 330	35 208	33 350	3 122	8,9%
Beslutade brottsmisstankar	36 902	34 983	32 569	1 919	5,5%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	7 709	7 428	6 430	281	3,8%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	23,6%	24,2%	22,8%	-0,6	
Antal lagförda personer	3 806	3 948	3 541	-142	-3,6%
Genomströmningstid (dagar)	94,5	101,2	94,7	-6,7	-6,6%
Beslutstid (dagar)	19,8	18,6	21,0	1,2	6,5%
Balanserade brottsmisstankar	12 078	10 573	9 727	1 505	14,2%
Andel lagstadgade beslutsfrister som hållits	61,8%	59,5%	58,2%	2,3	

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Tabell 11 Sexualbrott mot barn. Sammanfattande tabell 2019–2021 (delmängd av Tabell 10 Brott mot barn)

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	10 163	9 475	7 834	688	7,3%
Beslutade brottsmisstankar	9 886	8 952	7 669	934	10,4%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	3 137	2 862	2 381	275	9,6%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	36,3%	37,1%	35,5%	-0,8	
Antal lagförda personer	872	894	799	-22	-2,5%
Genomströmningstid (dagar)	125,1	134,0	129,6	-8,9	-6,7%
Beslutstid (dagar)	13,1	17,4	26,7	-4,4	-25,1%
Balanserade brottsmisstankar	4 116	3 922	3 235	194	4,9%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Av de beslutade brottsmisstankarna har knappt 24 procent lett till lagföring, vilket är en marginell minskning jämfört med 2020. Antalet lagföringsbeslut har dock ökat med knappt 4 procent samtidigt som antalet lagförda personer minskat med knappt 4 procent (-142 personer).

Av *tabell 11* framgår resultaten för sexualbrott mot barn som utgör 27 procent av det totala antalet inkomna brottsmisstankar om brott mot barn. År 2021 inkom 10 163 brottsmisstankar om sexualbrott mot barn. Det är en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. Genomströmningstiden 2021 för denna typ av brott var 125 dagar, vilket är längre än genomströmningstiden för brott mot barn totalt sett (94 dagar), men kortare än året innan. Beslutstiden är kortare för sexualbrott mot barn än för brott mot barn totalt sett och den har även minskat 2021 jämfört med de två föregående åren. Antalet balanserade brottsmisstankar har dock ökat med knappt 5 procent jämfört med året innan. Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring ligger betydligt högre för sexualbrotten mot barn än för brott mot barn generellt. För 2021 var andelen misstankar om sexualbrott mot barn som lett till lagföring drygt 36 procent, vilket var något lägre än året innan. Även antalet lagförda personer för sexualbrott mot barn har minskat något 2021 jämfört med 2020.

Det går inte att i de statistiska uppgifterna särskilja sexualbrott mot barn som är internetrelaterade. Det kan dock konstateras att möjligheterna att söka kontakt med barn i sexuellt syfte via internet har ökat, vilket har tydliggjort behovet av att effektivt kunna utreda brott mot barn på internet. Under 2021 har Åklagarmyndigheten påbörjat en översyn av befintliga stöddokument i ämnet samt inlett ett arbete med att uppdatera informationen i en ny rättslig vägledning om sexuella övergrepp mot barn och barnpornografibrott. Arbetet kommer att vara klart tidigast i december 2022. Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har kommit överens om att inleda ett långsiktigt samarbete kring frågor som rör internetrelaterade sexuella övergrepp mot barn i syfte att effektivisera utredningarna.

Ett erfarenhetsseminarium för åklagare som handlägger brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn har genomförts.

Särskilt om köp av sexuell tjänst

Av *tabell 12* framgår samlade statistikuppgifter för köp av sexuell tjänst. Det inkom 1 331 brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst 2021. Det är en kraftig ökning (+74 procent) jämfört med förra året. Tre av fyra av de brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst som inkom 2021 har handlagts i polisleda förundersökningar. Det är större andel än året innan då det var knappt 60 procent. Genomsnittlig genomströmningstid för de brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst som 2021 hanterades i åklagarledda förundersökningar var knappt 139 dagar, vilket är en dag kortare än året innan. Beslutstiden för denna typ av brottsmisstankar har minskat med lite mer än 4 dagar till knappt 23 dagar totalt sett. Antalet balanserade brottsmisstankar har ökat kraftigt (knappt +87

Ökningen av inkomna brottsmisstankar om sexualbrott mot barn beror i första hand på ett ökat antal brottsmisstankar om utnyttjande av barn för sexuell posering. Dessa har ökat kraftigt i antal de senaste åren och utgör numera drygt en femtedel av samtliga inkomna sexualbrott mot barn. Det förekommer att enskilda ärenden omfattar ett stort antal brottsmisstankar om utnyttjande av barn för sexuell posering och andra sexualbrott mot barn. Det kan påverka statistiken och försvara analysen av skillnader mellan olika år.

Sexualbrott som begåtts via internet kräver ibland internationellt samarbete. Det kan bland annat röra ärenden där polisen identifierar eller försöker identifiera misstänkta svenska förövare på darknet. Pandemin har inneburit särskilda utmaningar i fråga om att hålla barnförhör med utländska medborgare (se avsnittet *Internationell verksamhet, Operativt internationellt samarbete*).

Tabell 12 Köp av sexuell tjänst. Sammanfattande tabell 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	1 331	763	603	568	74,4%
Beslutade brottsmisstankar	1 304	783	659	521	66,5%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	998	582	383	416	71,5%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	82,5%	81,4%	70,3%	1,1	
Antal lagförda personer	841	469	318	372	79,3%
Genomströmningstid (dagar)	138,7	140,0	124,0	-1,3	-0,9%
Beslutstid (dagar)	22,9	27,3	17,6	-4,4	-16,2%
Balanserade brottsmisstankar	407	218	171	189	86,7%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

procent), vilket är förväntat mot bakgrund av det ökade inflödet. Balansen har dock procentuellt sett ökat mer än inflödet.

Andelen brottsmisstankar som lett till lagföring är hög (drygt 82 procent) och har dessutom ökat något sedan året innan. Att lagföringsandelen är hög är förväntat eftersom en stor del av de inkomna brottsmisstankarna hanterats i polisleda förundersökningar och därmed har redovisats till åklagare efter en bedömning av att underlaget kan leda till lagföring. Antalet lagförda personer uppgick 2021 till 841 personer, vilket är en ökning med drygt 79 procent jämfört med året innan.

Som nämnts ovan har tre fjärdedelar av de brottsmisstankar om köp av sexuell tjänst som inkommit till Åklagarmyndigheten utretts i polisleda förundersökningar och den stora ökningen av inflödet på området torde till stor del höra samman med insatser vid Polismyndigheten. Det har i sin tur lett till ett kraftigt ökat antal lagförda personer.

Det är ofta svårt att bevisa om det funnits personer som tjänat pengar på att en person har sålt sexuella tjänster. Bland annat därför varierar det i vilken utsträckning utredningar om köp av sexuell tjänst hanteras tillsammans med förundersökningar om människohandel eller koppleri, se nedan.

Särskilt om människohandel med mera

För ett framgångsrikt arbete med ärenden om människohandel krävs långsiktighet och specialiserade åklagare. Brott och brottsmisstankar om människohandel hanteras och förundersökningsleds samlat vid den nationella åklagaravdelningen. Det nära besläktade brottet människoexploatering hanteras och förundersökningsleds däremot vanligen av allmän kammare.

Myndigheten har under året inrättat en ämnesspecialist inom området människohandel och människoexploatering. Ett antal åklagare och revisorer ingår i en fördjupningsgrupp för människo-

Tabell 13 Människohandel. Sammanfattande tabell 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	54	84	84	-30	-35,7%
Beslutade brottsmisstankar	77	84	79	-7	-8,3%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	18	18	7	0	0,0%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	24,3%	24,7%	9,3%	-0,3	
Antal lagförda personer	12	18	6	-6	-33,3%
Genomströmningstid (dagar)	214,1	133,9	141,9	80,2	59,9%
Beslutstid (dagar)	31,3	2,9	3,7	28,4	991,5%
Balanserade brottsmisstankar	19	43	42	-24	-55,8%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

handel och kopplerier som har regelbundna möten under ämnes-specialistens ledning. Myndigheten har under året bildat ett nationellt nätverk om människoexploatering som består av två åklagare per åklagarområde. Fortbildningsinsatser för nätverket har genomförts.

Åklagarmyndigheten har under året deltagit i regelbundna samverkansmöten om människohandel och människoexploatering under ledning av Jämställdhetsmyndigheten samt vid samverkansmöten med Länsstyrelsen.

Riksåklagaren har överklagat en dom om människoexploatering till Högsta domstolen för att få ledning i hur vissa rekvisit i bestämmelsen om människoexploatering ska tolkas och tillämpas. Dom förväntas meddelas i början av 2022.

Av tabell 13 framgår samlade statistikuppgifter om människo-handel. Det är fråga om ett fåtal fall per år, vilket innebär att ett enskilt ärende kan få stort genomslag i statistiken och att siffrorna varierar från år till år. Till exempel har beslutstiden ökat kraftigt mellan 2020 och 2021 vilket har sin grund i ett enda ärende.

Av de 18 brottsmisstankarna med lagföringsbeslut gäller 10 åtal för människohandel för sexuella ändamål. I samband med sådana åtal väcks regelmässigt även åtal för köp av sexuell tjänst. På så sätt lagförs även dessa brott, men utredningen kring dem kan dessutom utgöra bevisning i åtalet om människohandel. Även om bevisningen inte räcker för att styrka människohandelsbrott och åklagaren istället väcker åtal för grovt koppleri eller koppleri före-kommer det regelmässigt att personer lagförs för köp av sexuell tjänst.

Ibland räcker inte bevisningen för att åtala för människohandel. Åtal kan då istället väckas för grovt koppleri eller angränsade brottstyper såsom människoexploatering. En stor utmaning i människohandelsärenden med internationell anknytning är att både förövare och offer är mycket mobila och kan vara svåra att hitta och ovilliga att medverka i utredningarna, se även avsnittet om internationellt operativt samarbete. Ärendena om människohandel är även resurs- och kompetenskrävande.

Särskilt om brott med hedersmotiv

Brott i parrelation, sexualbrott och brott mot barn kan begås i en hederskontext. Under året har Åklagarmyndigheten vidtagit ytterligare åtgärder för att öka förutsättningarna för att klara upp hedersrelaterad brottslighet inklusive könsstypning och äktenskapstvång samt att öka kompetensen om dessa brott.

Myndighetens handbok om hedersrelaterad brottslighet har under året omarbetats till en rättslig vägledning (RäV 2021:5). Myndighetens ämnesspecialist inom området har startat ett nationellt nätverk.

Åklagarmyndigheten har fortsatt ett nära samarbete med Länsstyrelsen i Östergötlands län, Nationella kompetensteamet, som har ett regeringsuppdrag att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Samverkan sker bland annat genom regelbundna träffar inom myndighetsnätverket som anordnas av Nationella kompetensteamet

Myndigheten har som ett led i regeringsuppdraget att inrätta ett nationellt kompetenscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck bistått Nationella kompetensteamet i att planera centrets verksamhet samt bidragit med kunskap och perspektiv. Arbetet kommer att fortsätta under 2022.

Åklagarmyndigheten har också utifrån det myndighetsgemensamma regeringsuppdraget i uppgift att ta fram information och vägledning mot hedersrelaterad brottslighet tillsammans med övriga myndigheter. Arbetet pågår och kommer att fortsätta under 2022.

Särskilt om könsstypning av flickor och kvinnor

Åklagarmyndigheten fick i april 2021 ett regeringsuppdrag att förebygga och bekämpa könsstypning av flickor och kvinnor. Enligt uppdraget ska myndigheten först kartlägga behovet av kunskapshöjande insatser och utvecklade arbetssätt för att sedan genomföra de insatser som behövs och är möjliga att genomföra. Myndigheten ska också gemensamt med andra myndigheter planera och genomföra informationsinsatser till flickor och kvinnor. Åklagarmyndigheten har som ett led i regeringsuppdraget genomfört ett seminarium för kontaktåklagarna för hedersrelaterad brottslighet. Myndigheten har också samverkat med Jämställdhetsmyndigheten och Nationella kompetensteamet i syfte att ta fram informationsmaterial till flickor och kvinnor som har utsatts för eller riskerar att utsättas för könsstypning.

Under året har det första åtalet om barnnäktenskapsbrott väckts och även en första dom om vilseledande till äktenskapsresa har meddelats.

Mängdbrott

Begreppet mängdbrott avser här brott där polisen är förundersökningsledare, vilket innebär att de brottsmisstankar som kommer in till Åklagarmyndigheten i denna kategori är utredda och färdiga för beslut. Mängdbrotten utgör ungefär hälften av alla brottsmisstankar som hanteras av Åklagarmyndigheten.

Mängdbrottshanteringen regleras av en riktlinje som anger att varje åklagarområde ska ha en särskild organisation för mängdbrottsärenden med särskilt utpekade åklagare för bland annat samverkan med polisen i dessa frågor. Samverkan och återkoppling från åklagare till polis sker regelbundet på både regional och lokal nivå i syfte att utveckla verksamheten och höja kvaliteten.

Flera åklagarområden har mängdbrottsnätverk som används i kontakten med polisen, vilket har medfört en mer effektiv och strukturerad samverkan.

Landets samtliga bötesbrott på trafikområdet, vissa trafikbrott där fängelse ingår i straffskalan samt företagsbot i yrkestrafik på väg handläggs på två åklagarkammare. Ärendekoncentrationen syftar bland annat till att skapa en effektiv handläggning och att säkerställa kompetens om de ofta mycket detaljerade och specifika regelverken kring denna ärendetyp.

Av *tabell 14* framgår att det under 2021 inkom 219 399 brottsmisstankar om mängdbrott, vilket är en minskning med drygt 7 procent jämfört med 2020. Se även avsnittet *Inkomna ärenden och brottsmisstankar* samt tabell under *Fakta i korthet*.

Trots att beslutstiden har ökat med knappt 2 dagar till i genomsnitt 17 dagar 2021, är den alltså kortare än det riktvärde på 20 dagar som myndigheten har satt upp för beslut i polisleda ärenden. Balanserna har minskat med drygt 7 procent jämfört med 2020.

Balansen har minskat både för statusgruppen förundersökning redovisad och för statusgruppen åtal väckt, vilket är de statusgrupper som är aktuella för brottsmisstankar i polisleda förundersökningar.

Narkotikabrott och trafikbrott är de största brottsgrupperna som tillsammans utgör mer än hälften av de inkomna mängdbrottsmisstankarna (26 procent vardera). Narkotikabrotten består främst av innehav och bruk av narkotika. I trafikbrott ingår de stora grupperna rattfylleri och olovlig körning. Den tredje största brottsgruppen är sedan ett par år förmögenhetsbrott (16 procent). Tidigare var tillgreppsbroten fler än förmögenhetsbroten men tillgreppsbroten har minskat under en följd av år. Samtidigt har antalet inkomna brottsmisstankar om bidragsbrott, som ingår i brottsgruppen förmögenhetsbrott, ökat kraftigt för att nå en topp under 2020. Trots en viss minskning under 2021 utgör undergruppen bidragsbrott fortfarande en relativt stor del av de mängdbrott som inkommer till Åklagarmyndigheten (10 procent).

Tabell 14 Mängdbrott. Sammanfattande tabell 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Inkomna brottsmisstankar	219 399	236 615	220 821	-17 216	-7,3%
Beslutade brottsmisstankar	230 817	249 094	232 575	-18 277	-7,3%
Brottsmisstankar som lett till lagföring	163 944	177 038	165 308	-13 094	-7,4%
Andel brottsmisstankar som lett till lagföring*	86,1%	86,5%	88,6%	-0,4	
Antal lagförda personer	98 574	99 481	92 418	-907	-0,9%
Beslutstid (dagar)	17,1	14,9	17,6	2,2	14,6%
Balanserade brottsmisstankar	58 078	62 650	53 311	-4 572	-7,3%

* I beslutade brottsmisstankar ingår även sådana beslut som brottsmisstanken skickas åter till utredande myndighet, brottsmisstanken avslutas samt övriga beslut. Vid beräkning av lagföringsandelen har dessa beslut exkluderats.

Eftersom samtliga mängdbrottsmisstankar som kommer in till Åklagarmyndigheten är färdiga för beslut är lagföringsnivån generellt sett hög. För 2021 har andelen beslutade brottsmisstankar som lett till lagföring legat på samma nivå som 2020, drygt 86 procent. Antalet lagförda personer minskade till knappt 98 600 personer. Med tanke på det relativt kraftigt minskade inflödet bör det noteras att det endast är en mindre minskning jämfört med året innan.

Snabbare lagföring

Åklagarmyndigheten bedriver tillsammans med andra myndigheter inom rättsväsendet en försöksverksamhet som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet ska leda till snabbare lagföring av brott. Försöksverksamheten omfattar de brott där polis kommer till brottsplatsen eller påträffar den misstänkta personen och där utredningen kan slutföras på plats eller inom kort tid. Brott som kan omfattas är exempelvis stöld i butik, narkotikabrott, olovlig körning och rattfylleri.

Försöksverksamheten omfattar sedan januari 2021 hela Stockholm (inklusive Gotland) och åklagarkammarna i Luleå, Växjö, Göteborg, Karlstad, Gävle och Norrköping. Under 2021 har förberedelser också vidtagits för att försöksverksamheten i januari 2022 ska utvidgas till ytterligare tio åklagarkammare. Det pågår även en särskild försöksverksamhet med ett snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare under 18 år vid Norrorts och Västerorts åklagarkammare i Stockholm. Antalet inkomna brottsmisstankar inom försöksverksamheten för vuxna har ökat från 13 378 under år 2020 till 27 531 brottsmisstankar år 2021. Även antal lagföringsbeslut har ökat från 2020 till 2021 med 12 241 beslut. Att antalet inkomna brottsmisstankar och lagföringsbeslut ökat kraftigt är förväntat mot bakgrund av det utvidgade antalet åklagarkammare som omfattas av försöksverksamheten. Medelgenomströmningstiden har under samma period ökat från 2 dagar år 2020 till 5 dagar år 2021.

Grov organiserad brottslighet

Arbetet mot grov organiserad brottslighet bedrivs inom alla delar av myndigheten. Det europeiska åklagarsamarbetet genom europeiska byrån för rättsligt samarbete, Eurojust, utgör ett värdefullt stöd till svenska åklagare vid ärenden med internationell anknytning, läs mer i kapitlet *Internationell verksamhet*.

Åklagarmyndigheten deltar i det myndighetsgemensamma Operativa rådet som har i uppgift att prioritera den nationella operativa inriktningen i enskilda insatser mot organiserad brottslighet. Förundersökningar som åklagare leder efter beslut om insatser av Operativa rådet omfattar bland annat mord, synnerligen grova narkotikabrott, synnerligen grova vapenbrott, sprängningar, andra grova våldsbrott, penningtvättsbrott och människohandel. Det är brott som ofta begås av personer i gängmiljö eller som på annat sätt är knutna till kriminella nätverk och det finns också ofta kopplingar till utsatta områden. Under 2021 har arbetet

Det har skett en avsevärd ökning av den tid som Åklagarmyndighetens medarbetare arbetat med ärenden kopplade till Operativa rådet, nästan en fördubbling jämfört med förra året. Tiden avser både omfattande förundersökningsledning och stora rättegångar. Åklagarmyndigheten har deltagit i cirka 20 insatser, varav flera också har haft ett antal underinsatser. Tendensen är att insatserna som myndigheten deltar i är något färre men att de blivit mer komplicerade och större. Ärendena som härrör från Operativa rådets insatser har också fortsatt allt mer internationella inslag och det sker mycket samarbete med hjälp av Eurojust.

med ärenden kopplade till Operativa rådet uppgått till cirka 26 400 timmar (13 600 timmar 2020, 11 300 timmar 2019).

Den främsta anledningen till att så mycket tid lagts i insatserna är tillgången till dekrypterat chatmaterial som Encrochat, Sky-ECC och Anom. Det är bevismaterial som ger en unik möjlighet att lagföra personer för bland annat grova vålds- och narkotikabrott, men även till exempel penningtvätt i utredningar som tidigare ofta har varit förknippade med stora bevisproblem. Materialet är oerhört omfattande och har krävt stora resurser.

Vid handläggning av de allra största ärendena finns ett särskilt behov av att på ett effektivt sätt kunna analysera och bearbeta ett mycket omfattande förundersökningsmaterial. I slutet av 2021 fattade riksåklagaren beslut om att permanenta en försöksverksamhet som bedrivits med analytiker anställda vid Nationella åklagaravdelningen. Utvärderingen av försöksverksamheten har visat att stödet från analytikerna har varit betydelsefullt och att det finns en god utvecklingspotential för analytiker verksamheten. En bedömning av behovet av analytiker inom fler delar av myndigheten ska ske under 2022.

Organiserad brottslighet och gängkonflikter har blivit en av vår tids största säkerhetsutmaningar och som riskerar att urholka tilliten till rättssamhället och demokratin. Samtidigt kan brott som begås inom ramen för kriminella nätverk av olika skäl vara särskilt svåra att utreda och de kräver därför ett nära samarbete med polisen både i enskilda ärenden och vid metodutveckling m.m.

Under året har ett arbete påbörjats med att inrätta särskilda team inom varje åklagarområde för att hantera allvarliga och grova

brott. Strukturen ska underlätta samarbetet mellan åklagarområdena samt mellan teamen och de nationella riksenheterna.

Åklagarmyndigheten har även i år deltagit i Polismyndighetens projekt med att ta fram en nationell kunskapsplattform som har som mål att utveckla metoder för att förebygga och utreda grova våldsbrott som begås i kriminella miljöer.

Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har också regelbundet centrala samverkansmöten där även den grova organiserade brottsligheten hanteras på olika sätt. Särskilda centrala samverkansmöten sker också med Nationellt forensiskt centrum (NFC). Även på regional och lokal nivå sker samverkan mellan myndigheterna där frågor omkring grov organiserad brottslighet hanteras.

Under året har Åklagarmyndigheten fortsatt arbetet från föregående år med ett rättsligt utvecklingsprojekt om grov organiserad brottslighet och brottslighet inom ramen för kriminella miljöer. Erfarenhetsseminarier har genomförts och de uppslag som projektet har gett upphov till har hanterats vidare inom utvecklingsverksamheten.

Terrorism

Arbetet med att förhindra och bekämpa brottslighet som syftar till att allvarligt skada Sverige som stat, injaga fruktan i befolkningen och destabilisera demokratin kommer till uttryck på många olika sätt. Under 2021 har ett flertal förundersökningar bedrivits om planering av attentat, resor och rekrytering i syfte att delta i terroristhandlingar samt finansiering av terrorgrupper.

Nödvändigheten av att ingripa på ett så tidigt stadium som möjligt, helst redan på planeringsstadiet, mot alla former av misstänkt terroristbrottslighet medför många gånger svårigheter med att kunna inhämta tillräcklig bevisning för lagföring. Förundersökningar som inte leder till någon lagföring kan ändå genom att identifiera en gärning och gärningsperson få stor betydelse för att reducera ett terrorhot.

Antalet lagförda personer misstänkta för brott mot reglerna om anmälningsskyldighet enligt lagen om särskild utlänningskontroll har ökat och under året har domar i tio olika mål meddelats. Reglerna om anmälningsskyldighet är ett led i regleringen till skydd mot internationell terrorism och är ett viktigt instrument för att förhindra att personer som inte är svenska medborgare, och som bedöms utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet, uppehåller sig eller etablerar sig i Sverige.

Penningtvätt och finansiering av terrorism

Regler om straffansvar vid penningtvätt finns i penningtvättsbrottslagen. Straffansvaret omfattar även den som tvättar vinster från egen brottslighet, så kallad självtvätt, liksom den som i näringsverksamhet eller liknande medverkar till åtgärder som skäligen kan antas vara vidtagna i penningtvättssyfte (näringspenningtvätt).

Bestämmelser om penningbeslag finns också i lagen om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall

(finansieringslagen). I denna lag finns även bestämmelser om straff för finansiering av terrorism, se ovan. I lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism finns ett administrativt regelverk som är avsett att förhindra att det finansiella systemet utnyttjas för penningtvätt och terrorismfinansiering.

Åklagarmyndigheten följer också upp ett antal andra typer av beslut kopplade till brottsutbyte vid dessa brott. Uppföljningen baseras på manuella genomgångar av ärenden, vilket kan påverka statistikens kvalitet.

Uppföljningen av de ärenden som avslutats under året visar att tillgångssäkring för brottsutbyte vid penningtvätt har skett i 710 ärenden (587 ärenden 2020 och 439 ärenden 2019). Med tillgångssäkring avses beslut om dispositionsförbud, beslag, penningbeslag, förvar eller yrkande om kvarstad. Åklagare har i 163 ärenden om penningtvätt framställt yrkanden om förverkande av utbyte av brott och brottslig verksamhet. Detta är också en ökning från tidigare år (155 ärenden 2020 och 58 ärenden 2019).

Åklagarmyndigheten deltar i Polismyndighetens samordningsfunktion för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Samordningsfunktionen har bland annat i uppdrag att göra nationella riskbedömningar om penningtvätt och finansiering av terrorism och att fungera som ett forum för informationsutbyte och kunskapsöverföring. Bland annat har en myndighetsgemensam fördjupad utbildning riktad till myndighetspersoner med god kunskap och erfarenhet av att arbeta mot penningtvätt och/eller finansiering av terrorism genomförts.

Inom varje åklagarområde finns det nationella rättsliga nätverk för vissa sakområden, däribland penningtvätt och utbyte av brott och brottslig verksamhet. Nätverkens arbete ska syfta till verk-

Sedan penningtvättsbrottet infördes under 2014 har antalet lagförda personer årligen ökat. Under 2021 har antalet lagförda personer ökat från 1 580 personer 2020 till 1 852 personer 2021 (+ 17 procent). Även antalet beslut om lagföring har ökat under 2021.

Tabell 15 Penningtvätt. Lagförda personer och beslutsfördelning 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Antal misstänkta personer som har lagförts	1 852	1 580	1 018	272	17,2%
Antal beslut i åtalsfrågan	4 005	3 531	2 302	474	13,4%
åtal väckts	3 339	3 035	2 097	304	10,0%
åtalsunderlåtelse meddelats	20	6	5	14	233,3%
strafföreläggande utfärdats	83	30	6	53	176,7%
åtal inte väckts på grund av att brott inte kan bevisas	449	354	171	95	26,8%
åtal inte väckts av andra skäl	114	106	23	8	7,5%
Antal beslut att inte inleda förundersökning	3	3	6	0	0,0%
Antal beslut att lägga ned förundersökning	2 071	2 337	1 367	-266	-11,4%
Övriga beslut	1 764	1 447	1 462	317	21,9%
Totalt antal beslut	7 843	7 318	5 137	525	7,2%

samhetsutveckling och att främja enhetlighet i rättstillämpningen. Under året har insatserna på detta område ytterligare förstärkts genom att det inrättats en nationell ämnesspecialist inom området brottsutbyte och penningtvätt. I ansvaret för ämnesspecialisten ingår bland annat att leda det nationella rättsliga nätverket för penningtvätt och utbyte av brott och brottslig verksamhet. En annan uppgift för ämnesspecialisten är att bidra med råd och vägledning till åklagare i operativa frågor. Under 2021 har en första omgång av vidareutbildningen "Pengar – återförande av brottsutbyte och skadestånd" genomförts.

Antalet anmälningar om penningtvätt har ökat kraftigt på senare år, vilket också har resulterat i att fler åklagare behöver ökade kunskaper inom rättsområdet. En uppdaterad rättslig vägledning om penningtvätt och penningbeslag (RäV 2021:20) har publicerats med syftet att tillgodose kunskapsbehoven hos både åklagare som är ovana vid ärendetypen och de mer erfarna åklagarna. För att ytterligare sprida kunskap har även ett webinarium om penningbeslag genomförts.

Den sammantagna uppföljningen visar en mycket positiv utveckling på området, vilket bör hänga samman med ett ökat fokus och en rad kompetenshöjande åtgärder på området i kombination med ett ökat inflöde.

Inga negativa åtalsbeslut, åtalsunderlåtelse, strafförelägganden eller beslut om att inte inleda förundersökning om finansiering av terrorism har fattats under året. Ett beslut om att lägga ned en förundersökning om finansiering av terrorism har meddelats under 2021.

Det begränsade antalet lagföringar om terroristfinansieringsbrott beror på olika faktorer. Bevisvärigheterna är avsevärda, särskilt som penningströmmarna oftast går genom bulvaner som befinner sig i länder utanför EU, länder som det råder krigstillstånd i eller där framställningar om rättslig hjälp i brottmål stundtals behandlas med sådan låg prioritet att myndighetens effektivitet i lagföringen påverkas negativt.

Utvecklingen av brottsutbytesarbetet

- Antalet ärenden med yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet har ökat med 7 procent jämfört med förra året. Yrkandena har blivit knappt 13 procent fler.
- Antalet finansiella utredningar har ökat med 1 procent.
- Att antalet ärenden med förverkandeyrkanden har ökat innebär en positiv utveckling i förhållande till myndighetens uppgift att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet.

Brottsutbyte

Arbetet för att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet utgör en del av Åklagarmyndighetens kärnverksamhet. Åklagarmyndigheten har under de senaste åren bedrivit ett omfattande arbete, på både strategisk och operativ nivå, för att förbättra arbetet med att återta brottsutbyte. Uppföljning av arbetet sker regelbundet.

Under året har insatserna på detta område förstärkts genom att det inrättats en nationell ämnesspecialist inom området brottsutbyte och penningtvätt. I ansvaret för ämnesspecialisten ingår bland annat att leda det nationella rättsliga nätverket för penningtvätt och utbyte av brott och brottslig verksamhet. En annan uppgift för ämnesspecialisten är att bidra med råd och vägledning till åklagare i operativa frågor. Åklagarmyndigheten har vidare fortsatt att rekrytera revisorer till de allmänna åklagarkamrarna. Revisorsstödet har visat sig vara mycket effektivt i arbetet med att spåra och säkra tillgångar, särskilt vid utredningar om grov organiserad brottslighet. Med fler revisorer förbättras möjligheterna att återta brottsvinster och myndighetens ambition är att fortsätta utöka antalet revisorer. Målet är att Åklagarmyndigheten ska ha 30 revisorer år 2025. Åklagarmyndigheten har under 2021 tagit fram och genomfört en helt ny utbildning för myndighetens samtliga revisorer. Utbildningsinsatsen har syftat både till erfarenhetsutbyte och vidareutbildning om den tillgångsinriktade brottsbekämpningen.

Tabell 16 Återtagande av brottsutbyte 2019–2021

	2021	2020	2019	Förändring antal/ %-enheter 2021–2020	Förändring procent 2021–2020
Antal ärenden med förverkandeyrkanden	1 036	970	848	66	6,8%
Antal förverkandeyrkanden	1 567	1 389	1 402	178	12,8%
Förverkandeyrkanden, belopp (mnkr)	1 695	404	134	1 291	319,6%
Antal yrkanden om kvarstad	88	109	127	-21	-19,3%
Finansiella utredningar	1 358	1 342	1 181	16	1,2%

Under året har yrkanden om förverkande av utbyte av brott eller brottslig verksamhet registrerats i 1 036 ärenden, en ökning med 7 procent jämfört med året innan. Myndighetens riktvärde är att antalet ärenden med sådana yrkanden ska öka. Storleken på de yrkade beloppen har ökat kraftigt jämfört med föregående år. Redan 2020 var beloppen höga, vilket då till stor del förklarades av två enskilda ärenden med yrkanden om sammanlagt över 260 miljoner kronor. Under 2021 har yrkanden om närmare 1,4 miljarder kronor framställts i ett ärende.

Som ett led i arbetet med att spåra och säkra tillgångar inför ett eventuellt förverkande har 1 358 finansiella utredningar genomförts under 2021. Detta kan jämföras med 1 342 utredningar under 2020, 1 181 utredningar under 2019. Att antalet finansiella utredningar ska öka är också ett mål inom myndigheten.

Åklagare kan även yrka att näringsidkare ska få företagsbot, något som är vanligast för miljö- och arbetsmiljöbrott. Under året har företagsbot för sådana brott dömts ut i 432 fall (317 stycken 2020).

Åklagarmyndigheten har även två särskilda trafikenheter som handlägger alla trafikmål inom yrkestrafiken där företagsböter aktualiseras. Vid dessa enheter framställs varje år ett antal yrkanden om företagsböter.

Under åklagarnas grund- och vidareutbildning behandlas frågor om förverkande av brottsutbyte och hur det ska säkras under en förundersökning. Under 2021 har en första omgång av vidareutbildningen "Pengar – återförande av brottsutbyte och skadestånd" genomförts. Utbildningen riktar sig till åklagare med några års erfarenhet som arbetar eller inom kort kommer att arbeta med ärenden där frågor om brottsutbyte och skadestånd kan förekomma. Syftet med kursen är bland annat att öka kunskapen om vad virtuella valutor är och att det finns olika möjligheter att hantera dessa rättsligt.

Åklagarmyndigheten har under 2021 deltagit i Polismyndighetens nationella projekt om återtagande av brottsvinster.

Under året har myndigheten genomfört ett antal rättsliga utvecklingsprojekt om brottsutbyte. Brottsutbyteshandboken har gjorts om till en ny rättslig vägledning (RäV 2021:9) där särskilt avsnittet om utvidgat förverkande uppdaterats till följd av HD:s dom "Swishöverföringarna" NJA 2021 s. 263. En ny rättslig vägledning har tagits fram om kryptovalutor (RäV 2021:11), där rekommendationer ges om hur åklagare bör hantera kryptovalutor under en förundersökning, särskilt i de frågor som finns kring säkrandet av kryptovalutor och tvångsmedelsanvändning.

Häktningar och restriktioner

En misstänkt person kan under vissa förutsättningar häktas under en brottsutredning. Att frihetsberöva en person och begränsa möjligheterna till att ha kontakt med andra utgör inskränkningar i grundlagsskyddade mänskliga rättigheter, men är ibland nödvändigt för att det misstänkta brottet ska kunna utredas och lagföras. Stor vikt läggs vid att dessa tvångsmedel endast används när det

Den positiva utvecklingen för arbetet med att begränsa vinsterna av brott och brottslig verksamhet kan sannolikt till stor del förklaras med att revisorer har återanställts på de allmänna åklagarkamrarna. Resultaten kan även förklaras av ett ökat fokus på tillgångsinriktat arbete och att brott med vinningsmotiv är mer frekventa.

verkligen är motiverat. Beslut om häktning fattas av domstol på begäran av en åklagare och förutsätter att det finns risk för att den misstänkta personen avviker, fortsätter brottslig verksamhet eller försvårar brottsutredningen.

Domstolen kan ge åklagaren rätt att belägga den misstänkta personen med olika typer av restriktioner under häktstiden. Detta innebär att personens kontakter med omvärlden kan begränsas om det behövs för att hindra henne eller honom från att påverka vittnen eller andra personer som ska förhöras eller från att försvåra utredningen på annat sätt. Åklagaren är under hela häktningstiden skyldig att pröva om det fortfarande är nödvändigt att personen är häktad och har restriktioner. Om häktningen eller restriktionerna inte längre behövs ska de genast upphävas.

Liksom de närmast föregående åren bygger redovisningen i detta avsnitt på uppgifter hämtade från Kriminalvården. Uppgifterna om antalet häktade avser antalet häktesperioder och inte antalet unika individer som varit utsatta för tvångsmedel under året, det vill säga om en person varit häktad två gånger under perioden redovisas detta som två häktade i statistiken. Uppgifterna om antalet unga häktade utgår i år från åldern vid påbörjad häktning och inte åldern vid avslutad häktning som varit fallet i föregående årsredovisningar. Den särskilda redovisningen av användningen av restriktioner för unga häktade förutsätter granskning av individuella ärenden i myndighetens ärendehanteringssystem.

Av *diagram 10* framgår att 9 828 personer var häktade under 2021. Av dem hade 7 271 personer (74 procent) någon form av restriktioner under i vart fall en del av häktningstiden.

Diagram 10 Antal häktade och häktade med restriktioner. 2019–2021

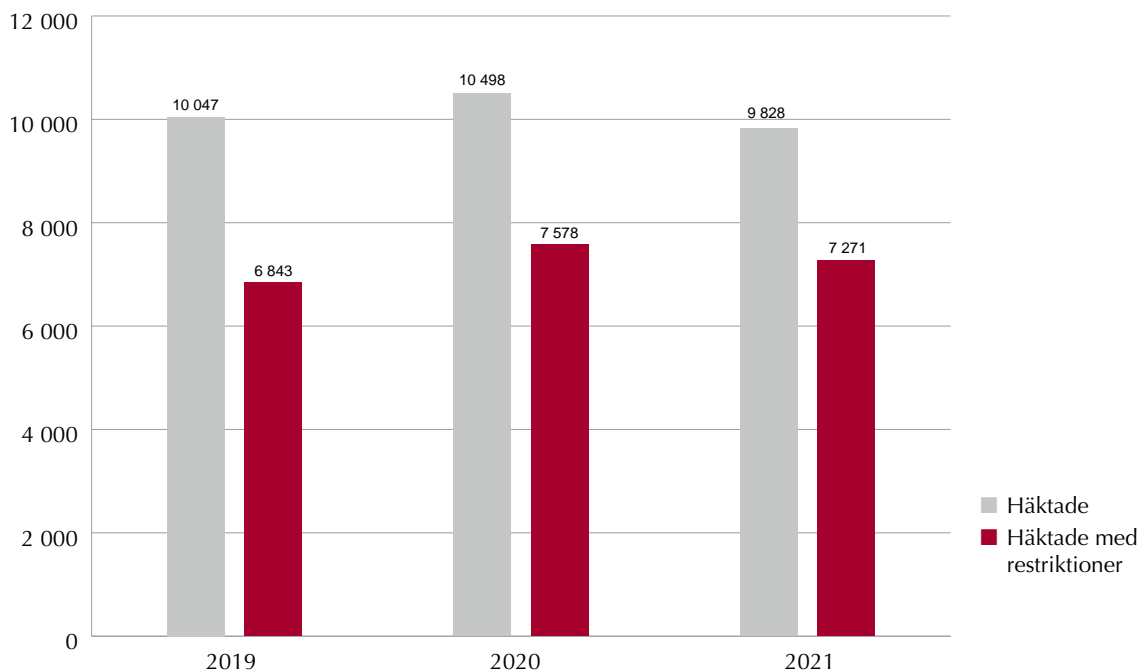
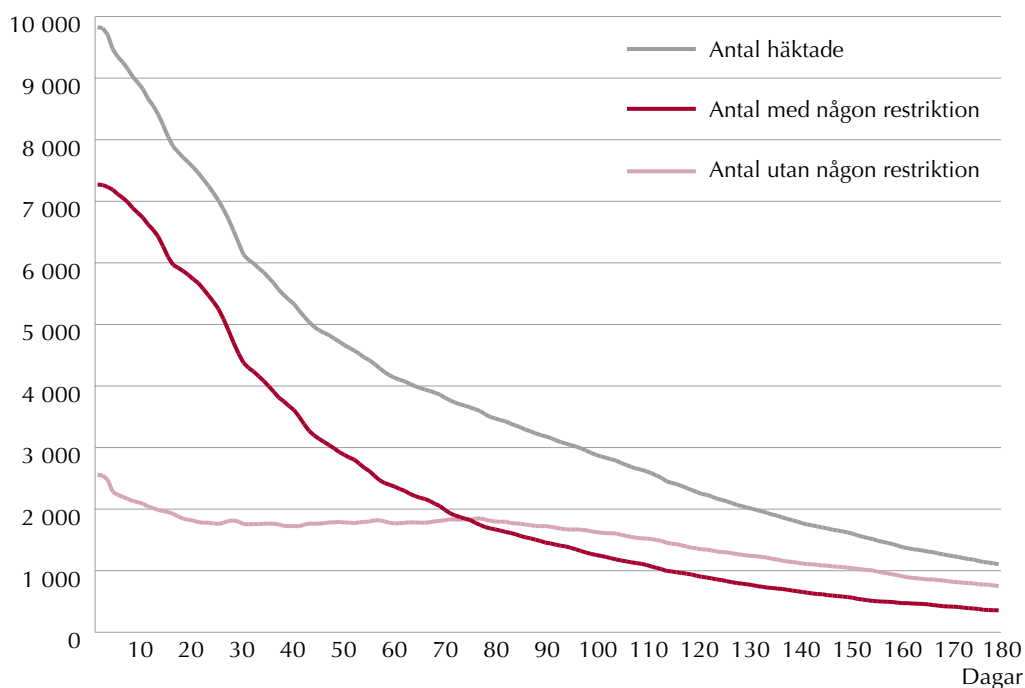
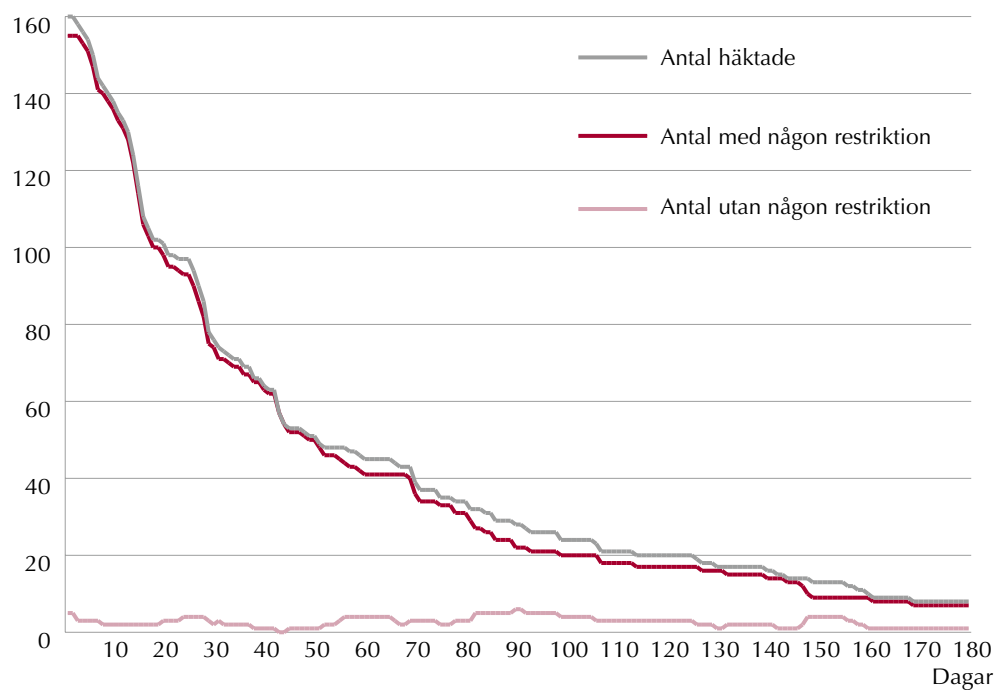
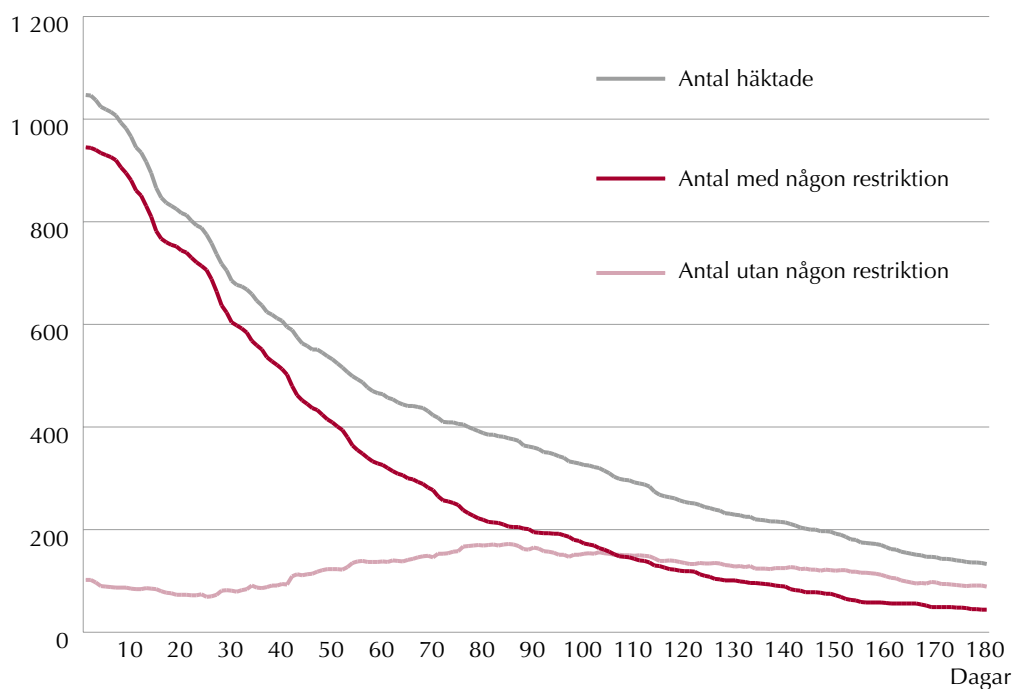

Diagram 11 Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner 2021

Antalet häktade är omkring 6 procent färre än föregående år då 10 498 personer var häktade. Andelen som varit ålagda restriktioner har ökat med 2 procent, till 74 procent. Andelen av det totala antalet häktade som har varit ålagda restriktioner är därmed något högre än 2020 och 2019 då 72 respektive 68 procent av de häktade hade restriktioner.

I *diagram 11* redovisas antal avslutade häktningar med och utan restriktioner. Av diagrammet kan utläsas att behovet av restriktioner i allmänhet minskar allt eftersom utredningen fortlöper. Ofta upphör dock behovet först i samband med avslutad huvudförhandling i tingsrätten, vilket sammanhänger med den i svensk straffprocess gällande omedelbarhetsprincipen.

I *diagram 12* redovisas antal avslutade häktningar med och utan restriktion för häktade i åldersgruppen 15–17 år. Under 2021 var 160 av de häktade under 18 år när häktningen påbörjades, vilket innebär en ökning med 21 häktade i förhållande till 2020 men en minskning med 38 häktade i förhållande till 2019. Som tidigare nämnts redovisas nu antalet unga häktade utifrån ålder vid påbörjad häktning istället för ålder vid avslutad häktning. Antalet häktade barn är något osäkert eftersom det förekommer att en misstänkts ålder justeras till att vara 18 år eller äldre under domstolsprövningen. Andelen unga häktade i förhållande till samtliga häktade var under 2021 1,6 procent, vilket är en liten ökning i förhållande till 2020 men en återgång till andelen under tidigare år (mellan 1,6 och 1,9 procent). När unga häktas är det så

Diagram 12 Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner, 15–17 år, 2021**Diagram 13** Antal avslutade häktningar med och utan restriktioner, 18–20 år, 2021

gott som utslutande på grund av misstankar om mycket allvarlig brottslighet som mord, människorov, grova vålds- och sexualbrott, grova rån och grova vapenbrott.

Av *diagram 13* framgår antalet avslutade häktningar med och utan restriktioner i åldersgruppen 18–20 år. Under 2021 var 1 047 av de häktade i åldern 18–20 år, vilket är en liten minskning jämfört med 2020 då antalet var 1 178. Andelen häktade i åldersgruppen i förhållande till samtliga häktade är oförändrad (omkring 10 procent).

En person som inte har fyllt 18 år häktas endast om det finns synnerliga skäl för det. 2021 ålades 155 av de unga som häktades restriktioner under i vart fall en del av häktningstiden. Andelen utgör 97 procent av de häktade i denna grupp, vilket är en viss ökad andel i förhållande till 2020 och 2019 (94 respektive 96 procent).

Den höga andelen unga som åläggs restriktioner förklaras med att ungdomar endast i undantagsfall blir häktade om det inte är fråga om mycket allvarlig brottslighet där det finns en överhängande risk för att de annars försvårar brottsutredningen.

Under 2021 var 74 personer som inte hade fyllt 18 år häktade längre tid än 30 dagar, vilket är en ökning jämfört med 2020 då 66 personer var häktade längre tid än 30 dagar.

Av de 74 barn som var häktade minst 30 dagar har 71 stycken haft restriktioner under 30 dagar eller längre. Åklagaren har möjlighet att medge undantag från beslutade restriktioner. Det kan till exempel innebära tillstånd att ta emot telefonsamtal och besök, tillstånd att vistas tillsammans med en viss annan häktad person, så kallad samsittning, eller tillstånd att vistas gemensamt med andra häktade. Särskilt om den häktade är ung brukar undantag medges, bland annat i form av övervakade telefonsamtal eller besök för att möjliggöra kontakter med föräldrar och andra närstående. Även för äldre misstänkta medges vanligtvis undantag från restriktionerna om häktningstiden blir lång.

Av de 155 personer under 18 år som var häktade med restriktioner hade 4 stycken (3 procent) enligt vad som kunnat utläsas av diariet föringen inte beviljats något undantag från restriktionerna, vilket är samma andel som föregående år (3 stycken och 3 procent). Övriga häktade ungdomar med restriktioner har haft undantag som gett möjlighet till kontakter med anhöriga och andra i form av telefonsamtal och besök eller beviljats samsittning och/eller gemensam vistelse.

Beslut om att en häktad ungdom som har restriktioner ändå ska få tillstånd att vistas tillsammans med någon annan häktad person, så kallad samsittning, har fattats för 119 (84 förra året) personer.

Av de personer under 18 år som varit häktade med restriktioner mer än 30 dagar har 94 procent fått tillstånd till samsittning eller gemensam vistelse enligt vad som kunnat utläsas av diariet föringen, vilket är en något ökad andel jämfört med 2020 (92 procent).

Enligt de nya regler om beslutsordning för restriktionsanvändning som trädde i kraft den 1 juli 2021 krävs tillstånd av domstol för att åklagaren ska kunna meddela restriktioner av ett visst slag. Det är dock fortfarande åklagarens uppgift att bedöma om och på vilket sätt domstolens tillstånd till visst restriktionslag ska utnyttjas. Kontakter med omvärlden kan begränsas genom att den häktade inte tillåts okontrollerade brevkontakter eller besök. Det finns även möjlighet att förbjuda kontakter mellan den misstänkta personen och andra häktade. Om ärendet är mycket uppmärksammat av media finns möjlighet att begränsa den häktades rätt att ta del av tidningar, radio och tv eller endast vissa typer av sådana medier. Restriktioner i att få tillgång till media kan i de flesta fall upphävas efter några dagar när ärendet inte längre har ett nyhetsintresse. I de flesta fall kan alla former av restriktioner tas bort när huvudförhandlingen är avslutad.

Samtidigt med de nya reglerna om beslutsordning för restriktionsanvändning infördes även vissa tidsgränser för häktning fram till åtal. De innebär att den som är 18 år eller äldre när häktningsbeslutet verkställs får vara häktad som längst 9 månader, och för unga lagöverträdare som längst 3 månader, fram till dess att åtal väcks. I båda fall får domstolen på begäran av åklagaren besluta att tiden får överskridas om det föreligger synnerliga skäl.

Det är ännu för tidigt att bedöma om och i vilken mån de nya regler om vem som beslutar om enskilda restriktioner och om huvudregler om längsta tid för häktning fram till åtal som trädde i kraft den 1 juli 2021 har påverkat användningen av restriktioner respektive häktningstider.

Av de 71 ungdomar som varit häktade med restriktioner i mer än 30 dagar har samtliga, enligt vad som kan utläsas av diariet föringen, beviljats något eller några undantag från restriktionerna. Besluten om undantag är ofta formulerade som generella beslut med tillstånd att framöver ta emot besök eller telefonsamtal från vissa personer. Ett beslut kan på så sätt medge undantag från restriktionerna vid flera tillfällen.

Nationell samverkan

Samverkan mellan myndigheter väntas leda till ökad effektivitet för samtliga involverade. Åklagarmyndigheten samverkar med flera olika myndigheter, med vissa i större utsträckning än andra.

Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten samverkar i en rad gemensamma frågor. Det sker en kontinuerlig utveckling av formerna för och innehållet i samverkan.

På nationell nivå finns flera fasta strukturer för insyn och ömsesidig påverkan. Vice riksåklagaren närvarar vid möten i Polisens nationella operativa ledningsgrupp och åklagare medverkar även i Operativa rådet.

På regional nivå finns olika samverkansorgan som varierar mellan åklagarområdena/polisregionerna. Exempelvis deltar områdescheferna vanligtvis i polisens regionala operativa ledningsgrupper. Något som särskilt kan nämnas är också de regionala samverkansråd som framför allt avser att realisera satsningen mot organiserad brottlighet.

Även den lokala samverkan är omfattande. Utöver det självklara samarbetet i enskilda ärenden sker en systematisk återkoppling och samverkan med olika grupper av utredare och andra polisfunktioner. Frågor om uppföljning och utveckling behandlas också på återkommande möten på chefsnivå. Under hösten genomfördes en gemensam satsning på ärende- och brottsamordning eftersom området har identifierats som en framgångsfaktor bland annat i arbetet mot särskilt brottsaktiva individer.

Myndigheterna samverkar också genom sina respektive utvecklingscentrum inom flera brottsområden. Det kan både handla om att ta fram metodstöd och gemensamma tillsynsprojekt. Åklagarmyndigheten deltar vidare i olika utbildningsinsatser hos polisen. Bland annat bjuds många åklagare in som föreläsare på olika nivåer inom Polismyndigheten.

Myndigheten har utvecklat sin samverkan med Nationellt forensiskt centrum (NFC) som är del av Polismyndigheten. Trepartsmöten där även Nationella operativa avdelningen ingår genomförs regelbundet.

Myndigheten är även representerad i olika arbetsgrupper samt i ett mer operativt präglat samverkansforum. Huvudfokus för all samverkan med NFC är att bidra till en mer effektiv forensisk process och därmed kortare handläggningstider.

Åklagarmyndigheten samverkar med Ekobrottsmyndigheten i flera olika avseenden eftersom myndigheterna har delvis gemensam verksamhet. Bland annat har myndigheterna viss gemensam utbildning och åklagare från Ekobrottsmyndigheten deltar i Åklagarmyndighetens jourverksamhet. Under året har regelbunden samverkan med Ekobrottsmyndigheten skett på samtliga nivåer.

Åklagarmyndigheten har också samverkan och löpande kontakter med Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Läkemedelsverket, Migrationsverket, Riksidrottsförbundet, Rättsmedicinalverket, Skatteverket,

Spelinspektionen, Sveriges Domstolar, Trafikverket, Transportstyrelsen och Tullverket.

Exempel på områden som har varit aktuella under året:

- Ärende- och brottsamordning samt utredningsverksamhetens behov kopplat till den forensiska förmågan (Polismyndigheten inklusive NFC).
- Överenskommelse om åklagarkontakt inför förhör med gripem m.m. (Tullverket).
- Omställningsstödsbrott och bedrägerier rörande permitteringsstöd (Ekobrottsmyndigheten).
- Hanteringen av folkbokföringsbrott samt arbetet med brottsutbytesfrågor (Skatteverket).
- Videonärvaro och digitala förhandlingar, de nya reglerna om häktningar och restriktioner samt bemötande i rättssalen (Sveriges Domstolar).
- Inledande samtal om skapandet av administrativa förhandsval (Tillväxtverket).
- Kustbevakningens ökade befogenheter att leda förundersökningar (Kustbevakningen).
- Myndighetssamverkan vid grov organiserad brottslighet samt gemensam utbildning med inriktning på det tillgångsinriktade arbetet (Kronofogdemyndigheten).
- Brott som avser assistansersättning samt hanteringen av bidragsbrott (Försäkringskassan).
- Frågor kring rättsintyg, rättsläkare och forensiska dokumentationsläkare (Rättsmedicinalverket).
- Försöksverksamheten med snabbförfarande i brottmål (Polismyndigheten, Sveriges Domstolar med flera).

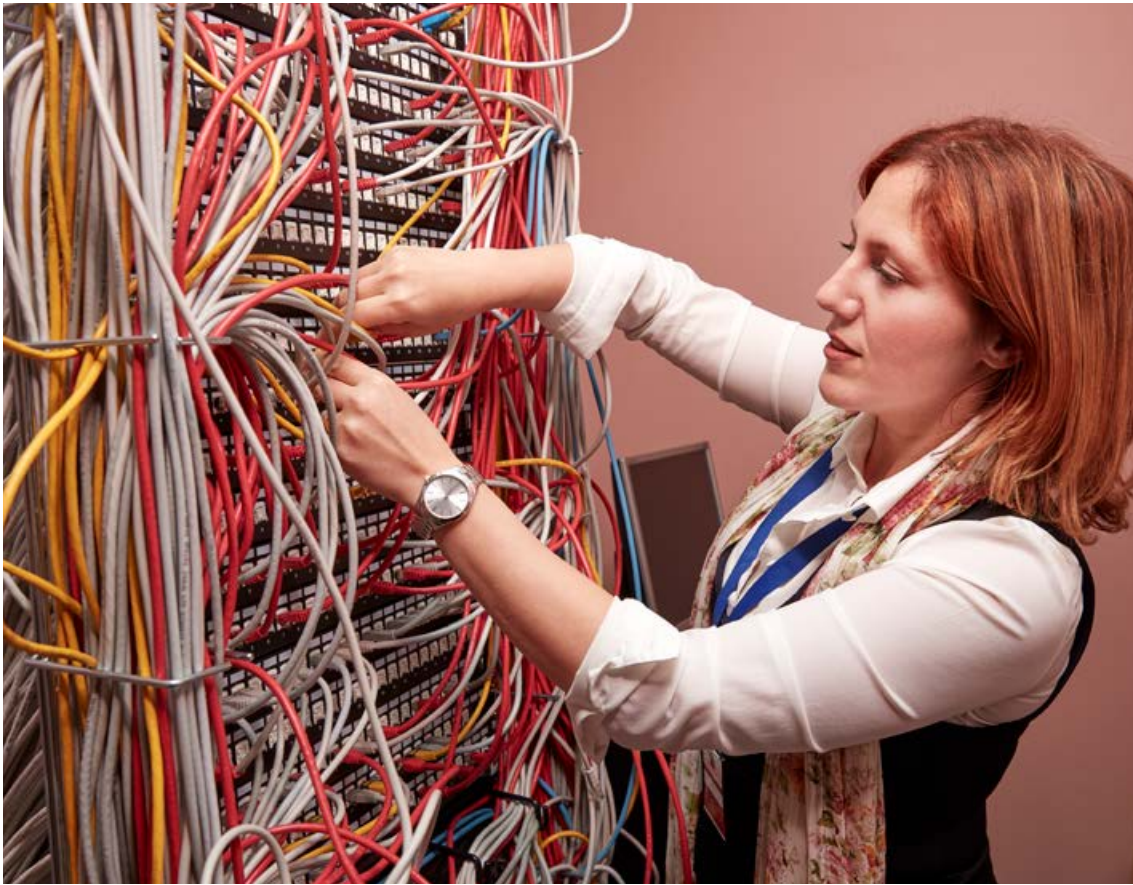
Utveckling av systemstöd

Ärendehanteringssystemet Cåbra har vidareutvecklats under året och anpassats till ny och förändrad lagstiftning.

Arbetet med att ansluta Sverige till det europeiska elektroniska systemet för åklagares hantering av digital bevisning, e-Evidence, har bedrivits under året. Arbetet beräknas bli klart under 2022.

Under året har Åklagarmyndigheten tillsammans med 12 andra myndigheter fått i uppdrag att analysera konsekvenserna av att införa digital kommunikation genom e-CODEX i civil- och straffrättsliga samarbeten inom EU. Åklagarmyndigheten ska sammanställa myndigheternas analyser och förslag och redovisa dessa samlat till regeringen.

I det myndighetsövergripande samarbetet om rättsväsendets digitalisering deltar Åklagarmyndigheten tillsammans med övriga myndigheter i rättskedjan. För Åklagarmyndighetens del har detta bland annat inneburit att informationsutbytet med Polismyndigheten har förbättrats och att utvecklingsarbeten gentemot Tullverket har bedrivits. Informationsutbyten med Kriminalvården har vidareutvecklats. Myndigheten har deltagit i Domstolsverkets arbete med att digitalt och strukturerat kunna rapportera nya brottmålsavgrändar direkt till berörda myndigheter vilket

planeras att avslutas under 2022. Åklagarmyndigheten har varit sammanhållande för att färdigställa en förstudie om beslag som redovisas till regeringen 2022.

Jämställdhetsintegrering

Åklagarmyndigheten har en central roll i målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Förbättrad utredning och lagföring av en mängd olika brottstyper kan bidra till att minska ojämställdhetsproblem i samhället. Myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering ingår i den ordinarie verksamheten.

En inriktning på området för åren 2022–2025 redovisades till regeringen i september 2021. Den innebär sammanfattningsvis att ledningen även fortsatt löpande ska följa arbetet mot brottslighet som är kopplad till ojämställdhetsproblemen i samhället. Jämställdhetsintegreringsverksamhet ska ingå i de centrala planeringsdokumenten och processerna. Åklagarmyndigheten ska fortsätta arbetet med att utveckla arbetsmetoden *Ett utvecklat bästa arbetssätt*, identifiera och ta fram möjliga förbättringar i befintliga regelverk samt utveckla det interna jämställdhetsarbetet.

Under året har riksåklagaren deltagit i det strategiska generaldirektörsråd som Jämställdhetsmyndigheten tagit initiativ till och vars syfte är att effektivisera arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

När det gäller könsfördelningen på chefspositioner får Åklagarmyndigheten betraktas som jämställd, se vidare avsnittet *Kompetensförsörjning*.

Förtroende

För att bibehålla en hög rättssäkerhet är allmänhetens förtroende för Åklagarmyndigheten väsentligt. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott, delta i brottsutredningar och ställa upp som vittnen. Förtroendet mäts för rättsväsendet som helhet och för enskilda aktörer genom den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) som genomförs av Brottsförebyggande rådet.

Undersökningen för 2021 visar att medborgarnas förtroende har ökat med 3 procentenheter sedan föregående år för både rättsväsendet som helhet och för åklagare. Andelen som uppger att man har stort förtroende för åklagare är 43 procent (40 procent 2020), vilket är det högsta värde som uppnåtts.

NTU publicerades första gången 2006 och under ett antal år ökade förtroendet för rättsväsendet för att därefter ligga relativt stabilt fram till och med 2016. 2017 kom ett trendbrott då förtroendet minskade. Sedan 2018 har förtroendet åter ökat och ligger nu på högre nivåer än före nedgången.

Andelen som uppger att de har utsatts för brott ligger på en lägre nivå än föregående år, vilket man till stor del bedömer är pandemirelaterat. Oron över att utsättas för brott ligger på ungefär samma nivå som förra året.

Kantar Sifo genomför årligen en undersökning om svenska myndigheters anseende hos allmänheten. Åklagarmyndigheten deltog för första gången 2013. Myndighetens anseendeindex för 2021 var 42 (38 år 2020), vilket är det högsta värdet sedan mätningen inleddes. De 45 deltagande myndigheterna i undersökningen hade ett anseendeindex i ett spann mellan 65 och 24 och snittet låg på 35 (36 år 2020).

Rättsutveckling och rättslig styrning

Inom området rättsutveckling och rättslig styrning bedrivs verksamhet genom tillsyn (bland annat överprövningar), föreskrifter och rekommendationer samt ärenden i Högsta domstolen. Myndighetens föreskrifter, riktlinjer och annan vägledning ska skapa en enhetlighet i rättstillämpningen. Ärenden i Högsta domstolen syftar i första hand till att oklara rättsliga frågor av betydelse för åklagarverksamheten (prejudikatfrågor) ska klargöras genom en prövning av domstolen. Inom myndigheten arbetar Utvecklingscentrum, tillsynsavdelningen och rättsavdelningen med frågor om rättsutveckling och rättslig styrning.

Enhetlig rättstillämpning och rättsutveckling

Enligt 3 § i instruktionen för Åklagarmyndigheten ska riksåklagaren, som högsta åklagare under regeringen, verka för lagenlighet, följdriktighet och enhetlighet vid åklagarnas rättstillämpning. Vidare följer av 2 § åklagarförordningen att riksåklagaren ansvarar för att Åklagarmyndigheten meddelar de föreskrifter, allmänna råd och övriga riktlinjer och anvisningar som behövs för att uppnå enhetlighet och följdriktighet vid åklagarnas rättstillämpning.

Resultatet från utvecklingsverksamheten redovisas i olika styrande och vägledande dokument för att underlätta informationsdelning och kunskapsutveckling, i syfte att säkerställa att åklagarnas rättstillämpning håller hög och jämn kvalitet genom hela utrednings- och beslutsprocessen.

Rättslig tillsyn

Som en del i att bibehålla en hög kvalitet och enhetlighet i verksamheten bedrivs rättslig tillsyn på Åklagarmyndigheten. Rättslig tillsyn kan dels bestå av tillsyn av fel och brister i enskilda fall (riksåklagarens tillsynsarbete), dels tematisk och planerad tillsyn som avser särskilda verksamhetsområden (Utvecklingscentrums tillsynsarbete).

I princip kan alla åklagarbeslut överprövas. En överprövning innebär att ett åklagarbeslut granskas av en högre åklagare (överåklagare eller vice överåklagare vid Utvecklingscentrum). En överprövning kan leda till att ett beslut ändras eller att det bedöms vara korrekt och därför inte ändras. Undantagsvis kan beslut också överprövas av riksåklagaren.

Riksåklagarens tillsynsarbete

Myndighetens tillsynsavdelning svarar för riksåklagarens rättsliga tillsyn i enskilda fall och handlägger bland annat särskilda och förenklade tillsynsärenden, överprövningsärenden samt remisser från de externa tillsynsorganen Riksdagens ombudsmän (JO), Justitiekanslern (JK) och Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten (SIN). I ett så kallat särskilt tillsynsärende görs en ingående granskning av handläggningen av ett ärende och ofta ges vägledande uttalanden i en viss rättslig fråga. Utgångspunkten är att tillsynen i första hand ska vara framåtsyftande och lärande och

genom vägledning bidra till en förbättrad verksamhet.

Under 2021 har 31 särskilda tillsynsärenden inletts (28 under 2020 och 20 under 2019). Under 2021 har 4 ärenden om förenklad tillsyn inletts (4 under 2020). Antalet inkomna remisser 2021 var i stort sett detsamma jämfört med 2020. Från JO har 6 remisser inkommit 2021 (11 under 2020) och från JK har 27 remisser inkommit (18 under 2020). Inga remisser har inkommit från SIN under 2021. Riksåklagaren har däremot följt upp SIN:s uttalanden med beslut i 3 ärenden under 2021.

Utvecklingscentrums tillsynsarbete

En studie har genomförts för att granska i vilken utsträckning åklagare fullgör sin underrättelseskyldighet enligt lagen (2007:606) om utredningar för att förebygga vissa skador och dödsfall. Enligt lagen är åklagare skyldiga att underrätta Socialstyrelsen när beslut fattas om att inte inleda eller att lägga ned en förundersökning om vissa brott som anges i lagen: mycket allvarliga våldsbrott mot barn samt dödligt våld mot barn och i parrelation. Om åtal väcks uppkommer skyldigheten när domen får laga kraft. Iakttagelserna från granskningen redovisas i Tillsynsrapport 2021:1. Sammanfattningsvis har granskningen gjort det tydligt att åklagare bara i mycket begränsad utsträckning fullgör skyldigheten att underrätta Socialstyrelsen. Fortsatt och förstärkt utbildning, informationsåtgärder och utvecklat administrativt stöd lyfts fram som möjliga åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Överprövningar

Den som är berörd av en åklagares beslut kan begära att beslutet ändras genom en överprövning av en högre åklagare. Överprövningsverksamheten har en viktig funktion i att främja rättssäkerheten och en enhetlig rättstillämpning. Verksamheten sker huvudsakligen vid Utvecklingscentrum.

En definitionsförändring av statistiken för överprövningar har gjorts. De redovisas nu som antal ärenden, till skillnad från tidigare då varje enskild överprövningsbegäran räknades. Siffrorna för 2019–2020 har uppdaterats.

Under året har överprövning begärts i 2 984 ärenden (2 951 år 2020) och 3 071 (3 030 år 2020) har avgjorts. Det innebär att både antalet inkomna och avgjorda ärenden har ökat något jämfört med föregående år. År 2019 var motsvarande siffror 2 671 respektive 2 644. Vid utgången av året var balansen av inkomna men ännu inte avgjorda överprövningsärenden 134 ärenden, att jämföras med 222 ärenden respektive 291 ärenden vid de två föregående årsskiftena. Den genomsnittliga handläggningstiden vid Utvecklingscentrum har under året varit 21 dagar (28 dagar år 2020).

Ändring av åklagarbeslut har skett i 166 ärenden (190 år 2020) vilket motsvarar drygt 5 procent av antalet avgjorda överprövningar. Ändringsfrekvensen varierar mellan olika typer av brott. Till exempel ändrades bara några enstaka beslut om förtal och förolämpning, av de cirka 270 överprövningsärendena om sådana brott, medan ändringsbeslut fattades i drygt 8 procent av överprövningsärendena om våldtäkt (29 av 353) under året. För våldtäktsärenden var ändringsfrekvensen än högre år 2020, då beslut om ändring fattades i ungefär vart åttonde ärende.

Det finns ytterligare en möjlighet till överprövning hos riksåklagaren, men som huvudregel tar riksåklagaren inte upp ärenden till prövning när ett beslut har prövats i två instanser, det vill säga av en åklagare på den första rättsliga nivån och därefter av en högre åklagare på den andra rättsliga nivån. Under 2021 inkom 480 ärenden (485 ärenden 2020) till riksåklagaren med begäran om sådan överprövning. Ett ärende togs upp till prövning av riksåklagaren under 2021.

Utvecklingsarbete

Flera rättsliga utvecklingsprojekt och aktiviteter har genomförts vars huvudsakliga syfte har varit att genom vägledning och rekommendationer, och i vissa fall erfarenhetsutbyte, öka kvaliteten och enhetligheten i handläggningen. Dessa insatser redovisas under respektive område i avsnitten om prioriterade områden. Därutöver kan följande aktiviteter nämnas:

Ett viktigt verktyg för en effektiv brottsbekämpning är reglerna om förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse. Vägledning för åklagarnas tillämpning av reglerna ges i Riksåklagarens riktlinjer *Förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse*. Det tidigare inledda arbetet med att uppdatera riktlinjerna har slutförts under året. Riktlinjerna har omarbetats för att bli kortare, tydligare och lättare att använda. Även sakliga förändringar har

gjorts. Sammanfattningsvis kan sägas att utrymmet för att besluta om förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse har utvidgats i vissa avseenden. (RåR 2021:1).

Handboken om europeisk utredningsorder och *Handboken om internationell rättslig hjälp* har uppdaterats med anledning av ny lagstiftning som ger åklagare möjlighet att bevara/frysa lagrade elektroniska uppgifter m.m.

Promemorian *Narkotika – preparatbeskrivning* har uppdaterats flera gånger under året, i takt med att nya preparat har narkotikaklassats. Ett arbete har också bedrivits med att omarbete promemorian, och på ett enklare och modernare sätt tillgängliggöra de dokument som beskriver preparatens egenskaper m.m. Arbetet slutförs i januari 2022.

Sammanlagt 12 rättsliga handböcker och rättspromemorior har uppdaterats och i samband med det omarbetats till Åklagarmyndighetens nya dokumenttyp rättslig vägledning (RäV).

- *Provtagnings- och analyskostnader (RäV 2021:1)*. Vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria. Den har tagits fram med anledning av att återbetalningsskyldigheten för provtagnings- och analyskostnader har utvidgats samt med anledning av två nya avgöranden från Högsta domstolen.
- *Vårdnadshavares skadeståndsskyldighet (RäV 2021:7)*. Vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria och har ett ökat fokus på handläggningsråd för åklagarna, bland annat om i vilken utsträckning brister i skadeståndsutredningen bör för- anleda komplettering av förundersökningen.
- *Bidragsbrott – Inklusiva assistansbedrägerier (RäV 2021:8)*. Två tidigare rättspromemorior har sammanförts till en gemensam rättslig vägledning. Syftet med vägledningen är att skapa bästa möjliga förutsättningar för enhetlighet och effektivitet i handläggningen av ärenden om bidragsbrott och assistansbedrägerier, och för bedömningen av bland annat rubriceringsfrågor.
- *Brottsutbyte, förvar och kvarstad – Metoder för att angripa, utreda och säkra tillgångar och vinning av brott (RäV 2021:9)*. Den tidigare handboken har uppdaterats bland annat med en analys av en dom från Högsta domstolen om utvidgat förverkande. Vägledningen har tagits fram i samverkan med Ekobrottsmyndigheten.
- *Punktskattepliktiga varor – Skattebrott och brotten mot LKP vid oredovisad införsel av punktskattepliktiga varor (RäV 2021:14)*. En uppdatering av den tidigare handboken har gjorts bland annat med anledning av nya bestämmelser om snus, tuggtobak och övrig tobak. Vidare har riktvärdena för bedömning av om ett brott är ringa respektive grovt justerats.

- *Överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder (RäV 2021:16)* och *Överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder (RäV 2021:17)*. De rättsliga vägledningarna ersätter tidigare handböcker. Texterna har förtydligats i de delar som avser vem som får upphäva ett tvångsmedelsbeslut i ett ärende om överlämnande.
- *Penningvätt och penningbeslag (RäV 2021:20)*. En tidigare rättspromemoria har uppdaterats med nya rättsfall. Vägledningen har tagits fram i samarbete med Ekobrottsmyndigheten.
- *Normalstraff för vissa bötesbrott (RäV 2021:21)*. Den rättsliga vägledningen ersätter en tidigare rättspromemoria. Rekommendationerna har i vissa delar uppdaterats utifrån ny praxis och författningsändringar. Vidare har formen omarbetats till ett mer användarvänligt format.
- *Tillträdesförbud vid idrottsarrangemang – förarbeten och rekommendationer (RäV 2021:22)*. Den tidigare rättspromemorian har uppdaterats med anledning av ett avgörande från Högsta domstolen om principerna för den riskbedömning kring fortsatt brottslighet som ska göras inför beslut om tillträdesförbud.
- *Förstörandelagen (RäV 2021:24)*. Den tidigare rättspromemorian har uppdaterats och kortats ner.
- *2 kap. brottsbalken – svensk domsrätt och åtalsförordnande (RäV 2021:26)*. Vägledningen ersätter en tidigare handbok. Texten har uppdaterats med anledning av de ändringar av 2 kap. brottsbalken som infördes med prop. 2020/21:204.

Ytterligare ett antal rättsliga handböcker och rättspromemorior har under året, utan ändringar i sak, överförts till dokumenttypen Rättslig vägledning.

Åtta helt nya rättsliga vägledningar har tagits fram.

- *Lagen om brandfarliga och explosiva varor, grovt och synnerligen grovt brott – En genomgång av hovrättspraxis (RäV 2021:2)*. Syftet med vägledningen är att kortfattat beskriva lagstiftningen och att ge en överskådlig bild av hur hovrätterna har rubricerat brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor när åklagare yrkat ansvar för grovt eller synnerligen grovt brott.
- *Åklagares hantering av straffidsbeslut (RäV 2021:4)*. Kortfattad vägledning ges kring vilka överväganden som åklagare bör göra med anledning av en underrättelse om straffidsbeslut för en häktad person.
- *Överlämnande enligt arresteringsorder till/från Förenade kungariket (RäV 2021:10)*. Den rättsliga vägledningen redogör för det samarbete om överlämnande som regleras i avtalet mellan EU och Förenade konungariket.

- *Kryptovalutor (RäV 2021:11)*. Vägledningen innehåller rekommendationer om hur åklagare bör hantera kryptovalutor under en förundersökning, särskilt i de frågor som finns kring säkrandet av kryptovalutor och tvångsmedelsanvändning.
- *Balkongmålet – Bevisvärdering och vissa andra frågor (RäV 2021:15)*. Genom en objektiv tolkning och analys av Balkongmålet (NJA 2015 s. 702) ges vägledning om bevisvärdet av förhörsuppgifter som lämnats under förundersökningen. Två andra viktiga frågor tas också upp; den tilltalades förklaringsbörd och värdet av så kallad negativ bevisning.
- *Ringa narkotikabrott, eget bruk (RäV 2021:18)*. I vägledningen ges rekommendationer för handläggning av ärenden om misstanke om olovligt bruk av narkotika.
- *Åklagares yttrande över kostnadsräkningar (RäV 2021:19)*. En kortfattad rättslig vägledning har tagits fram i syfte att ge åklagare stöd i arbetet med att yttra sig över försvarares kostnadsräkningar.
- *Nya regler om tidiga förhör (RäV 2021:23)*. Med anledning av de nya reglerna om bland annat utökade möjligheter att vid huvudförhandlingen åberopa förhör som hållits under förundersökningen, har en rättslig vägledning tagits fram. Den innehåller information om de nya reglerna samt viss vägledning om hur de kan och bör tillämpas.

Övrigt

- Myndigheten bedriver sedan en tid tillbaka en försöksverksamhet med 13 så kallade ämnesspecialister. Ämnesspecialisterna är erfarna seniora åklagare som har ett särskilt uppdrag att verka som experter inom sina respektive områden. De ger operativt specialiststöd till åklagarkollegor i hela landet och bidrar genom nätverksarbete och på andra sätt till att utveckla brottsbekämpningen.
- Ett erfarenhetsseminarium har hållits för medlemmarna i Åklagarmyndighetens nätverk för it-relaterad brottslighet. Vid seminariet diskuterades bland annat kryptovalutor, tillämpningen av Budapestkonventionen och erfarenheter av hemlig dataavläsning.
- Ett digitalt seminarium om kriminalteknik och samverkansfrågor har hållits tillsammans med Nationellt forensiskt centrum.
- Vid årets hatbrottskonferens möttes myndighetens hatbrottsåklagare för erfarenhetsutbyte, information och inspiration.

Rättsutveckling i Högsta domstolen

Högsta domstolen är sista domstolsinstans bland de allmänna domstolarna och är i princip en ren prejudikatinstans. Som ensam allmän åklagare i Högsta domstolen har riksåklagaren en viktig uppgift för rättsutvecklingen och rättsbildningen inom de straffrättsliga och straffprocessuella områdena. Genom att föra lämpliga mål till Högsta domstolen kan riksåklagaren få fram klargörande besked i frågor som rör den praktiska rättstillämpningen. Utgångspunkten är att verksamheten ska koncentreras till frågor som har betydelse för det operativa åklagararbetet och som är viktiga för att utveckla straffrätten samt för att förverkliga de kriminalpolitiska målen och prioriteringar som riksdag och regering lagt fast.

Riksåklagaren har under 2021 överklagat 17 mål till Högsta domstolen. Det är fler än 2020 och 2019 då 14 respektive 8 överklaganden lämnades in. Antalet överklaganden varierar mellan åren, vilket framför allt beror på begränsningar i vilka mål som är lämpliga att överklaga till Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i 11 av de mål som riksåklagaren har överklagat under året. I 3 fall har Högsta domstolen avslagit riksåklagarens begäran om prövningstillstånd. I de återstående 3 fallen har Högsta domstolen ännu inte fattat beslut i tillståndsfrågan.

Antalet överklaganden ger dock inte en fullständig bild av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen. Den största delen av arbetet läggs ned på mål där den dömda personen har överklagat en hovrättsdom och där Högsta domstolen har begärt att riksåklagaren ska komma in med en svarsskrivelse. I de fall där riksåklagaren i svarsskrivelsen har ansett att det inte har funnits skäl för prövningstillstånd har Högsta domstolen oftast inte heller tagit upp målet till prövning. Under 2021 har riksåklagaren gett in 73 svarsskrivelser till Högsta domstolen. Det är avsevärt fler än 2020 då 48 svarsskrivelser gavs in men avsevärt färre än 2019 då motsvarande antal var 87. Antalet ingivna svarsskrivelser överensstämmer i stort med det antal mål där Högsta domstolen begärt att riksåklagaren ska komma in med svarsskrivelse. Anledningen till att antalet svarsskrivelser varierar från år till år är således en motsvarande ökning eller minskning av antalet förelägganden från Högsta domstolen. Vidare kan noteras att Högsta domstolen under de tre senaste åren i högre utsträckning än tidigare år begärt in svarsskrivelser i förtursmål, vilka kräver en skyndsam handläggning från riksåklagarens sida.

Ibland händer det att den tilltalade efter att ha överklagat hovrättens dom till Högsta domstolen begär att riksåklagaren ska återuppta förundersökningen i målet och komplettera utredningen i något avseende. Det kan till exempel vara fråga om att hålla förhör med något vittne som inte tidigare har hörts. Riksåklagaren har handlagt 14 sådana ärenden under året. Det är fler än 2020 och 2019 då 8 respektive 10 sådana ärenden handlades.

Resningsärenden

En del av riksåklagarens verksamhet i Högsta domstolen avser ärenden om resning eller klagan över domvilla. Resning och klagan över domvilla är extraordinära rättsmedel och aktualiseras endast i undantagsfall. Den rättsliga regleringen av domars rättskraft ska tillgodose intresset av att de inblandade parterna i ett brottmål ska känna trygghet i att en sak som har prövats av domstol inte ska kunna tas upp igen. Från denna grundläggande princip kan i vissa fall undantag göras för att felaktiga domar ska kunna korrigeras. Det kan ske genom resning eller klagan över domvilla, vilket kräver att nya bevis eller omständigheter framkommit.

Under året har det registrerats 29 nya ärenden om resning eller domvilla, vilket är färre ärenden än under 2020 och 2019, men fler än under 2018. Av dessa ärenden har 18 initierats genom ansökningar från enskilda personer som har önskat att riksåklagaren ska begära resning eller återuppta en förundersökning för att utreda om det finns skäl för resning. 4 ärenden har, med anledning av att nya uppgifter kommit fram, lämnats över av åklagare för att frågan om resning eller återupptagande av förundersökning skulle prövas av riksåklagaren. I 7 ärenden har Högsta domstolen förelagt riksåklagaren att avge förklaring i ärenden där ansökan om resning har lämnats direkt till Högsta domstolen. Riksåklagaren har under året återupptagit förundersökningen i 2 ärenden. Riksåklagaren har i ett fall ansökt om resning till nackdel för en tidigare frikänd person och i ett fall ansökt om resning till förmån för en dömd person.

Vid årets början fanns 9 öppna ärenden. Ett av dessa hade inkommit under 2019 och resterande 8 hade inkommit under 2020. Ärendet från 2019 har avslutats under 2021. Av de 8 öppna ärendena som inkommit under 2020 har 7 avslutats under 2021, medan ett alltjämt är öppet. Av de 29 ärenden som inkommit under året har 26 avslutats. Det finns därmed sammanlagt 4 öppna ärenden, varav 2 är under handläggning i Högsta domstolen och 2 ärenden är under handläggning hos riksåklagaren.

Resurs- och kostnadsfördelning

Fördelningen av resurser och kostnader baseras på tidmätningar som genomförts vid två tillfällen under 2021. Sammanlagt har 4 procent (4 procent 2020) av den totala tiden använts till området rättsutveckling och rättslig styrning under 2021. Av myndighetens totala kostnader om 1 869 miljoner kronor (1 736 miljoner kronor 2020) har 69 miljoner kronor (71 miljoner kronor 2020) fördelats på rättslig styrning och utveckling.

Internationell verksamhet

Operativt internationellt samarbete

I arbetet med att bekämpa den internationella brottsligheten är samarbetet mellan brottsutredande myndigheter i olika länder en väsentlig faktor. Arbetet sker inom EU till stor del genom direktkontakter mellan åklagare. Eurojust och det europeiska rättsliga nätverket (EJN) är viktiga aktörer med uppgift att underlätta samarbetet, även i förhållande till andra stater.

Det finns ett flertal internationella rättsliga instrument som möjliggör samarbetet (rättslig hjälp, europeisk utredningsorder, gemensamma utredningsgrupper – så kallad JIT, nordisk och europeisk arresteringsorder och utlämning). Under året har myndigheten även hanterat ett ökat antal ärenden om europeisk frysningsorder med anledning av den nya lagstiftningen på området.

Användningen av JIT-samarbetet har ökat de senaste åren och blivit mera komplex för att möta motsvarande ökande komplexitet hos den organiserade brottsligheten. JIT-samarbete sker nu allt oftare mellan tre eller fler länder och pågår under flera års tid. Vidare ser myndigheten en ökning av JIT-samarbete med länder utanför EU-sfären. Under året har JIT-samarbete framgångsrikt pågått i några fall där flera olika svenska förundersökningar samverkade med andra länder inom ramen för samma JIT. Detta har varit en nyhet och visat sig vara effektivt vid arbetet mot den organiserade brottsligheten.

Terrorism

Antalet inkommande och utgående framställningar om internationellt straffrättsligt samarbete som handlagts av Riksenheten för säkerhetsmål under 2021 har närmast uteslutande bestått av ärenden om olika former av terroristbrottslighet. Det nordiska samarbetet, både operativt och strategiskt, är mycket väl utvecklat. Även den operativa samverkan mellan judiciella myndigheter inom EU i terroristbrottsutredningar fungerar på ett ändamålsenligt sätt, bland annat genom möjligheterna till samordning inom Eurojust. I förhållande till flera länder utanför EU-området finns dock fortfarande ett behov av en ökad ömsesidighet i synen på att utreda terroristbrottslighet samt att ytterligare effektivisera samordnade utredningsinsatser på området trots betydande olikheter i rättssystemen.

Krigsbrott

Ett stort fokus har legat på ärenden om IS-återvändare. Arbetet har effektiviserats och samverkan mellan de inblandade myndigheterna för att säkerställa att dessa ärenden omhändertas på ett välfungerande sätt har förbättrats ytterligare. Även det internationella samarbetet på området har fördjupats, bland annat genom att samarbetsavtal träffats med Unitad (ett FN-organ inrättat för att samla in bevis om brott som begåtts av IS).

Människohandel

Under 2021 har antalet åtal och fällande domar för människo-

handel minskat något jämfört med föregående år. Hälften av de inkomna brottmisstankarna handlar om människohandel för sexuella ändamål. I ett flertal av människohandelsärendena har det förekommit internationellt samarbete, oftast i form av förhör i andra länder och spårning av tillgångar. Under året har flera människohandelsärenden bedrivits om utnyttjande av unga personer för narkotikaförsäljning inom ramen för nätverksbrottslighet. Inget ärende har emellertid lett till en fällande dom för människohandel. I flera andra ärenden har man bedrivit ett framgångsrikt arbete med att återta brottsvinster. En ytterligare händelse av betydelse är att Högsta domstolen för första gången beviljat prövningstillstånd i ett människoexploateringsärende, vilket förväntas bli av stor vikt för det fortsatta arbetet i dessa ärenden samt för gränsdragningen mot människohandel. Se även Särskilt om människohandel med mera under avsnittet *Arbetet mot sexualbrott, brott i parrelation, brott mot barn och brott med hedersmotiv*.

Sexualbrott via internet

Under året har förundersökningar bedrivits i flera ärenden där sexualbrott begåtts via internet och där ett internationellt samarbete bedrivits. Det finns ingenting som tyder på att ärendetypen kommer att minska. Pandemin har inneburit särskilda utmaningar i fråga om att hålla barnförhör med utländska medborgare. En trend är ärenden där polisen identifierar eller försöker identifiera misstänkta svenska förövare på darknet. Vidare kan en ökad användning av olika typer av hemliga tvångsmedel noteras. I ett sådant ärende har polisen framgångsrikt använt sig av en omfattande infiltrationsinsats som resulterat i att två misstänkta personer gripits och åtalats. I december 2021 meddelades tingsrättens dom, varvid de tilltalade dömdes för bland annat flera tillfällen av grov våldtäkt mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn samt grovt barnpornografibrott. Domen har överklagats till hovrätten av de tilltalade.

Komplex it-brottslighet

Inkommande ärenden om dataintrång genom så kallad ransomware och användning av skadlig kod ökar stadigt. Utredningarna innebär stora utmaningar eftersom de är komplexa och har omfattande internationella kopplingar. Det finns stora svårigheter för svenska myndigheter att utreda brotten, bland annat eftersom användning av hemliga tvångsmedel förutsätter att det finns en skäligen misstänkt, vilket inte alltid är fallet initialt i ett ärende. Utredningarna innehåller även ofta betalningar med kryptovaluta, vilket ställer höga krav på rätt kompetens hos polis och åklagare inom ett område som är tekniskt komplext och där tydlig svensk lagstiftning och praxis saknas.

Korruption

Det internationella samarbetet är omfattande inom området för korruptionsbekämpning. Svenska åklagare måste regelmässigt samarbeta med andra länder vid utredningar om misstänkta mut-

brott som begåtts av svenska personer och företag i andra länder. Samtidigt förekommer att andra länder söker svenskt rättsligt bistånd i sina korruptionsutredningar.

Riksenheten mot korruption har under det gångna året trots de svårigheter som pandemin inneburit haft ett fortsatt omfattande internationellt samarbete med andra länder. Den pågående pandemin har inneburit att riksenheten utvecklat sin förmåga att arbeta med brottsutredande myndigheter i andra länder med hjälp av tekniska hjälpmedel. Detta har medfört att enhetens operativa arbete endast i begränsad omfattning påverkats av de utmaningar som pandemin inneburit. Det internationella operativa samarbetet med andra länder har bidragit till en effektiv bekämpning av korruption, både på ett övergripande plan i form av förenklade och effektiviserade kontakter med motsvarande myndigheter i andra länder och inom ramen för de förundersökningar där utbytet skett.

Arbetet vid Eurojust

Under 2021 har ärendeinflödet till den svenska enheten vid Eurojust ökat. Totalt har enheten under året hanterat 731 operativa ärenden, varav 378 inkom under året. Enheten har också hanterat 163 övriga ärenden, till exempel rådgivning om lagstiftning, rättssystem och remisser från Sverige. Av de 378 nya operativa ärendena inkom 196 stycken från Sverige. De flesta ärenden inkom från åklagarväsendet. Av dessa kom en dryg fjärdedel från Ekobrottsmyndigheten. Antalet ärenden från domstolarna har ökat till 17 nya ärenden under 2021. Dessa rör främst begäran om hjälp med bevisupptagning inför domstol inom EU.

Under året har enheten hanterat drygt 109 europeiska utredningsorder i ärenden som öppnats av Sverige. Dessutom har enheten hanterat 28 europeiska arresteringsorder och 30 begäran om rättslig hjälp på begäran av Sverige. Sverige har ingått avtal i 8 nya gemensamma utredningsgrupper och deltar sedan tidigare i ytterligare 18.

Sverige har under året genom Eurojust deltagit i flera operativa samordningsmöten, vilket är ett effektivt sätt att samarbeta mot den grova organiserade brottsligheten. Många samordningsmöten sker i samarbete med den svenska enheten vid Europol. Under 2021 har svenska åklagare och poliser deltagit i 55 samordningsmöten arrangerade av Eurojust, varav svenska enheten vid Eurojust arrangerat 31 stycken och bjudits in till ytterligare 24 stycken. Enheten deltog även i 3 av Eurojust samordnade operativa tillslag.

Pandemin har inneburit att de flesta möten hållits digitalt vilket medfört att det blivit enklare för deltagare från olika länder att delta, men erfarenheten av nästan två års digitala möten visar att de också kan vara ineffektiva. Det finns också ärenden som av olika skäl inte lämpar sig för digitala möten.

Sverige har haft många ärenden om mervärdesskattebrott eller så kallade momskaruseller om mycket stora belopp där Eurojust bistått med samordningsmöten och gemensamma utredningsgrupper. Vidare har Eurojust i dessa ärenden blivit länken till

Inom Eurojustsamarbetet har Sverige främst begärt hjälp av EU-länderna Frankrike, Spanien, Tyskland följt av Polen och Nederländerna. Från länder utanför EU efterfrågar Sverige mest hjälp från Storbritannien, Norge samt Schweiz och USA. Dessa länder har också åklagare placerade på Eurojust. Brotts typerna där hjälp efterfrågas från Sverige avser främst bedrägerier (inklusive moms- och it-bedrägerier), narkotikabrott och penningtvätt.

samarbetet med den Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) som inledde sitt arbete under 2021.

Överlag blir det allt vanligare att åklagare begär hjälp från Eurojust i ärenden om så kallade ransomwareattacker. Eurojust har tillsammans med Europol under året slagit till mot flera av de kriminella organisatorerna av dessa attacker.

Svenska enheten har arbetat med att utveckla verksamheten när det gäller ökade möjligheter att samarbeta med länder utanför EU men också utvecklat samarbetet med Europol och med andra medlemsstaters Eppo-åklagare samt tagit fram bättre metoder för att bekämpa till exempel ransomware, it-brott och krigsbrott. Svenska enheten har också under året bidragit till att sprida kunskapen om det europeiska samarbetet mot organiserad och grov brottslighet (EMPACT) i Sverige. Den svenska nationella medlemmen har under 2020–2021 varit ledamot i Eurojusts styrelse.

Myndighetens deltagande i nätverk

Riksåklagaren deltar i flera internationella nätverk tillsammans med andra riksåklagare i EU där olika gemensamma frågor avhandlas, framför allt på strategisk nivå.

Åklagarmyndigheten deltar även i flera internationella nätverk där operativa åklagare och andra experter inom myndigheten bidrar till utveckling inom respektive ämnesområde.

Under 2021, liksom 2020, har arbetet i de internationella nätverken kraftigt påverkats av den pågående pandemin. De flesta planerade möten, konferenser och utbildningar har antingen ställts in eller genomförts digitalt.

EU

Internationella riksåklagarmöten

Riksåklagaren deltar årligen i två olika forum för riksåklagare och andra åklagarrepresentanter från övriga medlemsstater inom EU där gemensamma strategiska frågor diskuteras, Consultative forum och NADAL.

Riksåklagaren deltog på Consultative forum där bland annat utmaningar för EU:s åklagarväsendens oberoende, digitaliseringen av rättsliga processer inom EU och Eppo:s första operativa erfarenheter och utmaningar diskuterades. NADAL ställdes in i år på grund av den pågående pandemin.

Vidare deltog riksåklagaren vid det nordiska riksåklagarmötet där bland annat behandlingen av brottsoffer och användning av teknisk bevisning (krypterade data) diskuterades.

Internationellt rättsligt samarbete

EJN (European Judicial Network) är ett nätverk av kontaktpunkter inom EU, framför allt åklagare och förundersökningsdomare, med uppgift att underlätta det straffrättsliga samarbetet inom unionen. EJN:s kontaktpunkter hjälper bland annat till med att upprätta direktkontakter mellan operativa åklagare och att tillhandahålla information. Åklagarmyndigheten har sex kontaktpunkter som deltar i nätverket.

EJN har under året arrangerat ett antal möten för kontaktpunkterna där bland annat praktiska frågor om införandet av EU:s rättsliga samarbete diskuterats. Vidare har två av myndighetens kontaktpunkter deltagit i möten med kontaktpunkter i västra Balkan i syfte att underlätta det straffrättsliga samarbetet. Under året har den svenska kontaktpersonen bidragit till EJN:s arbete med att uppdatera nätverkets webbplats och utforma informationsmaterial om nätverket.

Nätverket för gemensamma utredningsgrupper har som syfte att stödja praktikernas arbete i att upprätta och använda gemensamma utredningsgrupper (JIT). Sekretariatet för nätverket ligger hos Eurojust och nätverket och Eurojust samarbetar för att utveckla användningen av JIT. Myndighetens expert i nätverket har under året arbetat bland annat med utveckling av en ny version av den EU-gemensamma handboken JITs Practical Guide samt planeringen för en EU-gemensam plattform för digital bevisning och informationsdelning för JIT.

Grov organiserad brottslighet

Åklagarmyndigheten har deltagit i ett flertal olika konferenser och seminarier under året. Bland annat har myndigheten varit representerad på Nordiska ministerrådets seminarium om människohandel inom Norden och en myndighetsrepresentant har föreläst på en konferens i Reykjavik om hur man, från ett åklagarperspektiv, arbetar mot människohandel och människoexploatering.

It-brott och brott i it-miljö

EJCN (European Judicial Cybercrime Network) är ett nätverk för it-åklagare inom EU med uppgift att förbättra samarbetet inom EU vid it-brott och utredningar i it-miljöer. Trots pandemin har nätverket under året verkat genom digitala möten och kunnat fortsätta att fördjupa sig i rättsliga och praktiska frågor som till exempel datalagring, kryptering och så kallade ransomwareattacker.

Terrorism

Myndighetens nationella kontaktpersoner till Eurojust för frågor som rör terrorism har under året deltagit på det årliga nätverksmötet och där diskuterat bland annat internationella erfarenheter av terrorismrelaterade brottsutredningar samt rättsliga myndigheters roll när det gäller hantering av terrorismrelaterad information på internet.

Krigsbrott

The Genocide Network är ett nätverk för utredningar om folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Under det gångna året har det huvudsakliga arbetet avsett utredningar som hör samman med den väpnade konflikten i Syrien och Irak. Det operativa samarbete som sker genom nätverket har fördjupats genom att ytterligare ett FN-organ med syfte att samla in bevisning om de brott som begåtts i dessa områden knutits till nätverket. Inom nätverket, som har sitt sekretariat vid Eurojust, har

under året en svensk åklagare ingått i den styrande kommittén vilket medfört att Sverige fått ett större inflytande över nätverkets fokusområden och verksamhet.

Miljöbrott

Miljöbrott är ett prioriterat område inom EU. Myndigheten deltar genom sina specialiserade miljöbrottsåklagare i flera olika nätverk. Aktiviteterna består av att delta i och bidra till olika utbildningsinsatser och vara drivande i ett flertal arbetsgrupper om bland annat artskyddsbrott, illegalt avfall och illegala avfallstransporter, luftföroreningar samt straff och sanktioner. Under året har myndigheten bland annat bidragit med ett utbildningspass om avfallsbrottslighet vid en av dessa utbildningar.

Korruption

Åklagarmyndigheten deltar i samarbetet inom OECD och dess arbetsgrupp mot mutor. Arbetsgruppen, som möts kvartalsvis, har en central roll i att bevaka att medlemsstaterna implementerar och tillämpar OECD-konventionen inom området. Åklagarmyndigheten deltar också i ett nätverk inom OECD som består av åklagare och utredare som arbetar med internationella korruptionsärenden. Gruppen träffas regelbundet två gånger per år. Vid mötena diskuteras frågor som utredningsmetoder och lagstiftningsfrågor.

Myndigheten deltar vidare i det av IAP inrättade nätverket av korruptionsåklagare och i EU:s Antikorruptionsnätverk. Deltagandet hjälper till att i en mångfald av korruptionssystem, lagar och processer identifiera områden av gemensamt intresse och fungera som en bro mellan åklagare och andra antikorruptionsaktörer.

Åklagarmyndigheten har under året anslutit sig till FN:s nyinrättade antikorrupsionsnätverk för brottsbekämpande myndigheter var syfte bland annat är att underlätta kontakterna mellan brottsbekämpande myndigheter i kampen mot korruption.

Övriga världen

International Association of Prosecutors (IAP) består av åklagare från hela världen och har som syfte att vara en plattform för att gemensamt kunna arbeta för en världsomfattande effektiv, rättvis och oberoende åklagarverksamhet som utövas med respekt för mänskliga rättigheter.

Den planerade årskonferensen i Georgien, där åklagare från hela världen skulle ha samlats för att diskutera gemensamma frågor, ersattes av ett kortare digitalt årsmöte.

Myndigheten är även med i och har bidragit till att ta fram ett särskilt yttrande inom ramen för Consultative Council of European Prosecutors (CCPE), som är ett rådgivande organ till Europarådets ministerkommitté och består av åklagarrepresentanter från samtliga medlemsstater. Årets yttrande handlade om konsekvenserna av beslut från internationella domstolar och fördragsorgan om åklagarnas praktiska oberoende.

Åklagarmyndigheten anslöt under 2021 till EuroMedJustice Program, ett EU-finansierat projekt som syftar till att öka det strategiska och operativa samarbetet i brottmål mellan EU:s medlemsstater och "South Partner Countries", dvs. länderna på andra sidan Medelhavet (Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Libyen, Marocko, Palestina och Tunisien). Målet för programmet är att bygga upp kapaciteten för en hållbar samverkan och även medverka till att skydda medborgare i EU:s grannländer mot brottslighet, stärka deras rättsliga skydd och skydd för mänskliga rättigheter.

Civil krishantering och internationellt bistånd

Insatser inom civil krishantering

Åklagarmyndigheten har sedan 2014 i uppdrag av regeringen att ställa personal till förfogande och i övrigt bidra till internationell civil krishantering, främst inom ramen för FN, EU och OSSE, i enlighet med regeringens strategi för internationell civil krishantering. Vidare har myndigheten ett uppdrag att bidra till utvecklingssamarbete.

Åklagarmyndigheten har under året deltagit i ett övergripande myndighetssamarbete inom området. För att möta de krav som ställs i Sveriges nationella handlingsplan för kvinnor, fred och säkerhet har myndigheten deltagit i den arbetsgrupp som har bildats för ändamålet. Samtliga åklagare som sänds ut inom ramen för verksamheten internationell civil krishantering har bland annat fått utbildning om kvinnor, fred och säkerhet. Av myndighetens strategiska inriktning framgår att gendaspekten ska beaktas vid samtliga åtgärder inom civil krishantering och internationellt bistånd.

Åklagarmyndighetens verksamhet inom internationell civil

krishantering har påverkats av covid-19. Utsänd personal har under delar av året arbetat för sina respektive missioner från Sverige. Myndigheten har inte avbrutit något uppdrag i förtid, men pandemin har i viss omfattning påverkat möjligheten att nominera ny personal till uppdrag. Det har på grund av pandemin heller inte varit möjligt att liksom tidigare bidra med korttidsinsatser på plats.

Åklagarmyndigheten har bidragit med tre åklagare (två kvinnor och en man) i EU-missionen EUPOL COPPS i Palestina. Missionens arbete är inriktat på metodstöd och att bygga upp den palestinska myndigheten med åklagarväsendet som en av missionens motparter. Åklagarmyndighetens medverkan har under året i första hand bidragit till att främja jämställdhet inom det palestinska advokatsamfundet. Vidare har de svenska åklagarna bistått i arbetet med att nå en överenskommelse mellan flera myndigheter kring rätten till offentlig försvarare i rättsprocessen samt bistått inrikesministeriet med strategisk rådgivning med förslag till insatser från missionen för utveckling och analys av brottsbalken.

Tre åklagare från Åklagarmyndigheten (en man och två kvinnor) har under året haft tjänster i EU-missionen EUAM i Ukraina. De svenska åklagarnas medverkan har bidragit till reformarbetet av det ukrainska åklagarväsendet, där en genomgripande omorganisation pågår sedan hösten 2019. De utsända åklagarna har under året bidragit till arbetet som syftar till att förbättra åklagarnas arbetssituation, en ingående analys och förslag till åtgärder om HR-arbete, som bland annat inkluderar årliga utvärderingar av arbetssituationen, diskussioner och information om sexuella trakasserier etc. Vidare har åklagarna bidragit till att belysa frågor och utveckling av barnahus, utredning av barnärenden och it-brottslighet.

Insatser inom internationellt bistånd

Åklagarmyndigheten har under året fortsatt att delta i det myndighetsgemensamma SIDA-finansierade utvecklingsprojekt som pågått i Albanien i flera år och som syftar till att förbättra hanteringen av ungdomsbrott i rättskedjan. Med anledning av pandemin behövde arbetet delvis styras om och under första halvåret genomfördes aktiviteter digitalt. Under hösten har projektet dock kunnat implementeras enligt plan och tidigare uppskjutna aktiviteter har realiserats. Fokus i aktiviteterna har kunnat styras mer mot ökad myndighetssamverkan, vilket är ett av syftena med projektet.

Resurs- och kostnadsfördelning

Kostnaden för bidragen till internationell civil krishantering (enligt anslaget 1:1) uppgick 2021 till 3,5 miljoner kronor (6,4 miljoner kronor 2020) varav 2,4 miljoner kronor (5,2 miljoner kronor 2020) avsåg personalbidrag och 1,1 miljoner kronor (1,2 miljoner kronor 2020) avsåg insatsnära kostnader samt förvaltningskostnader. Verksamheten finansieras med medel som särskilt avsatts för ändamålet.

Kompetensförsörjning

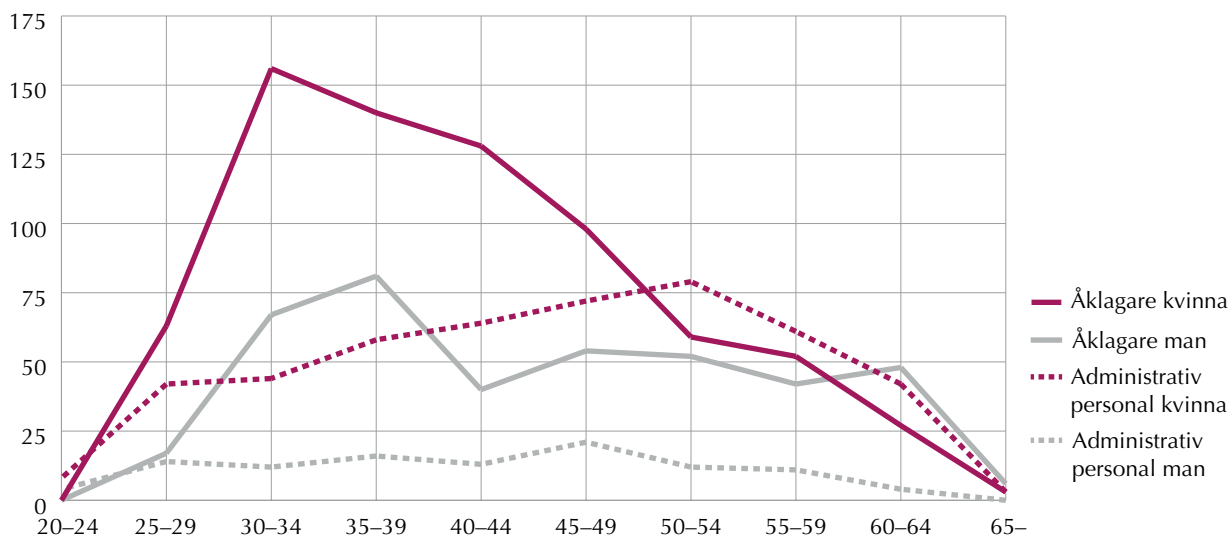
Personalstatistik

Antalet anställda på Åklagarmyndigheten är fler än föregående år. I december 2021 var 1 713 personer anställda (1 552 år 2020) inom Åklagarmyndigheten, varav 1 133 åklagare (1 032 år 2020) och 580 administrativ personal (520 år 2020). Andelen åklagare var 66 procent och andelen administrativ personal 34 procent. Av alla anställda inom myndigheten var 70 procent kvinnor och 30 procent män. Genomsnittligt antal anställda var 1 648 (1 543 år 2020) och antalet årsarbetskrafter var 1 449 (1 365 år 2020). Genomsnittligt antal kvinnliga åklagare var 63 procent och andelen manliga åklagare 37 procent.

Kvinnor och män på ledande poster

Andelen kvinnliga chefer inom Åklagarmyndigheten var vid årsskiftet 61 procent och manliga chefer 39 procent. Fördelningen bland kammarchefer och vice kammarchefer för 2021 var 45 procent kvinnliga chefer och 55 procent manliga chefer.

Diagram 14 Ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal år 2021

Åldersstruktur

Av *diagram 14* framgår ålders- och könsfördelning för åklagare och administrativ personal 2021. Medelåldern är 43 år, vilket är marginellt lägre jämfört med 2020. Se avsnittet *Fakta i korthet*.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom myndigheten var fortsatt låg under 2021. Sjukfrånvaron för alla anställda var 2,6 procent, vilket är lägre än föregående år (2,7 procent 2020). Av den totala sjukfrånvaron är 46 procent frånvaro under en sammanhängande tid om 60 dagar eller mer, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med

2020. Redovisning av total sjukfrånvaro per kön och åldersgrupp redovisas i tabell under *Fakta i korthet*.

En ekonomiskt och verksamhetsmässigt hållbar kompetensförsörjning

För att säkerställa en ändamålsenlig bemanning med god arbetsmiljö och bra arbetsförutsättningar har ett mål om minst 1 200 åklagare 2025 satts upp. Det stora budgettillskottet under 2021, med syftet att öka antalet åklagare för att nå en ändamålsenlig bemanning, har givit myndigheten utrymme att anställa fler än tidigare planerat vilket också genomförts. För att möta den ökade rekryteringstakten har rekryteringsprocesserna optimerats och ca 160 åklagare har rekryterats under 2021. Av de nyanställda kommer en del att tillträda efter årsskiftet varför de inte syns i statistiken över antalet anställda för 2021

Rekrytering, men främst introduktion och utbildning av nya åklagare, kommer fortsatt att vara en stor utmaning. Utöver den gemensamma utbildningen krävs det stora insatser för att säkerställa en professionell introduktion och handledning av de nya åklagarna. Introduktionen genomförs på respektive åklagarkammare av erfarna åklagare som redan har en hög arbetsbelastning.

Med den snabba tillväxten av åklagare kommer även den administrativa personalen att behöva utökas för att säkerställa en effektiv verksamhet. Statistiskt räknas även operativa åklagarrevisorer, analytiker och beredningsjurister till kategorin administrativ personal. Även antalet chefer kommer att behöva öka något.

Att ge den operativa verksamheten möjlighet att rekrytera flera olika kompetenser bedöms öka effektiviteten i åklagarverksamheten och även förbättra arbetsförutsättningarna för åklagarna.

Det höjda anslaget har i stor utsträckning förbrukats under 2021 då tillväxten varit hög. Kostnaderna kommer främst från det utökade antalet åklagare och övrig nödvändig administrativ personal men även andra satsningar som krävs för en tillväxt såsom exempelvis inom it.

Vidare har Åklagarmyndigheten ökat möjligheterna för åklagare att växeltjänstgöra på bland annat Nationella åklagaravdelningen och Utvecklingscentrum. Utöver detta kommer teamledaruppdrag att införas i den operativa åklagarverksamheten. Avsikten är bland annat att chefsåklagarna ska kunna avlastas en del arbetsuppgifter. Åtgärderna är en del i arbetet med att öka attraktiviteten för Åklagarmyndigheten som arbetsgivare och minska personalrörligheten.

Attrahera och rekrytera

Under året har 127 aspiranter påbörjat sin anställning. Notarier har även under 2021 kunnat förlägga sex månader av sin notarietjänstgöring vid en åklagarkammare; så kallade paketnotarier. Notarietjänstgöringen inom myndigheten ger en bra möjlighet att visa upp åklagararbetet för unga jurister. Under året har endast en paketnotarie tjänstgjort vid myndigheten på grund av pandemin.

I en undersökning som företaget Universum genomfört bland studenter vid juristprogrammet kom Åklagarmyndigheten på

Utöver åklagare har myndigheten även sett över hur stödet till åklagarna i utredningsarbetet kan utvecklas. En försöksverksamhet med analytiker på Nationella åklagaravdelningen har slutförts med gott resultat varför funktionen har permanenteras och en utvidgning diskuteras. Rekryteringen av revisorer har fortsatt för ytterligare öka förmågan att återta brottsvinster och utreda mer komplicerade ärenden. Utöver dessa befattningar har beredningsjurister anställts för att avlasta och biträda åklagarna med olika arbetsuppgifter.

andra plats bland de arbetsgivare där studenterna helst vill arbeta efter sin examen. Universum har även genomfört undersökningar bland unga jurister som har upp till åtta års arbetslivserfarenhet samt för seniora jurister med över åtta års arbetslivserfarenhet. Bland unga jurister hamnade Åklagarmyndigheten på en tionde plats över attraktiva arbetsplatser och bland seniora jurister avancerade Åklagarmyndigheten från elfte plats 2020 till femte plats 2021.

Samtliga universitet som har en juristutbildning erbjuder möjligheter till kontakt mellan studenter och företag och organisationer. Myndigheten har därför under året deltagit vid arbetsmarknadsdagar för att skapa intresse för Åklagarmyndigheten och åklagaryrket. Ett flertal filmer som presenterar åklagarens arbete har också tagits fram. För att öka möjligheterna för juriststudenter att få träffa åklagare har föreläsningar om åklagarnas operativa arbete arrangerats på olika universitet och studiebesök har anordnats på Åklagarmyndighetens huvudkontor. Det har också ordnats en digital föreläsning på Facebook. Åklagare från lokala åklagarkammare och medarbetare på huvudkontoret har medverkat i dessa aktiviteter.

Åklagarmyndigheten har återkommande haft arbetsgivarsamarverkan med Ekobrottsmyndigheten om arbetsgivarpolitiska frågor, bland annat lönepolitik och kompetensförsörjning mellan myndigheterna.

Chefsutveckling och chefsförsörjning

Inom ramen för projektet chef i Åklagarmyndigheten har delprojektet chefsrekrytering avslutats under 2021. Projektet har resulterat i en ny process för chefsrekrytering. Processen omfattar rekrytering till samtliga chefsanställningar inom myndigheten.

Målet är att ett utvecklande ledarskap ska bedrivas i myndigheten och med det som utgångspunkt har ledarkriterier formats. Ledarkriterierna utgår från den så kallade femfaktormodellen och är den yttre ramen för innehållet i de olika kravprofilerna.

Med utgångspunkt i ledarkriterierna har också referensguider, intervjuguider och en guide för yttrande arbetats fram.

Myndigheten har även under 2021 fortsatt att genomföra aktiviteter som syftar till att säkerställa chefsförsörjning på lång sikt. Genom att erbjuda utbildning och utveckling är målet att skapa ett ökat intresse för att söka sig till en chefskarriär. Myndigheten har även samverkat med andra myndigheter i chefsutvecklingsfrågor genom att delta i olika dialoggrupper och i Skatteverkets mentorsprogram, både som mentorer och som adepter. Åklagarmyndigheten har också haft chefer som deltagit i externa chefsprogram.

Under 2021 har en chefsutvecklare anställts. Syftet är att intensifiera arbetet med chefsutveckling och chefsförsörjning samt att skapa förutsättningar för att arbeta mer strategiskt och långsiktigt med chefsutveckling på de olika chefsnivåerna i myndigheten.

Utbildning

Åklagarmyndigheten bedriver en omfattande intern utbildningsverksamhet, där lärarledd platsutbildning under lång tid varit den vanligaste undervisningsformen. Under 2021 har ett arbete påbörjats med att ställa om till ett mer varierat lärande, vilket innebär att distans- och digitala utbildningar, såsom filmer och e-utbildningar, delvis ersätter platsutbildningar. Eftersom det inom flera rättsområden finns behov av att bygga nätverk, fördjupa sig och utbyta erfarenheter mellan deltagarna kommer dock platsutbildning även fortsättningsvis att utgöra grunden i myndighetens utbildningsverksamhet.

Mot bakgrund av covid-19 har en hel del av de planerade platsutbildningarna genomförts på distans medan andra ställts in. Antalet utbildningsdagar per åklagare var 5,5 dagar under 2021 jämfört med 3,3 dagar under 2020. För administrativ personal genomfördes 1,5 dagar per anställd under 2021 jämfört med 1,1 utbildningsdagar 2020.

Under 2021 har ett mycket stort antal nya åklagare anstälts i myndigheten, vilket medfört att det bildats vissa väntetider för nyanställda åklagare att få påbörja den obligatoriska grundutbild-

ningen, som innehåller ca 75 lärarledda platsutbildningsdagar och har haft sin nuvarande utformning sedan 1999.

Under året har en större översyn av åklagarnas grundutbildning slutförts och inom ramen för denna har det lämnats förslag om en ny grundutbildning som syftar till att vara modern, hålla en fortsatt hög kvalitet och ha ett större fokus på arbetsintegrerat lärande. Beslut beräknas fattas innan sommaren 2022. Målet är att en ny grundutbildning ska kunna lanseras 1 januari 2023.

Vid sidan om åklagarnas grundutbildning har en del andra utbildningar genomförts under 2021 för administratörer, chefer och erfarna åklagare. Förutom webinarier, som riktat sig till olika yrkeskategorier, har utbildningar hållits om bland annat modern processföring, hemliga tvångsmedel, våld i parrelation, ungdomsbrott, övergrepp mot barn och ledarskap. Därutöver har alla arbetsplatser kunnat ansöka om finansiering av lokala utbildningsinsatser för att möta akuta utbildningsbehov.

Under 2021 har en ny gemensam introduktionsutbildning för alla nyanställda tagits fram. Den ska erbjudas alla som börjar efter den 1 januari 2022. Den nya introduktionsutbildningen ska genomföras under de första tre månaderna som anställd i myndigheten. Det pågår också ett arbete med att ta fram nya grundutbildningar för administratörer och chefer. Under hösten varje år genomförs en behovsinventering, där samtliga arbetsplatser får möjlighet att lämna synpunkter om utbildningsutbudet. Resultatet av behovsinventeringen ligger sedan till grund för den prioritering av utbildningsutbudet som sker i myndighetens utbildningsråd.

Internationellt utbyte och utbildning

Åklagarmyndigheten är medlem i European Judicial Training Network (EJTN) och kan därmed vanligtvis skicka och ta emot deltagare inom ramen för de olika internationella utbyten och utbildningar som EJTN anordnar. Med anledning av covid-19 har merparten av utbytena och utbildningarna ställts in under 2021.

Arbetsmiljö och friskvård

Myndigheten genomför en medarbetarundersökning vartannat år. Syftet med medarbetarundersökningen är att skapa ett underlag för strategiska beslut på myndighetsnivå. Under hösten 2021 genomfördes medarbetarundersökningen och arbetet med resultatet är påbörjat. Övergripande kan konstateras att undersökningen bekräftar den goda sociala och kollegiala arbetsmiljön samt att medarbetarna anser att de har meningsfulla arbetsuppgifter. Medarbetarna upplever vidare att myndigheten bedriver ett bra säkerhetsarbete. Något som förstärktes i årets medarbetarundersökning är upplevelsen av ett gott ledarskap. Kvarstående utvecklingsområden är en fortsatt hög arbetsbelastning för åklagare och chefer samt att balansen mellan arbete och fritid inte ligger på en önskvärd nivå. För att på sikt minska arbetsbelastningen för åklagarna har en omfattande rekrytering av aspiranter genomförts under de senaste åren. Behovet att öka antalet åklagare bedöms kvarstå de närmaste åren. Under pandemin har cheferna haft en särskilt ansträngd arbetssituation. För att förbättra förutsättningarna för cheferna kommer myndigheten behöva vidta flera åtgärder, bland annat renodling av chefsrollen.

Metodstödet arbetsmiljöuppföljning genomförs två gånger per år och är en förstärkning av den dagliga dialogen, med fokus på den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Undersökningen består av tio frågor som besvaras icke-anonymt. Medarbetarundersökningen och arbetsmiljöuppföljningen ska tillsammans öka förutsättningarna för att bedriva ett effektivt systematiskt och kontinuerligt arbetsmiljöarbete.

Även under 2021 har många av myndighetens medarbetare arbetat på distans. För att skapa goda arbetsförutsättningar har myndigheten vidtagit flera åtgärder som exempelvis ett tillfälligt justerat arbetstidsavtal med en utvidgat flexram. Tack vare moderna och effektiva it-system har hemarbetet fungerat bra och erbjudit i allt väsentligt goda förutsättningar för en effektiv verk-

samhet. En arbetsgrupp har under året utvärderat hur distansarbetet fungerat under pandemin med syftet att tillvarata erfarenheterna och omsätta det i ett flexibelt arbetssätt i framtiden.

En revision av arbetsmiljöarbetet i myndigheten har genomförts under året, varvid vissa förbättringsbehov har identifierats och kommer att omhändertas under kommande år.

Likabehandling

Under 2021 har en ny likabehandlingsplan tagits fram för 2021–2023. Fokus har legat på att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp följande fem områden:

- Arbetsförhållanden
- Bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor
- Rekrytering och befordran
- Utbildning och annan kompetensutveckling
- Möjlighet att förena arbete och föräldraskap

Merparten av Åklagarmyndighetens arbetsplatser har under året haft aktiviteter med likabehandlingsfrågor som tema.

Myndigheten har ett antal anställda som utöver sina ordinarie arbetsuppgifter har till uppgift att främja mångfaldsarbetet, så kallade mångfaldsinspiratörer.

Åklagarmyndigheten tog 2019 fram ett aktivitetspaket med olika övningar för att belysa och diskutera frågor som rör trakasserier, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier. Avsikten har varit att aktivitetspaketet skulle genomföras under 2020, men som på grund av pandemin genomfördes först hösten 2021.

Under hösten 2021 gjordes en lönekartläggning tillsammans med de fackliga organisationerna.

Vid årsskiftet 2020/2021 genomfördes en uppföljning av resultatet av medarbetarenkäten inom området likabehandling i form av en enkät till samtliga medarbetare. Resultatet analyserades och följs upp genom fortsatt långsiktigt arbete. Åklagarmyndigheten kommer att fortsätta att utbilda medarbetare och chefer inom likabehandling.

Säkerhet

Säkerhetsarbetet har inriktats på att minska riskerna och otryggheten i verksamheten, identifiera möjliga framtida risker, förbättra den administrativa säkerhetsstrukturen samt skapa ökat förtroende hos de anställda för myndighetens säkerhetsarbete och krishantering.

Myndigheten har ett eget incidentrapporteringsystem. Totalt har cirka 150 rapporter inkommit under året. Antalet rapporterade incidenter är i nivå med föregående år. I huvudsak rör sig 2021 års rapporter om hot och trakasserier som framförts direkt eller indirekt. Cirka hälften av de personsäkerhetsrelaterade incidenterna inträffar på eller i anslutning till den ordinarie arbetsplatsen och cirka en tredjedel i anslutning till domstolsförhand-

ling. Ett par högriskärenden har krävt omfattande åtgärder från både Åklagarmyndigheten och polisens personsäkerhetsgrupper för de enskilda medarbetarna, och i vissa fall även för deras familjer.

Myndigheten har deltagit i ett projekt inom ramen för den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet. Syftet med projektet är att stärka vårt gemensamma arbete med medarbetarskyddet. Projektresultatet har rapporterats vid årets slut till Operativa rådet och kommer att implementeras vid respektive myndighet under 2022.

En översyn har genomförts av det fysiska skyddet i myndighetens lokaler.

En detaljprojektering med efterföljande åtgärder genomförs för närvarande i de lokaler som har störst behov av säkerhetsfrämjande åtgärder samt för de lokaler som av andra skäl byggs om eller är nya. Målet är att myndighetens alla lokaler inom fyra år ska vara uppdaterade till en ny och gemensam säkerhetsstandard.

En anpassning av myndighetens säkerhetsskydd pågår utifrån både förändringar i omvärlden och ny lagstiftning. Vidare pågår ett arbete med att ta fram en totalförsvarsplan för myndigheten.

Fakta i korthet

Verksamhetsstatistik

ANTAL INKOMNA OCH AVSLUTADE ÄRENDEN	2021	2020	2019
Inkomna ärenden	182 734	181 394	171 908
Avslutade ärenden	189 034	186 498	176 246

ANTAL INKOMNA OCH BESLUTADE BROTTSMISSTANKAR	2021	2020	2019
Inkomna brottsmisstankar	428 671	457 244	436 717
varav kvinna	83 618	88 498	80 325
varav man	342 581	366 151	353 574
varav okänd	2 472	2 595	2 818
Beslutade brottsmisstankar	439 654	472 398	445 384
varav kvinna	85 538	92 256	81 417
varav man	351 349	377 378	361 330
varav okänd	2 767	2 764	2 637

EJ REGISTRERADE BROTTSMISSTANKAR (TEMPORÄRA LÖSNINGEN)	2021	2020	2019
Beslutade brottsmisstankar	2 608	6 536	139

ANTAL INKOMNA OCH BESLUTADE BROTT	2021	2020	2019
Inkomna brott utan brottsmisstankar	26 209	24 179	23 819
Beslutade brott	29 725	28 510	27 600

ANTAL INKOMNA BROTTSMISSTANKAR PER BROTTSGRUPP OCH FÖRUNDESRÖKNINGSLEDARSKAP

BROTTSGRUPP	2021		2020		2019	
	Polisledd förundersökning*	Åklagarledd förundersökning	Polisledd förundersökning*	Åklagarledd förundersökning	Polisledd förundersökning*	Åklagarledd förundersökning
Våldsbrott	5 705	43 501	6 162	44 918	6 321	43 073
Brott mot frihet och frid	8 320	46 498	8 049	45 306	8 438	44 727
Sexualbrott	2 143	16 725	1 538	15 602	1 578	13 469
Tillgreppsbrott	25 448	15 268	27 049	18 262	26 514	19 427
Skadegörelsebrott	3 977	4 099	4 677	4 343	3 984	4 245
Förmögenhetsbrott	35 305	25 624	38 335	29 691	27 619	31 220
Narkotikabrott	56 363	13 951	61 680	16 394	59 800	15 435
Trafikbrott	58 015	3 777	63 063	4 669	62 619	4 826
Miljö- och arbetsmiljöbrott	191	2 843	358	2 828	297	2 814
Övriga brott	23 932	36 986	25 704	38 616	23 651	36 660
Total	219 399	209 272	236 615	220 629	220 821	215 896

*I det som benämns som polisledd förundersökning ingår även förundersökningar ledda av andra utredande myndigheter, främst Tullverket.

BESLUTADE BROTTSMISSTANKAR PER BESLUTSGRUPP	2021	2020	2019
Beslutade brottsmisstankar	439 654	472 398	445 384
<i>Förundersökning inleds inte</i>	6 808	6 235	6 119
<i>Förundersökning läggs ned</i>	123 619	129 243	118 689
<i>Åtal väcks inte</i>	22 111	23 710	18 089
<i>Lagföringsbeslut</i>	227 825	249 674	236 708
- <i>Åtal</i>	179 959	195 330	180 379
- <i>Företagsbot</i>	631	480	458
- <i>Strafföreläggande</i>	33 688	39 449	42 009
- <i>Åtalsunderlåtelse</i>	13 547	14 415	13 862
<i>Övriga beslut</i>	59 291	63 536	65 779
- <i>Förundersökningsledning överlämnas till utredande myndighet</i>	33 423	35 995	37 825
- <i>Brottsmisstanken avslutas</i>	22 021	23 658	24 184
- <i>Övriga</i>	3 847	3 883	3 770

FÖRUNDESKNINGSBEGRENSNINGAR	2021	2020	2019
Förundersökning inleds inte	6 808	6 235	6 119
Antal förundersökningsbegränsningar	3 655	3 652	3 618
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning inleds	53,7%	58,6%	59,1%
Förundersökning läggs ned	123 619	129 243	118 689
Antal förundersökningsbegränsningar	19 100	20 852	17 803
Andel förundersökningsbegränsningar av beslutet att förundersökning läggs ned	15,5%	16,1%	15,0%

BROTTSMISSTANKAR I BALANS	2021	2020	2019
Brottsmisstankar i balans	158 263	166 934	155 242
<i>Förundersökning ej inledd</i>	460	376	478
<i>Förundersökning pågår</i>	73 311	75 321	77 587
<i>Förundersökning redovisad</i>	16 059	15 493	17 257
<i>Åtal väckt</i>	68 433	75 744	59 920

TIDER	2021	2020	2019
Genomströmningstid (dagar) från inkommen anmälan till beslut	139,4	143,8	140,6
Beslutstid (dagar) från inkommet beslutsunderlag till beslut	18,8	17,7	19,2

LAGFÖRING	2021	2020	2019
Antal brottsmisstankar som har lett till lagföring	227 825	249 674	236 708
Andel brottsmisstankar som har lett till lagföring	59,9%	61,1%	62,4%
Antal personer med lagföringsbeslut	118 739	120 248	111 774
<i>varav kvinna</i>	20 918	20 956	18 602
<i>varav man</i>	97 384	98 984	92 913
<i>varav okänd</i>	437	308	259
Andel personer med lagföringsbeslut	65,3%	65,2%	65,7%
Mistänkta personer totalt	181 877	184 477	170 221
<i>varav kvinna</i>	36 754	36 948	33 119
<i>varav man</i>	143 070	145 497	135 117
<i>varav okänd</i>	2 053	2 032	1 985

ANDEL HÅLLNA BESLUTSFRISTER	2021	2020	2019
Lagstadgade beslutsfrister för unga lagöverträdare	56,8%	56,4%	57,7%
Lagstadgade beslutsfrister för brott mot barn	61,8%	59,5%	58,2%

PENNINGTVÄTT, ÅTGÄRDER FÖR TILLGÅNGSSÄKRING OCH FÖRVERKANDE	2021	2020	2019
Tillgångssäkring, antal ärenden	710	587	439
Förverkandeyrkanden, antal ärenden	163	155	58

BROTTSUTBYTE	2021	2020	2019
Antal ärenden med förverkandeyrkanden	1 036	970	848
Antal förverkandeyrkanden	1 567	1 389	1 402
Förverkandeyrkanden, belopp (mnkr)	1 695	404	134
Finansiella utredningar	1 358	1 342	1 181
Antal yrkanden om kvarstad	88	109	127

ANTAL HÄKTADE PERSONER VARAV HÄKTADE PERSONER MED RESTRIKTION FÖRSTA HÄKTNINGSDAGEN PER ÅLDERSGRUPP	2021	2020	2019
Häktade personer	9 828	10 498	10 047
<i>varav 15–17 år</i>	160	139	198
<i>varav 18–20 år</i>	1 047	1 178	1 160
<i>varav 21 år eller äldre</i>	8 621	9 181	8 689
Antal personer med restriktion	7 271	7 578	6 843
<i>varav 15–17 år</i>	155	131	190
<i>varav 18–20 år</i>	945	1 021	962
<i>varav 21 år eller äldre</i>	6 171	6 426	5 691

ANTAL HÄKTADE PERSONER VARAV HÄKTADE PERSONER MED RESTRIKTION FÖRSTA HÄKTNINGSDAGEN PER KÖN	2021	2020	2019
Häktade personer	9 828	10 498	10 047
<i>varav kvinna</i>	736	733	742
<i>varav man</i>	9 092	9 765	9 305
Antal personer med restriktion	7 271	7 578	6 843
<i>varav kvinna</i>	569	532	515
<i>varav man</i>	6 702	7 046	6 328

Personalstatistik

ANTAL ANSTÄLLDA OCH ÅRSARBETSKRAFTER	2021	2020	2019
Totalt antal anställda per den 31 december	1 713	1 552	1 496
<i>varav åklagare</i>	1 133	1 032	992
<i>varav administrativ personal</i>	580	520	504
Andel kvinnor	70,0%	69,0%	68,0%
Andel män	30,0%	31,0%	32,0%
Genomsnittligt antal anställda	1 648	1 543	1 450
Genomsnittligt årsarbetskrafter	1 449	1 365	1 264

ÅLDERSSTRUKTUR ANSTÄLLDA	2021	2020	2019
Baserat på antal anställda per den 31 december			
Total medelålder	43,1	43,8	43,9
Åklagare	42,4	43,2	43,6
<i>Kvinnor</i>	41,0	41,6	42,2
<i>Män</i>	45,0	45,9	45,8
Administrativ personal	44,5	44,8	44,6
<i>Kvinnor</i>	45,1	45,3	45,1
<i>Män</i>	41,8	42,8	42,5

SJUKFRÅNVARO, ANDEL AV TOTAL ARBETSTID	2021	2020	2019
Totalt anställda	2,6%	2,7%	3,2%
<i>Yngre än 30 år</i>	2,3%	1,9%	3,9%
<i>30–49 år</i>	2,3%	2,3%	2,7%
<i>50 år och äldre</i>	3,1%	3,7%	4,1%
Kvinnor	2,8%	2,9%	3,8%
<i>Kvinnor yngre än 30 år</i>	2,6%	2,1%	4,5%
<i>Kvinnor 30–49 år</i>	2,5%	2,7%	3,3%
<i>Kvinnor 50 år och äldre</i>	3,5%	3,6%	4,9%
Män	2,0%	2,2%	1,9%
<i>Män yngre än 30 år</i>	1,4%	1,0%	0,9%
<i>Män 30–49 år</i>	1,8%	1,2%	1,3%
<i>Män 50 år och äldre</i>	2,4%	3,8%	2,9%

Statistik över intäkter och kostnader

FÖRDELNING AV INTÄKTER OCH KOSTNADER PER VERKSAMHET	2021	2020	2019
Utredning och lagföring			
Intäkter, mnkr	1 800	1 665	1 569
<i>varav intäkter av anslag, mnkr</i>	1 765	1 630	1 538
<i>varav övriga intäkter, mnkr</i>	34	34	31
Kostnader, mnkr	1 800	1 665	1 569
Rättsutveckling och rättslig styrning			
Intäkter, mnkr	69	71	70
<i>varav intäkter av anslag, mnkr</i>	68	69	69
<i>varav övriga intäkter, mnkr</i>	1	1	1
Kostnader, mnkr	69	71	70

KOSTNAD PER BROTTSMISSTANKE, KR	2021	2020	2019
Kostnad per beslutad brottsmisstanke	4 093	3 738	3 522

KOSTNAD PER BROTTSMISSTANKE OCH BROTTSGRUPP, KR	2021	2020	2019
Våldsbrott	8 529	8 171	7 475
Brott mot frihet och frid	3 254	3 228	3 344
Sexualbrott	9 764	10 444	9 707
Tillgreppsbrott	4 620	3 939	4 430
Skadegörelsebrott	2 469	2 194	1 902
Förmögenhetsbrott	2 870	2 026	2 685
Narkotikabrott	3 762	2 652	2 629
Trafikbrott	1 576	1 253	1 200
Miljö- och arbetsmiljöbrott	13 589	15 029	15 355
Övriga brott	3 170	2 744	2 584

Finansiell redovisning

Resultaträkning

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2021	2020
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag		1 833 444	1 699 725
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	32 006	29 844
Intäkter av bidrag	2	3 499	5 927
Finansiella intäkter	3	1	5
SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER		1 868 950	1 735 501
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	4	-1 510 567	-1 422 714
Kostnader för lokaler	5	-133 057	-124 029
Övriga driftkostnader	6	-174 507	-148 310
Finansiella kostnader	7	-5	-18
Avskrivningar och nedskrivningar	8	-50 814	-40 428
SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER		-1 868 950	-1 735 501
VERKSAMHETSUTFALL		0	0
TRANSFERERINGAR			
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		0	40
Lämnade bidrag		0	-40
SALDO		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING		0	0

Balansräkning

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Balanserade utgifter för utveckling	9	0	4 725
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	11 214	5 660
SUMMA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		11 214	10 384
MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	23 818	25 812
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	95 878	76 684
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		119 696	102 496
FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Andra långfristiga fordringar	13	90	80
SUMMA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		90	80
KORTFRISTIGA FORDRINGAR			
Kundfordringar		27	79
Fordringar hos andra myndigheter	14	33 270	18 674
Övriga kortfristiga fordringar		28	14
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR		33 325	18 767
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Förutbetalda kostnader		88 224	79 285
Upplupna bidragsintäkter		1 184	247
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	15	89 408	79 532
AVRÄKNING MED STATSVERKET	16	-11 787	-35 706
KASSA OCH BANK			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	17	151 010	160 221
SUMMA KASSA OCH BANK		151 010	160 221
SUMMA TILLGÅNGAR		392 956	335 774

Balansräkning

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	NOT	2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
MYNDIGHETSKAPITAL			
Statskapital	18	176	176
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
SUMMA MYNDIGHETSKAPITAL		176	176
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	5 974	6 457
Övriga avsättningar	20	16 279	14 471
SUMMA AVSÄTTNINGAR		22 253	20 928
SKULDER M.M.			
Lån i Riksgäldskontoret	21	128 950	109 883
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		49 241	41 087
Leverantörsskulder		47 677	23 957
Övriga kortfristiga skulder	22	24 571	23 074
SUMMA SKULDER M.M.		250 439	198 002
PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER			
Upplupna kostnader	23	116 911	116 235
Oförbrukade bidrag	24	3 177	435
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		120 088	116 669
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		392 956	335 774
ANSVARSFÖRBINDELSER:		Inga	Inga

Anslagsredovisning

REDOVISNING MOT ANSLAG 2021

BELOPP I TUSENTAL KRONOR

Anslag	not 25	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	In-dragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter*	Utgående överföringsbelopp
UTGIFTSOMRÅDE 4. RÄTTSVÄSENDET							
1:3	Åklagarmyndigheten (Ramanslag)						
ap. 1	Åklagarmyndigheten (ram)	38 682	1 808 907		1 847 589	1 830 995	16 594
UTGIFTSOMRÅDE 7. INTERNATIONELLT BISTÅND							
1:1	Biståndsverksamhet (Ramanslag)						
ap. 44	Internationell civil kris- hantering – del till Åklagar- myndigheten (ram)	2 386	8 500	-2 131	8 755	3 482	5 273
SUMMA ANSLAG		41 068	1 817 407	-2 131	1 856 344	1 834 477	21 867

* Intäkter av anslag är enligt resultaträkningen 1 833 444 tkr. I summan 1 833 444 tkr ingår en minskning av semesterlöneskulden av semesterdagar från 2008 eller tidigare med 1 033 tkr. Summan utgifter 1 834 477 tkr är därmed 1 033 tkr högre jämfört med intäkter av anslag enligt resultaträkningen.

** Det låga anslagsutfallet för anslaget ap 44 förklaras av den pågående pandemin, som inneburit en osäkerhet kring utlandstjänstgöring och försvårat möjligheten att nominera personal till relevanta tjänster. Pandemin har också förhindrat genomförande av förberedande utbildning m.m., vilket även det inneburit minskade kostnader för insatsnära verksamhet.

FINANSIELLA VILLKOR

1:1 Biståndsverksamhet (Ramanslag)

PERSONALBIDRAG (HÖGST) 7 500

Utnyttjad 2 386

INSATSNÄRA VERKSAMHET (HÖGST)

1 000

Utnyttjad 30

FÖRVALTNINGSKOSTNADER (HÖGST)

1 100

Utnyttjad 1 066

Tilläggsupplysningar och noter

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

ALLMÄNT

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

VÄRDERING AV FORDRINGAR OCH SKULDER

Fordringar är värderade till det belopp som beräknas bli betalt. Skulder är upptagna till nominella belopp.

PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER

Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr.

VÄRDERING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar.

Från och med 2021 har beloppsgränsen för att redovisa förbättringsutgifter på annans fastighet som anläggningstillgång höjts från ett halvt prisbasbelopp till 100 000 kronor.

Anläggningstillgångar skrivs av linjärt över den ekonomiska livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Balanserade utgifter för utveckling	5 år
Datorer och kringutrustning	3 år
Servrar	3–5 år (beroende på typ av server)
Licensavgift och motsvarande för anskaffning av dataprogram	3–5 år (beroende på typ av licens och avtalstid)
Bilar, kontorsmaskiner, systemprogramvaror	5 år
Möbler, telefonväxlar, larmanläggningar, datanät	10 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Anpassas till hyreskontraktets längd eller till förväntad nyttjandeperiod

Noter

Noter till Resultaträkningen

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021	2020
NOT 1. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR		
<i>Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen</i>		
Ekobrottsmyndigheten administrativa tjänster m.m.	29 926	28 132
Övriga intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	1 926	1 320
<i>Övriga intäkter</i>	<i>154</i>	<i>392</i>
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	32 006	29 844
NOT 2. INTÄKTER AV BIDRAG		
Bidrag från myndigheter, EU:s institutioner m.m.	3 499	5 927
SUMMA INTÄKTER AV BIDRAG	3 499	5 927
NOT 3. FINANSIELLA INTÄKTER		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret (negativ ränta)	0	5
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	0	0
Övriga finansiella intäkter	1	0
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER	1	5
NOT 4. KOSTNADER FÖR PERSONAL		
Personalkostnaderna har ökat med cirka 87,8 miljoner kronor i förhållande till 2020, vilket motsvarar en ökning med 6,2 procent. Lönekostnaderna har ökat till följd av att antalet anställda har ökat samt lönerrevision. Kostnaderna för utbildning har ökat i förhållande till 2020 då en stor del av utbildningsverksamheten bedrevs på distans eller alternativt behövde ställas in till följd av pandemin. Konsultarvoden till uppdragstagare uppgår till 1,1 procent av lönesumman.		
Lönekostnader, exklusive avgifter	909 563	866 506
<i>varav konsultarvoden till uppdragstagare</i>	<i>10 102</i>	<i>9 922</i>
Avtalade sociala avgifter	569 888	529 132
Övriga personalkostnader	31 116	27 076
SUMMA KOSTNADER FÖR PERSONAL	1 510 567	1 422 714
NOT 5. KOSTNADER FÖR LOKALER		
Kostnaderna för lokaler har ökat med 9,0 miljoner kronor jämfört med 2020, vilket motsvarar en ökning med 7,3 procent. Ökningen beror till största delen på villkorsändringar i befintliga hyreskontrakt samt viss utökning av lokalytan. Kostnader för genomförda lokalanpassningar, översyn av localsäkerhet och något högre elkostnader har också påverkat utfallet.		
SUMMA KOSTNADER FÖR LOKALER	133 057	124 029

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021	2020
NOT 6. ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER		
Övriga driftkostnader har ökat med 26,1 miljoner kronor jämfört med 2020, vilket motsvarar en ökning med 17,6 procent. Ökningen avser främst it-verksamheten där konsultkostnaderna samt kostnader för licenser och underhållsavtal ökat. Övriga konsultkostnader har också ökat något. Kostnaderna för resor är fortsatt betydligt lägre jämfört med tiden före pandemin.		
SUMMA ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	174 507	148 310
NOT 7. FINANSIELLA KOSTNADER		
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	0
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret (negativ ränta)	0	8
Övriga finansiella kostnader	5	10
SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER	5	18
NOT 8. AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR		
Avskrivningskostnaderna har ökat främst beroende på tillkommande investeringar i it-utrustning.		
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNINGAR	50 814	40 428

Noter till Balansräkningen

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021-12-13	2020-12-31
NOT 9. BALANSERADE UTGIFTER FÖR UTVECKLING		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	128 180	128 180
Årets balanserade utgifter för utvecklingsverksamhet	0	0
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	–	–
Utgående anskaffningsvärde	128 180	128 180
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-123 455	-118 576
Årets avskrivningar	-4 725	-4 879
Korrigerig av avskrivningar (utrangeringar)	–	–
Utgående avskrivningar	-128 180	-123 455
BOKFÖRT RESTVÄRDE	0	4 725

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021-12-31	2020-12-31
NOT 10. RÄTTIGHETER OCH ANDRA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	52 560	48 935
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	8 183	3 625
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-4 272	–
Utgående anskaffningsvärde	56 471	52 560
Akkumulerade avskrivningar (IB)	-46 900	-44 625
Årets avskrivningar	-2 629	-2 275
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	4 272	–
Utgående avskrivningar	-45 257	-46 900
BOKFÖRT RESTVÄRDE	11 214	5 660
NOT 11. FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	70 582	57 346
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	6 912	14 276
Tillgångar flyttade från anläggningsgrupp maskiner, inventarier, installationer m.m.	878	–
Avgående tillgångar (utrangerade tillgångar)	-1 417	-1 040
Utgående anskaffningsvärde	76 955	70 582
Anskaffningsvärde pågående förbättringsarbeten	609	3 524
Pågående förbättringsarbeten, årets utgifter	-498	-2 915
Utgående anskaffningsvärde för pågående arbete	111	609
Akkumulerade avskrivningar (IB)	-45 379	-38 669
Korrigerig anläggningsgrupp (jfr ovan)	-878	–
Årets avskrivningar	-8 408	-7 692
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	1 417	982
Utgående avskrivningar	-53 248	-45 379
BOKFÖRT RESTVÄRDE	23 818	25 812

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021-12-31	2020-12-31
NOT 12. MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER, M.M.		
Ökningen av bokfört restvärde mellan åren hänför sig i första hand till investeringar i it-utrustning.		
Tillgångarnas anskaffningsvärde (IB)	229 489	215 293
Tillkommande tillgångar (årets anskaffning)	54 360	33 087
Avgående tillgångar (sålda, utrangerade tillgångar)	-34 330	-18 891
Utgående anskaffningsvärde	249 519	229 489
Ackumulerade avskrivningar (IB)	-152 805	-145 858
Årets avskrivningar	-35 051	-25 576
Korrigerig av tidigare års avskrivningar (utrangeringar)	34 215	18 629
Utgående avskrivningar	-153 641	-152 805
BOKFÖRT RESTVÄRDE	95 878	76 684
NOT 13. ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR		
Hysesdeposition	90	80
SUMMA ANDRA LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR	90	80
NOT 14. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER		
Mervärdesskattefordran	22 645	16 110
Övriga fordringar hos andra myndigheter	10 625	2 564
SUMMA FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	33 270	18 674
NOT 15. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER		
Förutbetalda hyror	33 824	31 228
Upplupna bidragsintäkter	1 184	247
Övriga förutbetalda kostnader	54 400	48 057
SUMMA PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	89 408	79 532

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021-12-31	2020-12-31
NOT 16. AVRÄKNING MED STATSVERKET		
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
INGÅENDE BALANS	85	125
Redovisat mot anslag	3 482	6 369
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-618	-6 409
FORDRINGAR/SKULDER AVSEENDE ANSLAG I ICKE RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	2 949	85
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
INGÅENDE BALANS	-38 682	-34 159
Redovisat mot anslag	1 830 995	1 694 063
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-1 808 907	-1 698 586
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
FORDRINGAR/SKULDER AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	-16 594	-38 682
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
INGÅENDE BALANS	2 891	3 598
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-1 033	-707
FORDRAN AVSEENDE SEMESTERLÖNESKULD SOM INTE HAR REDOVISATS MOT ANSLAG	1 858	2 891
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken</i>		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	3 000	0
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-3 618	-6 409
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	618	6 409
ÖVRIGA FORDRINGAR/SKULDER PÅ STATENS CENTRALKONTO I RIKSBANKEN	0	0
UTGÅENDE BALANS AVRÄKNING MED STATSVERKET	-11 787	-35 706
NOT 17. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående saldo	160 221	162 802
Förändring under året	-9 211	-2 581
SUMMA BEHÅLLNING RÄNTEKONTO	151 010	160 221
NOT 18. STATSKAPITAL		
Statskapital utan avkastningskrav (IB)	176	176
Årets kapitalförändring	0	0
UTGÅENDE BALANS STATSKAPITAL	176	176

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021-12-31	2020-12-31
NOT 19. AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE		
<i>Avsättning för pensioner</i>		
Ingående avsättning	6 457	7 128
Årets pensionskostnad	2 342	1 844
Årets pensionsutbetalningar	-2 825	-2 515
SUMMA UTGÅENDE AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER	5 974	6 457
NOT 20. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR		
<i>Avsättning för lokalt aktivt omställningsarbete</i>		
Ingående avsättning	14 471	13 472
Årets avsättning	2 679	2 570
Avräknade kostnader	-871	-1 571
SUMMA AVSÄTTNING FÖR LOKALT AKTIVT OMSTÄLLNINGARBETE	16 279	14 471
NOT 21. LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET		
Ingående skuld	109 883	101 223
Lån upptagna under året	70 014	52 642
Årets amorteringar	-50 947	-43 982
SUMMA LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET	128 950	109 883
EKONOMISKA VILLKOR		
Låneram	170 000	140 000
Utnyttjad i Riksgäldskontoret	128 950	109 883
NOT 22. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER		
Personalens källskatt	24 568	23 074
Övriga skulder	3	0
SUMMA ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	24 571	23 074
NOT 23. UPPLUPNA KOSTNADER		
Upplupna löner	7 769	10 986
Semesterlöneskuld	103 994	97 051
Övriga upplupna kostnader	5 148	8 197
SUMMA UPPLUPNA KOSTNADER	116 911	116 235

Noter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021-12-31	2020-12-31
NOT 24. OFÖRBRUKADE BIDRAG		
OFÖRBRUKADE BIDRAG, INOMSTATLIGA		
Barnkonventionen		
<i>IB</i>	0	424
<i>Bidrag</i>	0	500
<i>Återbetalning</i>	0	-424
<i>Förbrukning</i>	0	-500
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG BARNKONVENTIONEN	0	0
SIDA-finansierat projekt med Polismyndigheten		
<i>IB</i>	0	811
<i>Bidrag</i>	1 395	0
<i>Förbrukning</i>	-960	-1 024
<i>Fordran omförd till Upplupna bidragsintäkter</i>	0	213
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG SIDA-PROJEKT	435	0
<i>Medlen förväntas förbrukas under första halvåret 2022.</i>		
REGERINGSUPPDRAG HEDERSRELATERAD BROTTSLIGHET M.M.		
<i>IB</i>	0	0
<i>Bidrag</i>	3 000	0
<i>Förbrukning</i>	-258	0
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG	2 742	0
<i>Oförbrukade medel för uppdragen återbetalas under 2022.</i>		
OFÖRBRUKADE BIDRAG, UTMOMSTATLIGA		
E-evidence, bidrag från EU		
<i>IB</i>	435	0
<i>Bidrag</i>	0	906
<i>Förbrukning</i>	-1 570	-471
<i>Fordran omförd till upplupna bidragsintäkter</i>	1 135	0
SUMMA OFÖRBRUKAT BIDRAG E-EVIDENCE	0	435
SUMMA OFÖRBRUKADE BIDRAG TOTALT	3 177	435

Noter

Not till Anslagsredovisningen

BELOPP I TUSENTAL KRONOR (OM INTE ANNAT ANGES)	2021	2020
NOT 25. ANSLAGSREDOVISNING		
ÅRETS TILLDELNING ENLIGT REGLERINGSBREV:		
<i>Utgiftsområde 4 Rättsväsendet, Anslag 1:3 ap. 1</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2021 regeringsbeslut 2020-12-17, 2021-05-20, 2021-06-23, 2021-09-02	1 808 907	1 698 586
<i>Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, Anslag 1:1 ap. 44</i>		
Tilldelning enligt regleringsbrev för budgetåret 2021 regeringsbeslut 2020-12-17, 2021-10-15	8 500	8 500
SUMMA ÅRETS TILLDELNING ENLIGT REGLERINGSBREV	1 817 407	1 707 086

Ersättningar enligt 7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret samt för dessa personer uppdrag som styrelseledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Uppdrag år 2021 utöver Åklagarmyndigheten anges med kursiv stil

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	2021
LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE HOS ÅKLAGARMYNDIGHETEN	
Petra Lundh <i>Ledamot, Arbetsgivarverkets styrelse</i>	1 530
Katarina Johansson Welin <i>Ledamot, Domstolsverkets insynsråd</i>	1 354
INSYNSRÅDET*	
Charlotte Driving <i>Styrelsesuppleant, Joakim Driving Change AB</i>	0
Janne Grönholm	0
Louise Meijer	0
Bengt Ivarsson <i>Ledamot, styrelse Advokaten Bengt Ivarsson AB</i>	0
Hanna Jarl <i>Ledamot, Brottsförebyggande rådets insynsråd</i>	0
Gustaf Lantz <i>Ledamot, Lantz Education AB</i>	0
Eva Årestad Radner**	20
Jan Josefsson	0

* Arvoden till insynsrådets medlemmar avseende 2021 utbetalas i februari 2022.

** Ersättningen avser arvode för deltagande i Åklagarmyndighetens råd för beredning av anställningsärenden.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

BELOPP I TUSENTAL KRONOR	2021	2020	2019	2018	2017
LÅNERAM					
Beviljad i regleringsbrevet	170 000	140 000	140 000	140 000	140 000
Utnyttjad	128 950	109 883	101 223	83 712	101 758
KONTOKREDIT HOS RIKSGÄLDSKONTORET					
Beviljad i regleringsbrevet	87 000	82 000	75 000	75 200	74 500
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
RÄNTEKONTO					
Ränteintäkter	0	-8	-401	-657	-742
Räntekostnader	0	0	0	0	0
INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR					
Budget i regleringsbrevet	0	0	0	0	0
Utfall	32 006	29 844	28 987	27 270	22 886
ANSLAGSKREDIT					
Beviljad i regleringsbrevet	52 417	50 957	48 322	45 834	44 204
Utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
ANSLAG					
Anslagssparande	21 867	41 068	36 707	26 799	12 472
MEDELTAL UNDER ÅRET					
Årsarbetskrafter	1 449	1 365	1 264	1 238	1 239
Anställda	1 648	1 543	1 450	1 413	1 421
DRIFTKOSTNAD					
Per årsarbetskraft	1 255	1 242	1 264	1 213	1 198
KAPITALFÖRÄNDRING					
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Balanserad kapitalförändring	0	0	0	0	0

Intern styrning och kontroll

Riksåklagaren ansvarar för den interna styrningen och kontrollen inom Åklagarmyndigheten. Myndigheten omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll samt internrevisionsförordningen (2006:1228) vilket innebär särskilda krav.

Myndighetsstyrning och rättslig styrning

På Åklagarmyndigheten finns två huvudsakliga områden för styrning: myndighetsstyrning och rättslig styrning.

I myndighetsstyrningen är planeringsprocessen grundläggande. Myndighetens ledningsgrupp har tagit fram en strategisk plan för femårsperioden 2021–2025. Den innehåller bland annat nya formuleringar av vision, uppdrag, syfte och mål. Strategin har tagits fram i syfte att ge en tydlig inriktning för styrningen och utvecklingen av myndigheten på lång sikt samt bidra till en gemensam vision och målbild. Den utgör ett viktigt underlag för myndighetens årliga verksamhetsplanering. Både den strategiska planen och årets verksamhetsplan finns i sin helhet tillgängliga för medarbetarna på intranätet. Information om hur myndigheten styrs ingår i introduktionsutbildningen för all personal.

Verksamhet, ekonomi och personalläge följs upp månadsvis och en fördjupad uppföljning görs tertialvis. Då ingår även uppföljning av riskhanteringen för myndighetens väsentliga risker. Vid behov beslutar riksåklagaren efter tertialuppföljningarna om ändringar av och tillägg till verksamhetsplanen. Strukturerade resultat- och verksamhetsdialoger mellan verksledningen och områdescheferna respektive chefen för nationella åklagaravdelningen har införts under 2021 och genomförts vid ett tillfälle på våren och ett på hösten. Att säkerställa kompetensförsörjningen för att minska den stora arbetsbelastningen och kunna svara mot framtida krav på verksamheten är en utmaning i myndighetsstyrningen.

Den rättsliga styrningen bedrivs genom rättsutveckling (föreskrifter och rekommendationer), tillsyn (bland annat överprövningar) samt genom ärenden i Högsta domstolen (prejudikatfrågor). Syftet är att säkerställa att åklagarnas rättstillämpning håller hög och jämn kvalitet genom hela utrednings- och beslutsprocessen. Se avsnittet *Rättsutveckling och rättslig styrning*.

I myndighetens arbetsordning tydliggörs ansvarsfördelningen för frågor om myndighetsstyrning respektive rättslig styrning. Av denna framgår även myndighetens interna organisation, bland annat ansvarsfördelningen mellan olika delar av organisationen, vad chefsansvaret i myndigheten omfattar och delegationsordningen. Arbetsordningen uppdateras års- och vid behov halvårsvis.

Förebyggande av oegentligheter

Myndigheten har etablerade kontroller och rutiner i it-system och processer, till exempel för ärendehandläggningen och löne- och ekonomihanteringen, som bidrar till att minska risken för korruption och andra oegentligheter. Utöver de riktlinjer och handböcker som reglerar

och stödjer korrekt agerande på specifika områden finns det även etiska riktlinjer för att främja en god organisationskultur. Riktlinjerna ingår i introduktionen av nyanställda samt i grundutbildningen för all personal och i relevant vidareutbildning. Etiska dilemman för diskussion på samtliga arbetsplatser tas fram årligen. 2021 års dilemman tar t.ex. upp förhållnings-sätt och agerande både gentemot externa parter och arbetskamrater.

Tillsynsavdelningen är ansvarig för att ta emot anmälningar om miss-tänkta oegentligheter. Det finns också en särskild kanal för att underlätta för visselblåsare att rapportera om oegentligheter eller andra allvarliga missförhållanden i myndigheten.

Risken för oegentligheter finns också med och hanteras i vissa aspekter av myndighetens väsentliga risker.

Intern miljö

Den interna miljön är generellt sett stabil och välfungerande, men det görs ständiga överväganden kring förändringsbehov. Ett exempel på en större förändring är den organisationsförändring som genomfördes vid årsskiftet 2020/2021 och som innebar att sju åklagarområden blev fyra. Syftet var att möjliggöra en effektivare ledning och styrning och skapa bättre möjligheter till intern samverkan, samarbete och dialog samt att minska sårbarheten. I samband med detta inrättades också ett utvecklingsråd som ska bereda frågor om både den rättsliga och den verksamhetsmässiga utvecklingen av myndighetens uppdrag. Andra utvecklingsåtgärder är att den interna upphandlingsfunktionen har förstärkts och att nya rutiner vid upphandling införts samt att en lokalpolicy som ger vägledning såväl vid anskaffning av helt nya lokaler som när befintliga lokaler ses över har tagits fram.

Medarbetarundersökningen visar på en hög arbetsbelastning för åklagare och chefer men visar också att nöjd medarbetarindex har ökat sedan förra mätningen för två år sedan liksom förtroendet för ledningen. Se avsnittet *Kompetensförsörjning*.

Riskhantering

Inför 2021 uppdaterades myndighetens riskanalys. Samma tre risker som året innan bedömdes vara fortsatt väsentliga. De handlar om driftsavbrott i verksamhetskritiska system, otillåten påverkan och informationssäkerhet. För dessa risker planerades åtgärder som följts upp tertialvis. Utöver de centralt planerade åtgärderna har även respektive avdelning, åklagarområde och Utvecklingscentrum fått i uppdrag att planera hur man kan hantera dessa risker inom sina respektive ansvarsområden. Myndighetens väsentliga risker bedöms ha hanterats på ett ändamålsenligt sätt under året.

Uppdatering av styrdokumenterna på området behövs och en översyn av arbetet med intern styrning och kontroll har beslutats.

Internrevision

Internrevisionen har under 2021 fortsatt sitt arbete enligt den revisionsplan som riksåklagaren fastslagit. Granskningar har gjorts av registratorsfunktionen, myndighetens former för it-styrning och it-säkerhet samt rutiner avseende det systematiska arbetsmiljöarbetet vid ett åklagarområde och Nationella åklagaravdelningen. Internrevisionens rekommendationer följs vanligen av ett beslut från riksåklagaren om närmare hantering.

Årsredovisningens undertecknande

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 22 februari 2022

Petra Lundh
Riksåklagare

Förteckning över särskild återrapportering

Här framgår sidhänvisning för de särskilda återrapporteringskrav och uppdrag som enligt regleringsbrev från justitie- och utrikesdepartementen samt instruktion för Åklagarmyndigheten ska redovisas i myndighetens årsredovisning. Sidhänvisningarna pekar på de sidor där den huvudsakliga återrapporteringen sker. Ytterligare relevant information kan förekomma i andra delar av årsredovisningen.

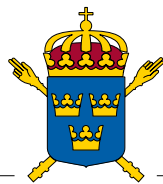
Återrapporteringskrav	Sid
Arbete mot sexualbrott, brott i parrelation, brott mot barn och brott med hedersmotiv	32–42
Terrorism	46
Särskilt om handläggningen av penningtvåtsbrott och finansiering av terrorism	46–48
Internationell civil krishantering	74–75
Organisationsstyrning	Sid
Kompetensförsörjning	77
Information till regeringen enligt myndighetens instruktion	Sid
I vilken utsträckning tidsfristerna enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och 2 a § förundersökningskungörelsen (1947:948) har hållits	31–32, 37–38
Handläggningen av ärenden om brott enligt lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall och lagen (2014:307) om straff för penningtvåtsbrott	46–48
Tillämpningen av reglerna om häktning och restriktioner, varvid uppgifter som avser häktade personer i åldersgrupperna 15–17 år respektive 18–20 år ska redovisas särskilt	50–54
lakttagelser som gjorts inom ramen för den rättsliga tillsynsverksamheten	59–61

**Grafisk form
och produktion:**
Sinfo Yra

Tryck:
TMG Tabergs,
februari 2022

Foto:

Stina Stjernkvist/TT (omslag), Thomas Carlgren (s. 2, 5:2, 7, 18, 57, 60, 65, 66), Joakim Gustafsson (s. 4:1), Stockfoto/TT (s. 4:2, 32, 45, 48, 73, 92–93), Adam Ihse/TT (s. 5:3), Polisen (s. 9), Pontus Lundahl/TT (s. 10–11), Johan Nilsson/TT (s. 5:1, 12), Claudio Bresciani/TT (s. 30), Stefan Lindblom (s. 79), Sofia Sabel (s. 80, 84–85).

ÅKLAGARMYNDIGHETEN